TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 49 (1348) 1975 GRUODŽIO - DECEMBER 4 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. 275 - 4672

Beprasmiai streikai

Laisvoje visuomenėje streikai yra viena priemonių darbdavių-darbininkų santykiams bei atlyginimams tvarkyti. Ji atsirado tais laikais, kai iškilo darbdavio bei kapitalo jėga, kai išsiplėtė pramonė bei sutelkė gausius būrius darbininkų. Įsigalėję darbdaviai žiūrėjo pirmiausia pelno ir kiek galėdami mažino darbininkų atlyginimus, ilgino darbo valandas, sunkino sąlygas. Kaip reakcija atsirado profesinės sąjungos, sindikatai arba darbo unijos. Jos vedė ilgą, kietą, kartais net žiaurią kovą, tačiau laimėjo. Palengva laisvuose kraštuose jos tiek sustiprėjo, kad ne tik apgynė darbininkų teises, sutvarkė darbo sąlygas, įvedė pensijas, kompensacijas, apmokamas atostogas, — bet ir tapo pirmaeile krašto pajėga. Su ja dabar turi skaitytis krašto vyriausybė, ne tik ieškant balsų rinkimų metu, bet ir tvarkant ekonominį gyvenimą. Atėjo metas, kad kaikuriuose kraštuose ne vyriausybė diktuoja, bet darbo unijos. Nuo jų pasipurtymo griūva ne viena valdžia. Taip yra didžiuosiuose Vakarų demokratijų kraštuose. Ten jau nebegali būti kalbos apie darbininkų skriaudimą. Jeigu jie kur skriaudžiami, tai tik policinės, komunistinės diktatūros kraštuose, kur viską tvarko saugumo įstaigos. Keista, bet ten įsigalėjo vadinamoji proletariato diktatūra, kuri engia tą patį proletariatą, įsitvirtino "liaudies valdžia", kuri skriaudžia liaudį. Viršūnėse susėdo naujoji ponija, dar žiauresnė už senąją.

* * *

Atlikusios reikšmingą misiją, darbo unijos betgi apsvaigo iškovotoje pozicijoje ir pasidarė egoistinės. Joms pirmoje eilėje ėmė rūpėti savos organizacijos nauda, nepaisant krašto gerovės. Nors ekonominė krašto būklė yra bloga, bet unijos — turi būti gera. Unijų viršūnėse įsitvirtino profesijonalai veikėjai, kurių algos yra didesnės už ministerių. Jie skelbia streikus neva demokratiniu būdu, t.y. atsiklausus narių, bet tas atsiklausimas dažnai būna toks miglotas, kad unijų vadai gali visuomet jį interpretuoti savo naudai. Praktikoje jie užkaria nariams savo valią, o ne nariai jiems. Atsikratyti tokių vadų labai sunku. Kartais prireikia net valstybės teismo įsikišimo, kaip tai buvo Hoffos atveju JAV-se. Didieji unijų vadai, paskelbę streiką, ramiai sau sėdi iškiliame soste, jų riebios algos nenutrūksta ir streiko metu, o streikuojantieji nariai turi labai spaustis, kad galėtų išsilaikyti su savo šeimomis. Jie sakosi kovoja už unijos prestižą, darbininkų gerovę, bet dėlto nenuvarva nė vienas prakaito lašas. Taip jie gali sėdėti ištisus mėnesius, visai nejausdami darbininkų vargo. Pastarieji galbūt norėtų grįžti į darbą, bet unijos vadovybė neleidžia ir nesiryžta pateikti narių balsavimui nė darbdavio siūlomų sąlygų. Streikams tęsti bei svyruojantiems tvarkyti unijos turi savo smogikus, kurie jėga priverčia pritarti unijos bosų valiai. Esant tokiem metodam, darbininkai daug pralaimi, bet unijų vadai laimi.

* * *

Vienas tokių streikų yra Kanados paštininkų-skirstytojų. Dėl visai nepateisinamo jų unijos vadų užsispyrimo, perdėtų finansinių reikalavimų, narių valios nepaisymo streikas labai nusitęsė ir tapo ilgiausiu Kanados pašto istorijoje. Dėl mažos grupės asmenų atkaklumo turi kentėti ne kuri darbdavių įmonė, bet visas kraštas. Tai jau nebėra teisinga kova už darbininkų teises bei jų gerovę, bet grobimo politika. Unijos išsigimė ta prasme, kad jos nebežino saiko — pasinešė grobti tiek, kiek pajėgia apžioti. Kad tūkstančiai darbininkų, nepriklausančių unijai, paliekami nuošaliai, unijų vadams nerūpi, nes jų gerovės supratimas yra egoistinis, o ne altruistinis. Tokia unijų taktika beveik visuose laisvuose kraštuose yra barbariška ir veda į ekonomines krizes, nuo kurių kenčia patys darbo žmonės. Atėjo laikas grąžinti unijas į pozicijas, paisančias visų darbo žmonių ir viso krašto gerovės. Streikų laikotarpis taip pat turėtų baigtis, nes streikai nebėra teisinga priemonė darbo reikalams tvarkyti. Darbininkų teisės ir jų gerovė turėtų būti apsaugotos ne tik unijų, bet ir specialių darbo tribunolų, privalomų abiem pusėm. Keičiantis palengva visuomeninei santvarkai, valstybininkai turėtų surasti tokią socialinę pusiausvyrą, kurioje visų teisės ir gerovė būtų lygiai saugoma, kurioje nebebūtų socialinio grobimo, paremto ne teisingumu, o jėga. Dabartiniai streikai yra pamoka, turinti paskatinti į tobulesnę socialinę santvarką.

KANADOS ĮVYKIAI

Žingsnis atgal

Federacinis darbo ministeris J. Munro, kuriam yra patikėti ir daugiakultūriškumo reikalai, pažadėjo pateikti ministerių kabinetui naują programą iki šių metų pabaigos. Metinis $5,6 milijono biudžetas daugiakultūriams reikalams nebus sumažintas, bet nukreiptas kita linkme. Pagrindinį dėmesį ir lėšas J. Munro nori skirti kovai su diskriminacija, kurią patiria tokios grupės, kaip portugalai, pakistaniečiai, indiečiai, negrai iš Karibų jūros salų, Kanados indėnai ir eskimai. Folklorinės etninių grupių programos paramos bus raginamos ieškoti privačiuose sluogsniuose. J. Munro taipgi planuoja sustabdyti finansinę paramą ir trečiosios kalbos dėstymui mokyklose. Laikinė išimtis tegalės būti padaryta tik kaikuriais atvejais, kai kuri nors švietimo vadyba paruoš programą su provincinės vyriausybės pritarimu ir kai programa bus eksperimentinio pobūdžio. Kanados daugiakultūriškumą 1971 m. paskelbė premjeras P. E. Trudeau. J. Munro planai liudija aiškų posūkį nuo pradinių įsipareigojimų, nesiskaitymą su Kanados Patariamosios Tarybos Daugiakultūriškumo Reikalams rekomendacijomis. Ši 101 atstovo taryba taip pat buvo sudaryta Otavos iniciatyva. Jos pirm. Julius Koteles jau pasmerkė J. Munro planus kaip nesuderinamus su daugiakultūriškumo programa. Taryba pernai įteikė pasiūlymą, kad federacinė vyriausybė remtų trečiosios kalbos mokymą, kurį J. Munro dabar atmeta. Iš tikrųjų etninėms grupėms išsilaikyti Kanadoje pagrindinis šaltinis yra jų kalba. Dėlto ir buvo reikalaujama, kad federacinė vyriausybė parūpintų finansinę paramą provincijoms trečiosios kalbos dėstymui. Tokią paramą Otava teikia Kvebekui anglų kalbos dėstymui ir kitoms devynioms provincijoms prancūzų kalbos dėstymui. Taigi, parama trečiajai kalbai tebūtų buvusi šio principo logiškas pratęsimas, Kanadą padarantis daugiakultūre. Reformos palies ir Kanados Patariamąją Tarybą Daugiakultūriškumo Reikalams — ją planuojama padaryti mažesne narių skaičiumi. Dabartinės regijoninės daugiakultūriškumo tarybos bus iš vi-

(Nukelta į 6 psl.)

Taip vaizduoja emigrantą tėviškėje okupuotos Lietuvos fotografas A. Sutkus cikle "Lietuvos žmonės". Nuotrauka paimta iš leidinio "Lietuvos fotografija"

Atolydis ir idėjinė kova

Ar politinio atolydžio atmosfera jaučiama Sovietų Sąjungoje?

Visas pasaulis stebi, ar po Helsinkio deklaracijos varžtai Sov. Sąjungoje atleisti, ar žmonės gali laisviau judėti bei keliauti į Vakarų valstybes. Į tuos klausimus atsako amerikietis J. N. Wallace, šiuo metu gyvenąs Maskvoje. Jis savo rašinyje, paskelbtame "U.S. News a. World Report" 1975. XI. 10, aiškina, kad kol kas Sov. Sąjungos gyventojai mažai tejaučia atolydžio atmosferos, o kaikuriose srityse varžtai net padidėjo. Jis konstatuoja, kad Kremlius jokiu būdu neatsisakė savo tikslo dominuoti komunistinį pasaulį. Sovietų vadai esą tvirtina, jog atolydis neturi nieko bendro su idėjine kova pasaulyje. Sovietinė sistema nesikeičianti, bet daugumai piliečių kontrolė švelnesnė, negu prieš 10 metų. Šiokie tokie sušvelninimai esą susiję su atolydžio politika, nors kaikuriem sluogsniam, ypač intelektualam ir disidentam, varžtai esą net sustiprinti.

Laisvė — "buržuaziniai mitai"

Sov. Sąjunga tebesanti diktatūrinė. Policinės valstybės aparatas, sudarytas po 1930 m., tebeegzistuoja, nors vartojamas nuosaikiau. Piliečiai nebebijo, kad policija gali pasibelsti vidurnakty. Tačiau ideologinis budrumas sustiprintas, nes bijoma vakariečių idėjų įtakos. Kompartijos laikraštis "Pravda" šaiposi iš "buržuazinių mitų apie laisvę, demokratiją ir gerovę". Tai esančios "propagandinės prekės su patraukliais ženklais".

Nors Kremliaus vadai tuos dalykus laiko "mitais", tačiau jų prisibijo, kad nepakenktų sovietinei sistemai. Slaptosios policijos šefas J. V. Andropov skundžiasi, esą vakariečiai gabena "buržuazines idėjas į mūsų kraštą". Jos esančios susietos su "ideologine subversija". Sovietiniai pareigūnai atmeta įvairius pasiūlymus pasikeisti informacija tarp Rytų ir Vakarų, neva teisindamiesi, kad tai "pastangos atidaryti vartus Vakarų pornografijai į mūsų kraštą".

Ideologinė kontrolė

Idėjinėje srityje kontrolė net pagriežtinta. Anot vieno diplomato, "pareigūnai rodo žymiai daugiau lankstumo nei anksčiau. Jie sušvelnina kontrolę antraeiliuose dalykuose, susilaiko nuo tokių mostų, kaip neoficialaus meno parodų daužymas, nes tai susilauktų didelio dėmesio Vakaruose. Tačiau Kremlius stiprina institucijų kontrolę, kad išvengtų organizuoto posūkio nuo partijos linijos. Net labiausiai nepriklausoma krašto organizacija — Mokslų Akademija pajungta griežtesnei kontrolei. Tikrai rimti žurnalai, kaip "Voprosy Filosofii (Filosofijos Klausimai), jau darosi panašūs į 'Pravdos' vedamuosius".

Paviršius ir esmė

Atolydžio politika paliečianti tiktai nereikšmingą paviršių. Tokios rūšies mostas buvęs ir amerikiečių - sovietų astronautų susitikimas erdvėje. Panašius dalykus galima skelbti bei rodyti, bet nevalia paliesti nieko esminio. Pvz. neliečiamas dalykas yra spaudos ir kitokių komunikacijos priemonių cenzūra. Negalima kritikuoti sovietinės sistemos bei jos poveikio individui. Leidžiama rengti parodas švelniai kontroversiniams dailininkams, tačiau ir toliau galioja komunistinė dogma: menas, literatūra ir betkokia intelektinė veikla turi tarnauti politiniams sovietų tikslams.

Būdinga, kad po trejų metų atolydžio politinė opozicija Sov. Sąjungoje liko beveik sustabdyta ir kaip sąjūdis neturi praktinės reikšmės. Tiesa, tokios žymios figūros, kaip A. Solženicinas ir A. Sacharovas, gali džiaugtis, kad išliko gyvi ir neatsidūrė kalėjime. Jiems atolydžio politika, atrodo, padėjo, bet mažiau garsiem disidentam yra blogiau. Teroras, suėmimai, trėmimai per pastaruosius dvejus ar trejus metus sunaikino disidentų sąjūdį, ir jis nebėra jokia opozocinė jėga.

Visdėlto disidentų paskleistos idėjos tebėra gyvos. Net nekomunistai rusai tuo yra susirūpinę, nes tai rodo sistemos silpnumą.

Dvi kryptys

Politinėje srityje Sov. Sąjunga yra tvirtai nusistačiusi užvaldyti pasaulį. Tiktai noras išlaikyti gerus santykius su JAV verčia sovietus elgtis atsargiai. Kremliaus vadovybėje yra grupė, kuri linksta į griežtesnę politiką ir siūlo pajudėti Vakarų linkme, ypač Europoje, pasinaudoti ekonomine bei politine krize ir skatinti vakariečių kompartijas paimti valdžią. Pasak šios grupės, jei kur komunistų partija yra pajėgi paimti politinę valdžią, turi ją griebti, neatsižvelgiant į rinkimų rezultatus. Toks atvejis yra Portugalija, kur komunistai, kad ir pralaimėję rinkimus, buvo ir tebėra užsimoję paimti valdžią į savo rankas.

Kitokios nuomonės esanti antroji Kremliaus grupė, kuri sudaro daugumą. Ji prilaiko Portugalijos komunistus, ypač po to, kai JAV prez. Fordas pagrasino atolydžio atsisakymu, jei komunistai jėga paimtų valdžią Lisabonoje. Bet tai tik taktikos klausimas. Visiems aišku, kad sovietai dėl atolydžio neatsisakys remti prokomunistinių grupių įvairiuose kraštuose, ypač ten, kur vyksta vadinamosios "klasės ir tautinio išsilaisvinimo kovos". Juose sovietai skuba pagrobti valdžią ir joje įsitvirtinti. Komunistų ideologai tai laiko neatšaukiamu istoriniu procesu, kurio negalima kliudyti. Jų manymu ir Čekoslovakijos sovietinė invazija nebuvo prievartinis Maskvos įsikišimas, o tik atkirtis Vakarų reakcininkams, bandantiems statyti tiltus tarp Rytų ir Vakarų tiktai tam, kad "silpnintų proletariato diktatūrą ir vadovaujamąjį kompartijos vaidmenį".

Apžvelgę situaciją, kaikurie Vakarų sovietologai sako, kad nebuvo ir nėra pagrindo tikėtis didesnių pasikeitimų Sov. Sąjungoje. Jų nuomone, JAV negali pakeisti sovietų užsienio politikos dėsnio: "Kas mano, tai mano, o kas jūsų — dėlto galima derėtis".

Pasaulio įvykiai

NESĖKMINGĄ KAIRIŲJŲ PARASIUTININKŲ SUKILIMĄ PORTUGALIJOJE beveik be kraujo praliejimo per porą dienų užbaigė prezidentui F. da Costa Gomesui ištikimi kariuomenės daliniai. Sukilėliai buvo užėmę keletą aviacijos bazių prie Lisabonos ir šio miesto televizijos stotį. Socialistų vadas M. Soares pagrindiniais sukilimo kurstytojais laiko komunistus, pasišovusius su sukilėlių pagalba nuversti premjero admirolo J. P. de Azevedos vyriausybę. Kai sukilėlius apsupo tankais ginkluota kariuomenė, remiama aviacijos, komunistai sustabdė savo agitaciją. Atrodo, jų vadas A. Cunhalas nenorėjo, kad kompartija tiesiogiai buvo įvelta sukiliman. Matyt, Kremlius jam buvo įsakęs vengti tokių karštakošiškų veiksmų. Dėl šio sukilimo jau atleisti du prokomunistinių pažiūrų generolai — karinio saugumo viršininkas O. S. de Carvalho ir kariuomenės štabo viršininkas C. Fabaio. Pirmasis iš generolo buvo pažemintas į majorus, o antrąjį pakeitė į generolus pakeltas plk. R. Eanes. Prez. F. da Costa Gomeso ir karininkų revoliucinės tarybos įsakymu suimta apie 80 sukilime dalyvavusių kariųjų karininkų. Premjero admirolo J. P. de Azevedos vyriausybė, suspendavusi savo veiklą dėl nesutarimų karinėse pajėgose, vėl pradėjo darbą. Revoliucinė karininkų taryba, remdamasi paskelbtu karo lauko stoviu, uždarė šešis portugalų kompartijos kontroliuojamus dienraščius. Jiems leisti turės būti paskirti ir patvirtinti naujī administratoriai bei redaktoriai.

OPOZICIJA UŽSIENYJE

Gen. Antonio de Spinola, buvęs Portugalijos karinio režimo prezidentas, sukilimo metu lankė Toronto portugalus. Jis gyvena Brazilijoje ir yra įsteigęs Demokratinį Sąjūdį Portugalijai Išlaisvinti. Karininkai, 1974 m. balandžio 25 d. nuvertę diktatūrą Portugalijoje, gen. A. de Spinolą buvo paskelbę prezidentu, bet po penkių mėnesių jis kariųjų buvo priverstas atsistatydinti ir šių metų pradžioje pabėgti Prancūzijon. Gen. A. de Spinola dabar renka pinigus savo organizacijai užsienio portugalų kolonijose. Portugalijon jis žada grįžti taikiu būdu arba ginklo jėga. Spaudos konferencijoje gen. A. de Spinola sakėsi siekiąs oficialios JAV ir Kanados paramos. Dalis jo organizacijos narių Angoloje kovoja antikomunistinių grupių eilėse.

NEPILNA AMNESTIJA

Naujasis Ispanijos karalius Juan Carlos savo valdymą pradėjo amnestija kaliniams. Visos mirties bausmės už nusikaltimus, įvykusius prieš jo įžengimą sostant, buvo pakeistos 30 metų kalėjimu. Šis karaliaus sprendimas išgelbėjo apie 50 teroristų, nužudžiusių policininkus, o taip pat ir premjero C. Blanco žudikus baskus. Kaliniams gerokai sumažinamos kalėjimo bausmės. Jos visai panaikinamos nuteistiems iki 3 metų arba jau atkalėjusiems 20 metų. Ši amnestija betgi netaikoma politiniams kaliniams, kurie kalėjimuose yra atsidūrę dėl teroro veiksmų ar priklausymo teroristinėms grupėms. Dėl šios išimties Madrido, Barcelonos ir San Sebastiano miestuose prasidėjo protesto demonstracijos. Trisdešimčiai katalikų kunigų karalius Juan Carlos atšaukė $178.000 vertės pinigines baudas, kurias jie buvo gavę už pamokslus, pasmerkusius penkių teroristų egzekucijas rugsėjo 27 d. Ispanija nori didesnės laisvės. Tai liudija ir kardinolo V. E. Tarancono, Madrido arkivyskupo, pamokslas Šv. Jeronimo bažnyčioje, pabrėžęs aktyvų visų piliečių įsijungimą į tautos gyvenimą.

ATOLYDŽIO PROBLEMOS

Sovietų kompartijos vadas L. Brežnevas, priimdamas Maskvoje Čekoslovakijos komunistų vadą G. Husaką, puolė kietosios linijos šalininkus Vakaruose. Pasak jo, atolydžio politikos atmetimas reikštų grįžimą į šaltąjį karą ir pavojingą balansavimą prie karštojo karo ribos. Jis, žinoma, nutylėjo Sovietų Sąjungos vykdomus atolydžio pažeidimus — komunistų rėmimą Portugalijoje, karinę paramą Angolos komunistams. Buvęs krašto apsaugos sekr. J. Schlesingeris NBC televizijos programoje įspėjo amerikiečius, kad Sovietų Sąjunga atolydžio priedangoje nori sustiprinti savo karinį pajėgumą. Prez. G. Fordo pasiūlytas biudžetas karines pajėgas sumažins apie 200.000 vyrų aktyvioje tarnyboje tokiu momentu, kai Sovietų Sąjunga, galimas dalykas, jau yra stipresnė už JAV bei jų sąjungininkus Europoje. J. Schlesingerio nuomone, amerikiečiai, kaip stručiai, mėgsta savo galvas slėpti smėlyje ir dėl to nelemto atolydžio stengiasi nieko nematyti.

PREZIDENTO VIEŠNAGĖ

JAV prez. G. Fordas su valstybės sekr. H. Kissingeriu ir kitais pareigūnais išskrido į komunistinę Kiniją sustiprinti taikos. Pagrindiniai jo pokalbiai šią savaitę yra numatyti su vicepremjeru T. Hsiao-pingu, kuris buvo smarkiai puolamas vadinamosios kultūrinės revoliucijos laikotarpyje ir savo prestižą teatgavo 1973 m. Kadangi kompartijos vadą Mao neveiksmingu padarė gili senatvė, o premjerąČu En-lai širdies negalavimai, pagrindinė vykdomoji valdžia dabar greičiausiai yra vicepremjero T. Hsiao-pingo rankose. Komentatoriai spėja, jog nemaža pokalbių dalis bus skirta JAV ir Sovietų Sąjungos atolydžiui, nes juo viešą susirūpinimą reiškia Kinija. Galbūt bus paliesti ir prekybiniai JAV-Kinijos santykiai, kuriem didžiausia kliūtimi tebėra nuosavybių nusavinimas. Amerikiečių Kinijoje prarastos nuosavybės yra vertos apie $200 milijonų, kiniečių nuosavybės JAV — apie $75 milijonus. Šio užšaldyto klausimo išsprendimas abiems kraštams leistų pradėti bankinius ryšius.

EUROPOS KANALAS

Prancūzijos prez. V. G. d'Estaingas Dijono mieste pasisakė už Europos kanalą, kuris Olandijos Rotterdamo uostą Reino upe iki Strassbourgo, o po to Saone ir Rhone upėmis sujungtų su Viduržemio jūra. Šiam 831 mylios kanalui įrengti reikėtų apie $1,59 bilijonų. Apie tokį kanalą jau svajojo senosios Romos imperijos valdovai, bet šios minties neįstengė įgyvendinti net ir Prancūzijos velionis prez. Ch. de Gaulle. Kanalo įrengimą prez. V. G. d'Estaingas tikisi užbaigti iki 1986-87 m. Didžiausią problemą Šiaurės ir Viduržemio jūrų kanalui sudaro didelės išlaidos ir palyginti mažos pajamos. Specialistų nuomone, kanalui reikėtų metinio 50 milijonų tonų krovinių pervežimo, kad jis per 50 metų padengtų išlaidas, o tokių krovinių per metus numatoma turėti tik apie 10 milijonų tonų.

SIŪLO RYŠIUS

Sovietų Sąjunga vėl pasiūlė Albanijai atnaujinti diplomatinius ryšius ir pažadėjo niekad nesikišti į jos vidaus reikalus. Pasiūlymas buvo paskelbtas vyriausybės oficioze "Izvestija", minint 31 metų Albanijos išlaisvinimo sukaktį II D. karo pabaigoje. Kaltė dėl ryšių nutraukimo betgi priskiriama pačiai Albanijai.

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis
2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas 275-4672
Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata $10.00, pusmetinė—$6.00. Rėmėjo prenumerata $15.
Skelbimai ruošiamam numeriui primami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra.
Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: $10.00 per year, $6.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Komunistų uždarytos šventovės

Pasak "LKB Kronikos", Vilniuje uždarytos 23 šventovės, Kaune — 14

Vilniuje

1. Katedra (paveikslų galerija).
2. Augustinijonų (perdirbta į elektros reikmenų sandėlį).
3. Šv. Baltramiejaus (sandėlis, dabar — dailės kombinato skulptorių dirbtuvė; 1975 vasarą bažnyčioje buvo baigiama didžiulė Lenino skulptūra).
4. Bazilijonų (sandėlis, dabar — inžinerinio statybos instituto medžiagų atsparumo laboratorija).
5. Bernardinų (dailės instituto sandėlis, skulptorių dirbtuvės).
6. Šv. Ignoto bažnyčia perdirbta į kino studijos butaforijos sandėlį, o koplyčioje — "Bočių" restoranas.
7. Švč. Jėzaus Širdies (perdirbta į statybininkų klubą).
8. Šv. Jokūbo ir Pilypo (operos ir baleto teatro dekoracijų sandėlis).
9. Šv. Jono ("Tiesos" laikraščio spaustuvės popieriaus sandėlis; dabar restauruojama ir bus įrengtas "pažangiosios" minties muzėjus ir susirinkimų bei koncertų salė, administruojama universiteto).
10. Šv. Jurgio (knygų rūmų knygų sandėlis).
11. Šv. Kotrynos (maisto produktų sandėlis; dabar tuščia, bet numatoma restauruoti, įrengiant meno muzėjų).
12. Šv. Kazimiero (sandėlis, nuo 1961 po restauracijos — ateizmo muzėjus).
13. Šv. Kryžiaus arba Bonifratrų (sandėlis, dabar restauruojama ir numatoma panaudoti kaip koncertų salė).
14. Labdarių koplyčia (perdirbta į knygų prekybos sandėlį).
15. Marijos Dangun Ėmimo arba Pranciškonų (perdirbta į centrinio valstybinio archyvo patalpas).
16. Šv. Mykolo (sandėlis, degė, po restauracijos — pastovi statybos paroda).
17. Misijonierių (medicinos įstaigų aprūpinimo prietaisais ir įvairiu inventoriumi sandėlis).
18. Šv. Stepono (cemento ir kitų statybinių medžiagų sandėlis).
19. Švč. Trejybės (sporto salė, fasadas buvo išgriuvęs, dabar — istorijos ir etnografijos muzėjaus dirbtuvė; 1975 metais čia gaminamas Kauno IX forto maketas).
29. Trinitorių (karinis sandėlis).
21. Trinapolio bažnyčia (ligoninės sandėlis; virš zakristijos vienas šoferis įsirengė butą).
22. Visų Šventųjų (maisto produktų sandėlis, degė, po dalinės restauracijos 1975 vasarą atidaryta dailės muzėjaus liaudies meno pastovioji paroda).
23. Vizitiečių (sandėlis, dabar — nepilnamečių kalėjimo reikalams pritaikyta patalpa).

Kaune

1. Aušros Vartų Augštuosiuose Šančiuose (perdirbta į baraką ir apgyvendintos rusų tautybės šeimos; vėliau — kultūros klubas, druskos sandėlis; dabar — maisto prekybos taros sandėlis).
2. Fredos bažnyčia (Kauno Mičiūrino vardo tarybinio ūkio — technikumo sporto salė; dabar apleista; 1975 vasarą jos prieangyje apsigyveno buto neturinti šeima).
3. Šv. Gertrūdos (vaistų sandėlis).
4. Įgulos bažnyčia (skulptūros ir vitražo muzėjus).
5. Šv. Jurgio (karinis sandėlis; dabar — medicinos techniko valdybos statybos objektų kompleksinio tiekimo kontoros medicinos įrenginių ir inventoriaus Kauno bazės sandėlis).
6. Kryžiaus Išaugštinimo (nugriauta, jos vietoje įrengta maža sporto aikštė).
7. Marijos Aplankymo Pažaislyje (dabar restauruojama, kaip dailės muzėjaus filijalas).
8. Benediktinių (viešosios Kauno bibliotekos senų knygų sandėlis; gretimų namų gyventojai sako, kad čia sukrauta "geltonoji spauda", suprask — ikitarybinė).
9. Šv. Pranciškaus Ksavero (knygų sandėlis, dabar — sporto salė).
10. Prisikėlimo (perdirbta į radijo fabriką).
11. Švč. Sakramento (kino salė).
12. Švč. Trejybės (respublikinės knygų bazės knygų sandėlis nr. 10).
13. Septynių Marijos Skausmų koplyčia Žaliakalnyje (sunaikinta).
14. Tyriausios Dievo Motinos Marijos Šaričių bažnyčia (specializuotos medicininės technikos parduotuvės sandėlis).

Kaune taip pat uždarytos sekančios pusiau viešos koplyčios, kurios sudarė dalį kitos paskirties rūmų: 1. Angelų Sargų, 2. Šv. Antano, 3. Šv. Luko — Krikščioniškos meilės, 4. Marijos Krikščionių Pagalbos, 5. Pranciškonių, 6. Šv. Stanislovo Kostkos, 7. Šv. Zitos, 8. Kalėjimo koplyčia.

Vilniuje yra tiktai viena veikianti koplyčia — Aušros Vartų Dievo Motinos. Visos kitos, kurių buvo gausu, panaikintos.

Abiejuose miestuose uždarytos visos evangelikų bažnyčios. Vilniuje: vienoje jų — kino teatras, kitoje — sporto salė. Kaune: seniausioje — maisto produktų sandėlis; degė, dabar nenaudojama. Kitoje — sporto salė. Naujausioje — milicijos mokyklos klubas, sporto salė ir valgykla.

• **Svarbiausia laikraščio atrama yra skaitytojai. Ar jau įsijungėt į "T. Žiburių" skaitytojų šeimą?**

PLUMBING and HEATING
J. LISAUSKAS
valdžios pripažintas plomberis, atlieka įvairius vamzdžių ir apšildymo darbus.
Darbas sąžiningas ir nebrangus.
148 Westminster Ave., Toronto
Metro Lic. PH.136. Tel.532-5191

MOHAWK
FURNITURE LTD.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI
SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI
ĮVAIRŪS KILIMAI • ŠALDYTUVAI
VALGOMŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.
SIUVAMOS MAŠINOS • RAŠOMOS MAŠINĖLĖS
Nemokamas pristatymas į namus.
KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. OX 9-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Dviejų ministerių kova Amerikoje

Kodėl buvo atleistas JAV krašto apsaugos ministeris?

Prez. G. Fordo paskelbtas apsaugos sekr. J. Schlesingerio ir CIA žvalgybos viršininko W. Colby atleidimas susilaukė įvairių spėliojimų bei aiškinimų. Pagrindinis komentatorių dėmesys teko J. Schlesingeriui, krašto apsaugos departamentą tvarkiusiam 28 mėnesius ir šiame poste parodžiusiam neeilinių gabumų. J. Schlesingeris vedė kietą kovą su JAV kongresu, kai būdavo bandoma sumažinti karines išlaidas, jis taipgi turėjo pilną generalinio štabo vadų pasitikėjimą. Jo sustabdytos ar apkarpytos naujų ginklų programos būdavo priimamos be murmėjimo Pentagone. J. Schlesingerio populiarumą liudija spaudai nežinomų sluogsnių prakišta žinia apie jo atleidimą, kol dar jos oficialiai nebuvo paskelbęs prez. G. Fordas nei amerikiečiams, nei pačiam J. Schlesingeriui.

Ir draugai, ir priešai

Pakeitimus vyriausybėje prez. G. Fordas pirmiausia bandė aiškinti kaip būtiną savų žmonių įvedimą, artėjant 1976 m. prezidento rinkimams. Vėliau jis betgi buvo priverstas prisipažinti, kad J. Schlesingerį teko atleisti dėl nuolatinių nesutarimų bei ginčų su valstybės sekr. H. Kissingeriu. Esą, abu vyrai gerai atlikdavę savo pareigas, tačiau su J. Schlesingerio išėjimu būsianti pašalinta įtampa. Kyla klausimas — kodėl tie du vyrai, draugai iš studijų laikų Harvardo universitete, drumsdavo prez. G. Fordo ramybę skirtingomis nuomonėmis. Juoda kate, perbėgusia įtvieju kelią, tenka laikyti H. Kissingerio perdaug karštai pirštą ir dabar peršamą atolydį tarp JAV ir Sovietų Sąjungos.

Kai praėjusią vasarą Vašingtone lankėsi iš Sovietų Sąjungos ištremtas rašytojas A. Solženicinas, H. Kissingeriui pavyko prišnekinti prez. G. Fordą nepriimti jo Baltuosiuose Rūmuose, kad dėl tokio mosto neįsižeistų Kremliaus vadai ir nenukentėtų Helsinkyje deklaruotas atolydis. J. Schlesingeris, matyt, buvo kitokios nuomonės, nes drįso ateiti A. Solženicinui surengtan priėmiman ir išklausyti jo kalbos, kritikavusios ne tik sovietus, bet ir amerikiečius už atolydžio vardu teikiamą paramą sovietinei imperijai. Todėl visiškai nenuostabu, kad J. Schlesingerio atleidimas su pasitenkinimu buvo sutiktas Maskvoje. Net ir AFL-CIO unijų sąjungos vadas George Meany, globojęs JAV viešėjusį A. Solženiciną, J. Schlesingerio atleidimą laiko jei ne tikru, tai bent propagandiniu Kremliaus laimėjimu. Televizijos programoje G. Meany priminė žiūrovams, kad J. Schlesingerį karštai puldavo Sovietų Sąjunga dėl jo kietos linijos JAV krašto apsaugoje, o H. Kissingeris pasižymėjo tik nuolatinėmis nuolaidomis sovietams. Pasak G. Meany, šiandien sunku pasakyti, kokios linijos laikysis naujasis krašto apsaugos sekr. D. Rumsfeldas, bet ir tuo atveju, jeigu jis turės kietą ranką, vistiek J. Schlesingerio atleidimas yra naudingas Maskvai.

Pagrindinės priežastys

Tris pagrindines J. Schlesingerio ir H. Kissingerio nesutarimų priežastis pateikia politinis amerikiečių žurnalas "U.S. News and World Report". Tos priežastys — atolydžio politika, nuolaidos derybose ir ginklų pusiausvyra.

J. Schlesingeris tvirtai tikėjo, kad Sovietų Sąjungos siekiai tebėra nepasikeitę. Kremliaus vadai atoslūgiu nenori nuoširdaus santykių atšilimo tarp JAV ir Sovietų Sąjungos, bet stengiasi užsitikrinti strateginį pranašumą prieš JAV. Taigi, J. Schlesingerio nuomone, H. Kissingerio atolydžio politika gali padaryti daug žalos amerikiečiams ateityje. Atolydžio paunksmėje JAV sumažins savo ginklavimąsi, o Sovietų Sąjunga masiškai vystys strateginių raketų sistemą ir ją padarys tokią, kokios pasaulis dar nėra matęs.

J. Schlesingeriui taip pat nepatiko H. Kissingerio daromos nuolaidos derybose su sovietų atstovais. Jis dažnai primindavo, kad JAV vyriausybė turėtų atsisakyti nuolaidų betkuriose derybose, kai pasiekta sutartis atneša didesnius laimėjimus Maskvai nei Vašingtonui. Jau ilgoką laiką deramasi dėl antrosios sutarties strateginiams ginklams apriboti. Iki pat atleidimo iš krašto apsaugos sekretoriaus pareigų J. Schlesingeris vengė perdidelių kompromisų, nesibijodamas net ir derybų nutrūkimo. Tuo tarpu valstybės sekr. H. Kissingeris pasisakydavo už nuolaidas, nuogąstaudamas, kad dėl šių derybų nesugriūtų visa atolydžio politika, kuri iš tikrųjų yra labai abejotinos vertės.

H. Kissingeris pagrindiniu argumentu prieš J. Schlesingerį panaudodavo teigimą, kad dabartiniame atomo amžiuje visiškai nesvarbus yra strateginis pranašumas, ypač kai abi pusės jau turi pakankamai tokių ginklų, užtikrinančių viena kitos sunaikinimą. J. Schlesingeris, žinoma, sutikdavo su tokia mintimi, bet H. Kissingeriui jis primindavo šio klausimo politinę bei psichologinę pusę. Jeigu Sovietų Sąjunga pasieks strateginį pranašumą ar bent sudarys tokį įspūdį, pasaulio valstybės praras pasitikėjimą JAV ir, gelbėdamos savo kailį, jieškos suartėjimo su sovietais. Norėdamas išsaugoti karinį JAV pajėgumą, J. Schlesingeris savo nuomonę gynė ne tik pokalbiuose su valstybės sekr. H. Kissingeriu, bet ir savo santykiuose su išlaidas pasišovusiu mažinti JAV kongresu, pačiu prez. G. Fordu, kuriam taip pat rūpi geresni Baltųjų Rūmų ryšiai su JAV kongresu, bent dalies sumanytų programų įgyvendinimas iki prezidento rinkimų vajaus pradžios.

Prez. G. Fordas, savo pozicijas planavęs sustiprinti susitikimu su L. Brežnevu ir naujosios strateginių ginklų sutarties pasirašymu, dabar prisipažįsta, kad šio plano jau nebus galima įgyvendinti šiemet — jį teks atidėti sekantiems metams. Blogiausiu atveju bus galima padaryti nuolaidų sovietams, nes vyriausybėje nebebus jų kritiko J. Schlesingerio. **V. Kst.**

Tada, kai mirė Lietuvos laisvė

Sovietiniame parade buvo išjuokiamas valstybės prezidentas

S. ŠETKUS

1940 metai. Vingio parke tą gražų birželio sekmadienį buvo vėsu ir gaivu. Lieknos pušys ant augšto smėlėto kranto stovėjo sustingusios melsvame dangaus fone. Apačioje plaukė sraunus, šaltas Neries vanduo, iškilmingai nešdamas tvarkingai sujungtus sielius. Ant jų, pačiame vidury, rūko lengvi ugnelės dūmai. Matyt, sielininkai ką nors sau kepė ar virė.

Kai sieliai plaukė pro apačią tilto, nuo kurio prasideda tiesi kaip liniuotė Gedimino gatvė, pamatėme, kad ta gatvė mirga raudonom spalvom. Nė į galvą neatėjo, kad tai galėjo būti sovietinis paradas, nes sovietai neseniai buvo atėję į Lietuvą. Radijas nuolat kartojo, kad niekas nepasikeis, kad Lietuva liks ir toliau laisva, nepriklausoma.

Abu su žmona buvome vieni iš tokių, kurie tuo šventai tikėjome. Galinga ir draugiška Sovietų Sąjunga pati kartodavo, kad yra vienintelė Europoje valstybė, kuri nelaužo duoto žodžio. Tai ne klastinga Lenkija ar grobuoniška Vokietija. Tos raudonos vėliavos ir plakatai mums pasirodė neįtikėtinas dalykas. Reikėjo įsitikinti. Skubiai nusileidžiame krantu žemyn, bėgame siauru taku, kad pasiekę kitą tiltą išnertumėm kur nors Gedimino gatvėje prieš atžygiuojantį paradą.

Netrukus jau stovime prie Ožeškienės aikštės ir matome, kad tai tikrai sovietinis paradas, išdygęs tarytum iš po žemės. Keli tūkstančiai žmonių su tiek raudonų vėliavų bei išrašytų plakatų, kad jų niekas negalėjo pagaminti per tokį trumpą laiką. Taigi, netiesą kalbėjo radijo garsiakalbiai. Viskas pasikeitė. Lietuva nebėra laisva. Jos laisvė miršta.

Pirmoje parado eilėje žygiuoja jaunesnysis Žilevičių sūnus iš Panevėžio. Susiduria mudviejų akys, bet jis skubiai nusisuka. Jam nepatogu. Kadaise Panevėžyje jis, visad puošnus ir išdidus, nelabai žiūrėdavo į mane, vargo vaiką, užsidirbantį duoną, išlaikantį motiną ir privačiai besimokantį. Bet tai jau ir viskas. Visame parade daugiau nė vieno lietuvio, nė vieno nesemitiško veido. Tik keliolika sovietinių rusų, atpažįstamų iš aprangos.

Už Žilevičiaus žygiuoja kariškai atrodantis juodų moterų būrys. Žvilga saulėje jų garbanoti plaukai bei veržią juodas palaidines diržai. Jos rusiškai dainuoja "Katiušą".

Moteris seka kazoko šokėjas. Didelė, gauruota "papacha" ant galvos, mėlyna palaidinė, plačios žalios kelnės, sukištos į žemų, nuavėtų batų aulus. Jis kiek paėjęs staiga pritupia ir šoka kazoką. Šokis nelabai jam sekasi. Liesas, išdžiūvęs žmogus. Pinasi jo kojos, kliūva vieną už kitos, užsikabina už grindinio, vos beatsitiesia.

Paskui jį žengia gerai atrodantys stambūs vyrai. Veidai jų rūstūs, į taktą mosuoja sugniaužtus kumščius. Po jų stripinėja vėl du atskiri žmonės. Vienas jų veda kitą, ant kaklo užnėręs grandinę. Nesunku atspėti, kad vedamas turi vaizduoti Antaną Smetoną. Tas pats cilinderis, tie patys ūsai, ta pati barzdelė. Ilgų skvernų frakas, išilginių dryžių juodos kelnės, lakuoti pusbačiai. Kiek paėjęs, jis taip trukteli grandinę, kad "Smetona" vos atsilaiko ant kojų. Įpykęs staiga griebia grandinę abiem rankom ir traukia atgal. Vaikinas geraširdiškai šypsosi ir šaukia "davai, davai, davai!" Juos seka per visą gatvę ištiestas plakatas su lietuvišku užrašu, dėkojančiu "draugiškai" Sovietų Sąjungai už nešimą visam pasauliui šviesos ir kultūros.

Šalia manęs stovėjusi senyva moteris, visą laiką šnypščiojusi, staiga nušoka nuo šaligatvio, pribėga prie paraduojančių ir iškėlusi abi rankas suklinka: "Jėzus, Marija, juk tai vėl tie patys prakeikti maskoliai! Cirkus išdarinėja!"

Toliau žingsniuoja pati vargingiausia semitiškoji miesto gyventojų dalis. Eina jie barzdoti, susivėlę, lipdami vieni kitiems ant kulnų, sustodami ir vėl stripinėdami į priekį. Iš jų veidų matyti, jog retas kuris žino, kas čia su jais daroma. Kaikurie eina su ramsčiais, lazdomis, šlubi, veda vienas kitą už pažastų, stumia ligonius vežimėliuose. Šie, pasirėmę alkūnėmis, išsigandusiais veidais, išplėstomis akimis dairosi, tarytum klausdami, kas gi čia dabar atsitiko. Tik rūstūs vadovai eina tiesiai šaligatviais vis griežtai ragindami susigrūdusius stumtis tolyn.

Pirmiesiems praėjus Ožeškienės aikštę ir vėl atsiradus tarp augštų pastatų, kažkas iš trečio augšto lango paleidžia kibirą kažkokio skysčio. Žilevičius metasi į šalį, bet nebespėja. Pasipiktinęs ir suglumęs kratosi, šluostosi, pagreitindamas žingsnius. Pagreitina žingsnius ir juodosios moterys. Beveik ričia bėga ir kiti už jų, nes ir iš kitų langų pilasi skysčiai ir skrieja oru visokie popiergaliai bei smulkūs daiktai. Visi nori kuo greičiau praeiti pastatus ir pasiekti katedros aikštę. Tuo tarpu policijos būrys išsiskleidžia ir puola į namus jieškoti kaltininkų. Tuo jie dar labiau sukelia sąmyšį, ir minia veržiasi aikštės link. Du garsiakalbiai garsiai šaukia. Pranešėjas skubiu, pakeltu balsu kalba apie milžinišką, spontanišką lietuvių tautos demonstraciją, dabar vykstančią Lietuvos sostinėje, kur ant demonstruojančių žiūrovai mėto gražiausias pavasario gėles.

* * *

Jau visa savaitė orą drebina virš miesto praskrendą dideli transportiniai lėktuvai. Didžiuliai, pilki jie pasirodo Trijų Kryžių kalno pusėje, iš lėto, gerokais protarpiais jie praskrenda šią miesto dalį ir dingsta už augštų pušynų anoje Vingio parko pusėje. Jie slenka vienas po kito kaip laidotuvių karstai. Jų motorų dūzgimas susilieja tartum į tolimo gedulingo maršo garsus.

PARDUODAME LIETUVIŠKUS SŪRIUS, estišką duoną. Didelis mėsos gaminių pasirinkimas.
SUPERIOR SAUSAGE CO.
1004 Dundas St. West,
Toronto. Tel. 531-8422

Jaunimo kongreso atstovės Anelė Kaminskaitė ir Rita Urbonavičiūtė iš Hamiltono aptaria kelionės klausimus torontiškiame suvažiavime
D. Blaužd žiūnaitė

Jaunimo kongreso žinios

KONGRESO BEI EKSKURSIJŲ KAINOS. Visos kainos jau kelis kartus yra pasikeitusios ir dar gali keistis, tačiau skelbiame čia šiuo metu turimas paskutines kainas, kad vykstantys galėtų pagal savo pasirinktą planą apytikriai apskaičiuoti, kiek reikės vežtis pinigų. Nors šios kainos gali dar keistis, tikimės, kad tai šiek tiek padės orientuotis. Galutines kainas žinosime tiktai prieš pat kongresą. Kad nereiktų kiekvienam tiek daug pinigų su savimi per visus tris kraštus vežiotis, pagal P. Amerikos kongreso organizatorių pageidavimą, bus lėktuvuose grupių vadovų renkami pinigai už tas dalis, kurios yra nustatytos. Kanadiečiams, vykstantiems Čikagos lėktuvu, grupės vadovė yra Jūratė Šeškutė. Vykstantiems su Niujorko lėktuvu — Kristina Bendžiūtė ir Rasa Lukoševičiūtė. Vykstantiems su "Baltija" — M. Chainauskas ir Linas Kairys. Visos kainos apskaičiuotos JAV doleriais.

ARGENTINOJE. Kelionė iš aerodromo į miestą ar stovyklą — 3, stovykla per visas dienas ir eks. į Buenos Aires — 36. Svečiams: ekskursija į Paraną ir pietūs 1 diena — 10, eksk. į Boca su vakariene 1 diena — 8, eksk. į La Plata su vakariene 1 diena — 10, eksk. į stovyklą ir pietūs — 7, vakarienė Lietuvių Centre — 6, vakarienė Arg. Liet. Susivienijime — 6, vakarienė lietuvių parapijoje (Kūčios) — 6, kongreso atidarymo koncertas — 3. Svečiams, apsistojusiems viešbuty, su pusryčiais ir pietumis arba vakariene po 2 kamb. — 16. Kelionė, vykstantiems laivu į Montevideo — 25.

URUGVAJUJE. Talentų vakaras Montevideo mieste ir bendra vakarienė: jaunimui — 5, svečiams — 10. Ekskursija į Punta del Este 1 diena su maistu — 7. Viešbučiai po 2 kambary su transportacija be maisto asmeniui į dieną — 10. Kelionė autobusu į Sao Paulo (35 valandos) — 30.

BRAZILIJOJE. Naujų Metų sutikimas ir vakarienė: jaunimui — 10, svečiams — 15. Vietinis transportas visiems — 5. Viešbučiai po 2 kambary į dieną asmeniui — 10. Studijų dienos atstovams nemokamos, svečiams, aplankantiems SD, bus $6 į dieną su maistu. Kongreso uždarymo ir tautinių šokių šventė visiems nemokama. Studijų dienų dalyviams bus ekskursijos į Rio de Janeiro, 2 dienos ir 1 naktis, su transportacija ir maistu — 12.

Ekskursijos Brazilijoje:

Pirma. Sausio 1-3 po Sao Paulo. Sausio 4 — Embu miestelio aplankymas, medžio ir odos meno dirbinių gamyba. Sausio 5 — kelionė į pajūrio Santos kurortus. Sausio 6 — kongreso uždarymo iškilmės Sao Paulyje. Sausio 7-8 — išvyka į Campos do Jordeo vasarvietę kalnuose. Sausio 9-10 — kelionė į Rio de Janeiro. Kaina — 80.

Antra. Iki sausio 6 toks pat maršrutas kaip pirmosios. Sausio 7-8 išvyka į Serra Negra vietovę, kur yra garsūs mineralinių vandenų baseinai. Sausio 9-10 kelionė į Rio de Janeiro. Kaina — 70.

Trečia. Sausio 1-5 išvyka į Foz do Iguacu, kur yra garsūs upių krioklіai prie Argentinos, Brazilijos ir Paragvajaus sienos. Sausio 6 kongreso uždarymo iškilmės Sao Paulyje. Sausio 7-8 kelionė į Santos pajūrį ir sausio 9-10 kelionė į Rio de Janeiro. Kaina — 90.

Ketvirta. Sausio 1-5 išvyka į Brazilijos tautines vietoves ir susipažinimas su tautiniu bei istoriniu miestu Ouro Preto. Sausio 6 kongreso uždarymo iškilmės Sao Paulyje. Sausio 7-8 kelionė į Santos. Sausio 9-10 kelionė į Rio de Janeiro. Kaina — 85.

GABIJA

ALGIS JUSYS, jaunimo kongreso atstovas iš Delhi - Londono - Rodney apylinkės Kanadoje. Hamiltone baigęs 10 skyrių šeštadieninės lietuvių mokyklos. Studijuoja chemiją Londono, Ont., universitete ir šiais mokslo metais vadovauja lietuvių studentų klubui. Dalyvauja "Baltijos" ansamblyje ir lietuvių skautų veikloje. Mėgsta sportą, domisi lietuvių gyvenimu. Geriausias būdas sustiprinti lietuviškumą, jo manymu, yra bendrauti su kitais lietuviais. Tai daugiau padeda kaip knygos. Dalyvaudamas lietuvių studentų veikloje pastebėjo, kad yra garbė būti lietuviu, nors ir gerai nemokant lietuvių kalbos. "Kongreso atstovo darbas bus kitus informuoti apie tai, kas ten buvo kalbėta, ir vykdyti tai, kas kongreso bus nuspręsta. Aš tikiuosi, kad galėsiu šias pareigas atlikti, nes esu Londono lietuvių studentų klubo pirmininkas".

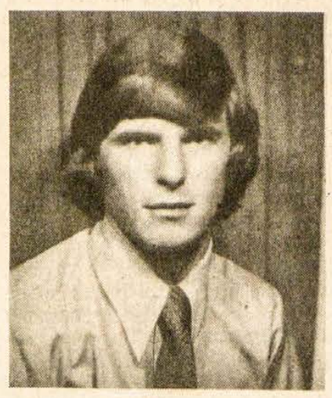

JURGIS VALAITIS, jaunimo kongreso atstovas iš Delhi - Londono - Rodney apylinkės. Studijuoja inžineriją Vakarų Ontario universitete Londone ir ruošiasi magistro laipsniui. Dalyvauja lietuvių parapijos veikloje ir jos komitete, skautuose, "Baltijos" ansamblyje, lietuvių studentų klube (buvo pirmininku), Lietuvių Bendruomenėje, atstovavo savo apylinkės jaunimui antrajame pasaulio lietuvių jaunimo kongrese. Buvo išrinktas inžinerijos fakulteto studentų atstovu. Skaito lietuviška spaudą: "Tėviškės Žiburius", "Nepriklausomą Lietuvą" ir kitus. Mėgsta įvairų sportą. Šį rudenį ketina baigti mokslus ir pradėti dirbti kurioje nors inžinerinėje firmoje.

YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Kunigų veikla Amerikoje

1. Laisvajame pasaulyje yra 742 lietuviai kunigai, įskaitant ir vienuolius. Pasauliečių kunigų yra 524. JAV yra 435 pasauliečiai kunigai ir 140 vienuolių. Įvairiuose kraštuose sielovadoje dirbantieji lietuviai kunigai yra susiorganizavę į atskirus ir jokiam centrui nepriklausančius sambūrius.

JAV esantieji lietuviai kunigai (nevisi) priklauso Amerikos Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybei, kuri veikia nuo 1909 metų. Yra aštuonios Kunigų Vienybės provincijos: Niujorko-New Jersey, Connecticuto, Bostono, Ohio, Čikagos ir trys provincijos Pensilvanijoje. Nevisos provincijos yra pakankamai gyvos ir veiklios. Nario mokestį Kunigų Vienybės centro valdybai sumoka apie 140 kunigų (15 dol. metams). Už tai visi kunigai gauna lietuviškus pamokslėlius, biuletenius ir kitą informaciją.

JAV yra 110 lietuviškų parapijų. Dalis jų lietuviškos tik iš vardo, nes jose jau jokių lietuviškų pamaldų nėra. Jos dar laikomos lietuviškomis, nes lietuvių įkurtos ir turi lietuvių rankomis ar pinigais pastatytas šventoves.

2. Kunigų Vienybės centro valdybos rūpesčiu spausdinami sekmadieniam ir šventadieniam mišiolėliai lietuvių kalba. Spausdinama 8.100 egz. Mišiolėliai siuntinėjami JAV 65-kioms parapijoms arba lietuvių sielovadoje dirbantiems lietuviams kunigams. Taigi, iš 110 vadinamų lietuviškų parapijų tik 65 naudoja lietuviškus mišiolėlius. **Kanadon** siunčiama devyniom parapijom. **Pietų Amerikon** — šešiem sielovados centram. **Europon** — trylikai sielovados centrų. **Australijon** — šešiem lietuvių sielovadoje dirbantiem kunigam.

3. Kunigų Vienybės centro valdybos rūpesčiu taip pat yra paruošiami, spausdinami ir visiems lietuviams kunigams siunčiami pamokslai sekmadieniams bei šventadieniams lietuviškai. Tokių pamokslėlių jau išleista aštuoni sąsiuviniai. Ateinančiais metais bus išleista dar 4 numeriai, skirti skaitymui B ciklo. Tokiu būdu bus baigti pamokslai visiems trims skaitymų ciklams.

4. Iki šiol išleista 5 numeriai "Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronikos" (po 3000 egz.) anglų kalba. Spaudai jau paruošti taip pat 1, 2, 3, 10 ir 11 numeriai. Ruošiamasi "LKB Kronikas" išleisti vienoje knygoje ir anglų kalba, kaip yra padaryta AL Religinės Šalpos lietuviškai. Jokia kita knyga Lietuvos reikalui nėra tiek daug pasitarnavusi (nebent Sibiro lietuvaičių maldaknygė, kuri išversta, berods, į vienuolika kalbų), kaip "LKB Kronika", išleista anglų kalba. Kronika turbūt daugiausia skaitoma ir įvairiomis kalbomis spausdinamuose laikraščiuose cituojama. Ateina prašymai iš įvairių kraštų atsiųsti "LKB Kroniką" anglų kalba. Beje, ją gauna visi JAV vyskupai ir katalikiški laikraščiai bei spaudos agentūros. Gaila, kad to didelio ir svarbaus Lietuvos reikalui darbo neparemia jokia lietuviška įstaiga. VLIKas yra pažadėjęs duoti $1.000. Iki šiol davė tik $500. Kronikų vertimą, spausdinimą ir platinimą remia tik dalis reikalo svarbą suprantančių lietuvių kunigų. Jie yra jau suaukoję daugiau kaip $3.000, o "Kronikų" išleidimas iki šiol atsiėjo $7.395,79. "KLB Kronikos" vertimu į anglų kalbą rūpinasi kun. K. Pugevičius, Amerikos Lietuvių Katalikų Tarnybos vedėjas. Visiems didesne ar mažesne auka šį darbą parėmusiems priklauso mūsų ir visų lietuvių nuoširdi pagarba ir padėka.

5. KV centro valdyba, prel. Juozo A. Karaliaus lėšomis, išleido Šventojo Rašto Naująjį Testamentą, perspausdintą iš Lietuvoje išleisto kun. Č. Kavaliausko vertimo. Atspausta 6850 egz. Iki šiol išplatinta 4200 egz. Dar nevisi platintojai yra atsilyginę.

6. Ruošiamas spaudai lietuviškas giesmynas 200 puslapių apimties. Ruošia kun. Vladas Budreckas, muzikos magistras. Giesmyną norime išleisti dar šiais metais.

7. Prie Kunigų Vienybės veikia Lietuvių Katalikų Kunigų Šalpos Fondas, kuris turi 80 narių. 1975 metais Fondas sušelpė keturis sergančius lietuvius kunigus — du Lietuvoje ir du JAV, duodamas $710 pašalpos. Šiuo metu Fondo išde yra per $9.000.

8. Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa, kad ir atskiras, niekam nepriklausantis organizacinis vienetas, vienok glaudžiai susijęs su Kunigų Vienybe. 1974 metais LKR Šalpa į Lietuvą išsiuntė 138 siuntinius, o į Suvalkų trikampį — 810 knygų. Ateinančių biudžetinių metų sąmatoje numatyta $83.000.

9. 1976 m. rugpjūčio 1-8 dienomis Filadelfijoje įvyks 41-sis tarptautinis eucharistinis kongresas, antrasis JA Valstybėse. Pirmasis buvo 1926 m. Čikagoje. Ruošiamo kongreso tema: "Dvasinis ir fizinis žmonijos alkis". Lietuviai kongrese dalyvaus organizuotai. Yra sudarytas lietuvių komitetas, kurio pirmininku šiuo metu yra kun. Kaz. Pugevičius. Ryšininku tarp Filadelfijos vyskupijos bendrojo kongresui remti komiteto ir lietuvių yra kun. Kajetonas Sakalauskas.

Tariamasi su ukrainiečiais dėl pavergtųjų tautų bendrų pamaldų kongreso metu, ypatingai pabrėžiant persekiojamos Bažnyčios vargus ir pavergtų tautų dvasinį alkį. Mums svarbu tinkamai pristatyti kongreso dalyviams Katalikų Bažnyčios kančias Lietuvoje. Tuo reikalu yra ruošiama knyga anglų kalba, kuri bus platinama kongreso metu. Taip pat bus platinamos ir kitos populiarios brošiūros su tikslia informacija apie padėtį Lietuvoje.

Kun. Vyt. Pikturna,
sekretorius

Kanados Lietuvių Bendruomenės veikėjai pirmojoj dainų ir tautinių šokių šventėje Hamiltone. Iš kairės: inž. J. Danys iš Otavos, dr. S. Čepas iš Toronto, J. Kuraitė iš Windsoro ir kiti. Jie dalyvavo ir KLB tarybos suvažiavime

Kanados lietuvių dainų ir tautinių šokių šventėje Hamiltone svečiai iš Čikagos. Iš kairės: S. Džiugienė, Br. Juodelis — būsimos penktosios tautinių šokių šventės rengėjų komiteto pirm., L. Skripkutė — KLB Hamiltono apylinkės pirm., St. Džiugas, kun. dr. V. Rimšelis, MIC Nuotr. M. Borusienės

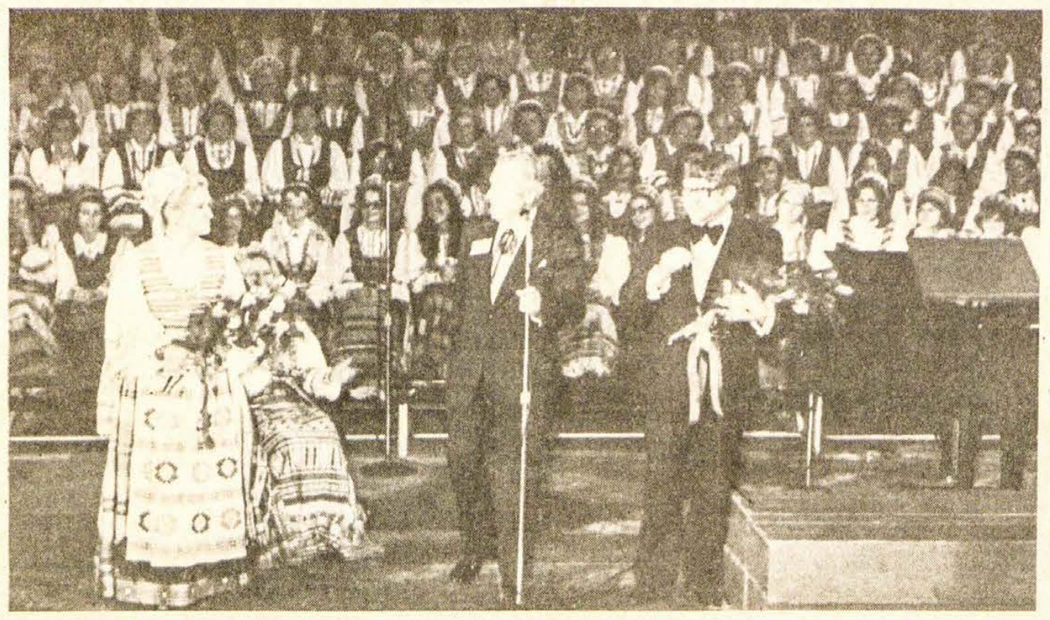

Pirmojoje Kanados lietuvių dainų ir tautinių šokių šventėje Hamiltone pagerbiami gėlių puokštėmis: G. Breichmanienė, tautinių šokių vadovė, ir V. Verikaitis, dainų vadovas. Viduryje — šventės koordinatorius K. Mileris, sėdi — pranešėja L. Verbickaitė

O Estija, Latvija ir Lietuva?

Nauja šveicaro mokytojo knyga vokiečių kalba apie estų, latvių ir lietuvių likimą

P. ŠTUOPIS

Tai yra objektyvi gyvai parašyta šveicaro Hans Rychener knyga vokiečių kalba. Autorius ją paįvairino nuotraukomis ir Pabaltijo valstybių herbais, prezidentų atvaizdais, keliais žemėlapiais, o ypač gyvais savo kelionių įspūdžiais, parėmė tinkama literatūra, autentiškais dokumentais ir duomenimis iš praeities. Po knygos pavadinimu jis pasisako, kad tai yra "Įspūdžiai iš laisvojo ir dokumentai iš sovietiško Pabaltijo". Jis yra istorijos ir kalbų mokytojas Berne, ir dėl to jo panaudota bibliografija keliomis kalbomis, gana gausi, tiksli.

Apie ką rašo?

Knygos turinys? Knygos leidėjų žodžiais: "Autorius primygtinai ... parodo trijų savitų Pabaltijo tautų likimą, — tautų, kurios kartu su savo vertinga kultūra tylomis turi būti visiškai sunaikintos ir tai tokiais laikais, kai visame pasaulyje tiek kalbama apie tautų apsisprendimą ir žmogaus teises".

O štai paties autoriaus knygos dedikacija: "Atminimui visų tų, kurie dėl slapto interesų pasidalinimo tarp nacionalsocialistinio ir sovietinio režimo neteko laisvės, tėvynės ir gyvybės".

Autorius savo knygos antraštę tarytum klausia: "O kaip su Estija, Latvija ir Lietuva?" Su Pabaltiju jį rišo jo dėdė Latvijoj, pienininkas specialistas, kurį lankydavo. Jį siejo simpatija šioms trims mažoms tautoms tolimame Europos pakraštyje tarp vokiečių ir rusų milžinų ir jų tragiškas likimas, kuris yra šios knygos tema. Autorius savo uždavinį atlieka gerai — trumpą, bet labai turiningą Pabaltijo istorijos laikotarpį nušviečia ryškiai ir teisingai. Kadangi mes, tos tragedijos dalyviai, atsimename ir žinome visus jos faktus, tai čia nekartosime knygos turinio, o tik konstatuosime autoriaus išvadas ir ryškesnes vietas.

"Baltiškasis pasaulis"

Pirmoji knygos dalis — **Baltiškasis pasaulis** (9-25 p.) pradedama 1973 m. Helsinkio taikos konferencija, kurioje baltiečių tautų atstovai iš Vakarų kreipėsi su gerai dokumentuotu memorandumu (latvių dokumentas 78-81 p.), bet buvo suimti kaip "ramybės drumstėjai" ir išsiųsti iš Suomijos. Autoriaus žodžiais: "Šis įvykis parodo tamsų (Europos) laikotarpį, kai laisvi Vakarų kraštai, deja, greitai pamiršo, kad pačioj Europoj yra tautų su savo kalba, kultūra ir istorija, kurioms apsisprendimas (jau nekalbant apie žmogaus teises) yra tiktai svajonė" (p. 9). — Toliau autorius, kalbų mokytojas, privažiuoja Lietuvos pasienį prie Kybartų, klausosi besimaudančių upelyje lietuviškos vaikų kalbos, skambios, žodingos ir seniausios iš visų indoeuropiečių. Šiaip čia dar ramu (1930 m.). Paskui pervažiuoja "Lietuvos valstybės geležinkeliais" (taip jis lietuviškai ir rašo) mūsų kraštą, rašo ką matė ir girdėjo, o kitą dieną jis jau Latvijoje pas savo dėdę Albertą, pienininką. Šia proga jis lygina latvių, lietuvių ir estų kalbas (14-16 p.). Dėdė papasakoja apie carų laikus, 1905 revoliuciją, 1914 m. karą, latvių nepriklausomybės kovas, barono dvaro nusavinimą ir išdalinimą latviams. Dabar dvaro centre — latvių gimnazija, o pieninė — valstybinė (p. 16-24). Skyriaus gale ne taip vykusiais pasenusiais duomenimis (turbūt, T. Narbutto) aprašo lietuvių senąją pagonybę ir jos elementus dabartinėje katalikybėje (p. 24-26).

"Prieš posūkį"

Antra knygos dalis pavadinta **Prieš posūkį** (p. 27-36). Europoj jau neramu. 1938 m. autorius traukinyje vėl artėja prie Kybartų. Į vagoną įeina vokiečių karininkas ir sveikinasi: "Heil Hitler!" Mūsų šveicaras atsako: "Guten Abend!" Karininkas pykteli: "Dėl ko jūs nerodote fiureriui pagarbos?" "Aš esu šveicaras!" Karininkas atlyžo ir paaiškino, kad Hitleris atitaisys skriaudas Vokietijai. Autorius paklausė, ar kas Vokietijai graso? Tada karininkas tarė: "Bet kaip jūs galite mane to klausti! Ar neskaitote laikraščių, neklausote radijo? Visur priekabės ir provokacijos be galo. Pagalvokite tik apie lenkų koridorių. Jūs jį pravažiavote?..." "Bet tai nesukels naujo karo", sako šveicaras. Karininkas kalba toliau: "Jūs sakotės keliaujate į Latviją. Žinote, kad ir Latvija yra vokiečių kultūros kraštas". "Taip, mažas laisvas kraštas", anas atsako. Bet vokietis vis savo: "Gal jūs ten prie Rusijos sienos geriau pamatysite, negu savo kalnuose, koks mirtinas komunizmo pavojus gresia. Barbariška Sovietų Rusija tik laukia progos visą Europą pavergti. Europoje tik vienas Hitleris mato to pavojaus dydį ir imasi priemonių. Didžiojo sprendimo nereikės ilgai laukti, tada ir jūsų šveicarai rikiuosis paskui Fiurerį".

Toliau sutrauktai, bet tiksliai autorius nušviečia Vilniaus problemą (p. 28-29).

Smalsus šveicaras nuvažiuoja pasižiūrėti pačios sovietų sienos Latvijoj. Ritupės stotelė. Ten tyku, ramu šiapus ir anapus. Siena — tik menkas upelis, bet kiek toliau — mirties zona, spygliuotos vielos, sargybų bokštai, miško kirtimai. Jis paklausė latvius, ar jie nebijo sovietų koloso. Vienas jų kalbėjo vokiškai ir atsakė: "Bijoti sovietų!? Niekados! Pirma, Stalino įsakymu pernai ten išvalė armijos vadovybę. Antra, S. Sąjunga pragariškai bijo Vokietijos, kuri niekada neleis rusų įsiveržimo į mūsų kraštą. Trečia, Latvija yra T. Sąjungos narys. Ketvirta, S. Sąjunga Latviją pripažino ir nepriklausomybę garantavo sutartim. Ne, niekados! Aš jus užtikrinu" (p. 33).

Autorius apsilanko gražiame Taline (p. 33-36). Miesto centre stūkso penkiabokštis rusiškas soboras iš carų laikų. Čia soborą apžiūrint vienas estas pastebi: "Šis tolimas žemės kampas, kur mes, estai, gyvename, nelabai saugus; lengvai galime pakliūti tarp kūjo ir preikalo, kai vėl kibirkštys ima žybčioti pasaulio kalvėje. Bet mūsų tauta nestovės nuleidus rankas". Ir dar su pasididžiavimu priduria: "Estija jau turi du povandeninius laivus!" (p. 34). Autorių užkalbino vienas Baltijos vokietis verslininkas, skundėsi, kad sovietai savo "dumpingu" kenkia prekybai, bet jis pats nebijąs būsimo karo, kuris sovietus pribaigsiąs. Bet, kai išgirdo, kad mūsų autorius yra šveicaras, jį užpuolė, kad už viską esanti kalta Šveicarija — socializmo ir komunizmo perykla, sukčių emigrantų šalis, tokių kaip Leninas, o šveicarų spauda esanti žydiškai bolševikiška; nepaisė nė autoriaus pastabos, kad Šveicarija neturi diplomatinių santykių su Sov. Sąjunga.

Autorius aplankė ir savo dėdę Latvijoje. Pašnekesiai su dėde jau neramūs: Hitleris žygiuoja; Austrija, Sudetai, Čekoslovakija, Klaipėda jau krito. Kas dabar? Dėdė, kaip ir vokiečiai baltiečiai, nesmerkia Hitlerio — jis atsiima savo! O rusai esą "Untermenschen", Stalinas — skerdikas. Vokiečiams gi erdvės reikia. Bet ir visa Europa turėtų eiti paskui Hitlerį — išsaugoti savo žemę kultūrai ir laisvei. Po vieno tokio pašnekesio vakare rašo autorius: "Aš priėjau prie atviro lango, dirstelėjau į tamsius tolimus miškų pakraščius ir galvojau apie milžinišką komunistinę imperiją Rytuose. Lyg kokia mieganti pabaisa ji man atrodė. Bet argi mieganti?" Vos autorius grįžo į Berną, gatvėse pasipylė ekstra telegramos: "Ribbentropas skrenda į Maskvą sudaryti nepuolimo ir draugystės sutarties tarp Vokietijos ir Sov. Sąjungos" (p. 38). Katastrofa artėjo.

(Bus daugiau)

- **Maža garbė svetimom kalbom kalbėti, didelė gėda savosios gerai nemokėti**

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID
1596 Bloor Street West
Toronto 9, Ont. (prieš Lietuvių Namus) • Tel. 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Pavojus valstybei ir individui

AL. GIMANTAS

Modernaus gyvenimo sudėtingumas ne tik diktatūrines, bet ir demokratinių formų valstybes skatina oficialiai ar bent pusiau legaliai kartais brautis į atskirų piliečių privataus gyvenimo užkulisius. JAV-se garsiai kalbama apie pilietines laisves ir teises, nors tuo pat metu valstybinės institucijos ateina su naujais technologiniais išradimais, įgalinančiais viską žinoti, matyti ir girdėti. Tiek vidaus saugumui, tiek ir užsienio žvalgybai skirtos organizacijos, turėdamos įvairiausius elektroninius aparatus, gali visokeriopais būdais vykdyti savąjį darbą, kaikada net persistengdamos ar tarpusavy lenktyniaudamos.

Valstybės saugumas reikalauja, kad įvairūs radikalūs sąjūdžiai ir kitos viešos ar užsimaskavusios pogrindžio grupės, kurių pagrindinis tikslas yra griauti valstybės pagrindus, būtų vienu ar kitu būdu kontroliuojamos. Tam padeda infiltracija savų agentų į antivalstybiniu veiksnių veiklos centrus, gal net į pačius valdomuosius organus. Tad nereikia stebėtis, kad yra bandoma sekti telefoninius pasikalbėjimus, pašto korespondenciją, nors tai ir aiškiai priešTarauja demokratinio krašto įstatymams bei pačiai konstitucijai. Susidaro padėtis, kurioje valstybės saugumas diktuoja griebtis priemonių, kurios negali būti populiarios ar net aiškiai siaurina asmens laisvę, pvz. korespondencijos neliečiamumą.

Net ir centrinė JAV mokesčių rinkimo įstaiga, būdama federacinės valdžios institucija, padeda ir kitoms federacinėms įstaigoms. Pvz. yra speciali, kiekvieną mokesčių mokėtoją saistanti kartoteka, kurioje sužymėta visa individo gyvenimo eiga. Čia įeina ne vien pajamos, išlaidos, mokesčiai, bet ir kaikuriais atvejais asmeninio gyvenimo duomenys. Visa tai atlikta be paliestų asmenų žinios, be jų sutikimo. Kompiuterinei sistemai padedant, atitinkami pareigūnai labai greitai gali gauti norimą informaciją, kuri gali būti inkriminuojanti ir panaudojama prieš tokį ar kitokį asmenį.

Tai yra beveik kasdienybe tapęs reiškinys. Vieną kitą detalę buvo ištraukę landesni laikraštininkai. Dar daugiau duomenų išryškėjo kongresinių komitetų tyrinėjimų eigoje. Čia paaiškėjo bent tai, kad šių laikų gyvenimo sudėtingame komplekse net ir 100% demokratinė sistema, norinti išsaugoti savo pagrindus, turi griebtis priemonių, kurias sėkmingai naudoja totalistinės sistemos. Skirtumas, tiesa, didelis ir esminis. Jei diktatūra tuoj pat čiumpa ir užgniaužia betkurią disidentinę veiklą, tai demokratinėje santvarkoje asmuo traukiamas teismo atsakomybėn tik tada, kai jis yra įvykdęs nusikalstamąji darbą. Įtarimo neužtenka. Reikalaujama konkrečių įrodymų, surinktų teisėtu būdu. Kitaip teismai jų nepripažįsta. Šiaip ar taip, valstybės gerovė reikalauja dalies asmens laisvių atsisakymo visos sistemos išsilaikymo vardan.

Pastarasis teigimas lengvai suprantamas lietuviškajai visuomenės daliai, bet prieš ji beveik piestu stoja nemaža dalis amerikiečių, šaukdami, esą jie negali toleruoti valstybinės invazijos į jų privatinio gyvenimo užkulisius. Amerikinėje galvosenoje dar vis netelpa mintis, kad valstybinė santvarka vis rimčiau yra grasinama radikalių ir anarchijon linkusių grupių, siekiančių griauti esamą politinę sistemą.

Čia galima įžvelgti nemažą amerikinę tragediją, nes ju tradicinis itikėjimas (panašus i aną lietuvišką — "tauta gali būti rami ...") į demokratinės santvarkos pastovumą ir nejudinamumą gali lengvai užmigdyti reikalingą budrumą. Laikai drastiškai keičiasi, deja, kartu nesikeičia bendrinės amerikinės nuotaikos ir įsitikinimai.

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

BALTIC SAGA
fine art medals
EDITION LIMITED

Taip, jau turime savo olimpinių metų medalius — Balticoins. "The Baltic Saga" — tai mūsų istorija aukso, sidabro ir platinos medaliuose. Kiekvienas jų sveria 30 gramų yra 40 mm dydžio. Kaina, perkant tiesiai iš gamyklos — tik $26.50 už 99.9% sidabro medalį, $324 — už 22 karatų 91.6% aukso medalį, $393 — už platinos medalį.

1. Nepriklausomos Estijos, Latvijos ir Lietuvos herbai.
2. Nelemtoji Hitlerio-Stalino sutartis, nuvedusi į Estijos, Latvijos ir Lietuvos okupaciją bei sunaikinimą. Jų nepriklausomybė ir laisvė turi būti atstatyta.

3. Viena Estijos, Latvijos ir Lietuvos istorijos naktis. Masiniai trėmimai 1941 m. birželio 13-14 dienomis.
4. Ginkluotas Estijos, Latvijos ir Lietuvos laisvės kovotojų pasipriešinimas 1940-1952.
5. Jungtinių Tautų žmogaus teisių deklaracija skirta visom tautom. Estai, latviai ir lietuviai taip pat turi teisę į savo kraštą, kalbą ir nepriklausomybę.
6. "Mirties šukos nekartą perėjo per Estiją, Latviją ir Lietuvą. Visdėlto nebuvo abejonės kurioje pusėje teise. Baltijos valstybes turėtų būti suverenios, nepriklausomos." Winstonas Churchillis 1950.

UŽSAKYMO ATKARPA

Rašykite čekius arba pašto perlaidas Balticoin vardu ir siųskite: **Balticoin, 148 Duke St., Hamilton, Ont., L8P 1X7, Canada.**

Prašau atsiųsti man:

THE BALTIC SAGA ..... medals in 99,9% silver $26.50 each $.....
THE BALTIC SAGA ..... medals in 22 karat gold $324 each $.....
Ontario gyventojai turi pridėti 5% pardavimo mokesčio $.....
Už kiekvieną užsakymą už Kanados ribų reikia pridėti po $1 už pašto ženklus $.... 1.00
Čekis arba pašto perlaida, skirta Balticoin $.....

Name ..... Address .....
City ..... Province ..... Postal Code .....
(Please print)

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

LIGONINIŲ MIESTELIS

Lietuvos miestų statybos projektavimo institutas jau yra paruošęs planus ligoninių miesteliui, kuris taps gydomuoju Vilniaus palydovu. Vieta jam parinkta Vilniaus pakraštyje, iš kurio asfaltuotas plentas keliautojus kviečia į Molėtus, Uteną ir Zarasus. Čia jau yra pastatyta pulmonologinė ligoninė, statomas 400 lovų onkologinis centras vėžininkams ir 300 vietų vaikų ligoninė. Daugiausia vietos užims 1.000 lovų respublikinė ligoninė, didžiausia visoje Lietuvoje. Vida Petrauskaitė "Gimtojo Krašto" 39 nr. skaitytojus informuoja: "Kompaktiški jos korpusai kils iki septynių-devynių aukštų, teikdami erdvę siauros specializacijos terapiniams, chirurginiams skyriams, operacinių blokui, konsultacinei poliklinikai, studentų auditorijoms. Prisitaikydami prie industrinės statybos reikalavimų, projekto autoriai vis dėlto sugebėjo savo fantazija "sušildyti" pilką gelžbetonį, surasti patrauklų, plastišką milžiniškos ligoninės architektūrinį sprendimą. Suskaldyta į įvairiaaukščius korpusus, ši ligoninė labai gražiai derinasi prie kalvotojo Vilniaus landšafto. Pastato sienoms gaminamas specialus panelis iš reljefiško dažyto betono. Mandagiai užleisdami vietą koridoriams, holams, laiptų narveliai per visą savo aukštį išsikiša iš pastato, paįvairina, pagyvina fasadus. Tačiau graži ligoninių estetinė išvaizda yra tik mažoji darbo pusė. Svarbiausias autorių uždavinys — funkcionalumas: visas patalpas reikėjo išdėstyti taip, kad gydytojams, seselėms, slaugėms būtų patogiausia, kuo lengviausia dirbti sunkų, atsakingą darbą, kad kuo jaukiausia būtų ligoniams. Prityrę ligoninių specialistai E. Chlomauskas, Z. Landzbergis, R. Plyčiuraitis-Plyčius ir kiti (pagal jų projektus Vilniuje, Antkalnio gatvėje, jau stovi dvi ligoninės, bus statoma poliklinika, pastatyta Valkininkų vaikų sanatorija) šio gydymo miestelio projektuose tarsi apibendrina savo didelį patyrimą..." Ligoninės jungs bendra ūkinė zona, vaistinė, bendras ryšių tinklas. Nemaža erdvė rezervuojama naujom gydymo bei medicininių tyrimų įstaigom, kurių Vilniui gali prireikti ateityje. Pastatus sups jau dabar vaisius brandinantis didelis sodas.

UŽMOKESČIO FONDAI

Valstybinio Sovietų Sąjungos banko Lietuvos respublikinės kontoros darbo užmokesčio kontrolės skyriaus viršininkė Genovaitė Leonavičiūtė "Tiesos" 211 nr. atkreipia skaitytojų dėmesį į dažnus užmokesčio fondų pereikvojimus. 1974 m. pirmajame ketvirtyje net 569 įmonės pereikvojo joms skirtus užmokesčio fondus 7.800.000 rublių. Iš klaidų nedaug tebuvo pasimokyta, nes iki šių metų rudens pereikvojimo klaidą padarė 192 įmonės. Pasak G. Leonavičiūtės, kaltė tenka blogam darbo organizavimui, premijų vaikymuisi neįvykdytų darbų prirašymu: "Ypač dažnai jų griebiasi statybinės organizacijos, norėdamos nusipelnyti neužtarnautą pagarbą ir premijas. Tai, žinoma, vieną dieną pasibaigia graudžiu finalu. Sakysim, šiemet Vilkaviškio ir Šakių kilnojamosios mechanizuotos kolonos vis dar dirbo objektuose, kurie buvo atiduoti naudoti... dar pernai. Todėl nieko ir nestebina, kad šios organizacijos nevykdo darbo našumo didinimo planų, jau viršijo vidutinį planinį darbo užmokestį ir pereikvojo fondus. Panašios negerovės pernai lydėjo Vilniaus, Šilutės, Mažeikių, Kėdainių kilnojamųjų mechanizuotų kolonų darbą..." Šiaulių "Vairo" dviračių gamykla per pirmąjį šių metų pusmetį pereikvojo 180.000 rublių dėl neritmingo darbo, kurio dėka užmokesčio augimas pralenkė darbo našumą. Už darbą poilsio valandomis buvo išmokėta 56.800 rublių, už antvalandžius — 2.000. Šių išlaidų "Vairas" būtų galėjęs išvengti geresniu darbo paskirstymu reguliarioms darbo dienoms bei valandoms.

SPECIALUS MOKESTIS

"Valstiečių Laikraštis" 111 nr. "Konsultacijos" skyriuje pateikia porą atsakymų, susietų su specialiu mokesčiu viengungiams ir vaikų neturinčioms šeimoms. Tokį viengungių, vienišų ir mažašeimių Sovietų Sąjungos piliečių mokestį moka darbininkai ir tarnautojai, neturintieji vaikų: vyrai nuo 20 iki 50 metų amžiaus, ištekėjusios moterys nuo 20 iki 45 metų amžiaus. Nuo mokesčio atleidžiami I ir II grupės invalidai ir jų sutuoktiniai. Šiame atsakyme nutylėtos 20-45 metų amžiaus neištekėjusios moterys. Prieauglio gausinimo planuotojai, matyt, nenori, kad jos turėtų vaikų.

V. Kst.

Sovietinio saugumo ir "Inturisto" tarnautojas Vilniuje "Juozas". Jis stropiai prižiūri lietuvius turistus, besilankančius okupuotoje Lietuvoje

Kanados jaunimo atstovų suvažiavime Toronte svarsto pasaulio lietuvių jaunimo kongreso klausimus. Iš kairės: Regina Zubrickaitė iš Toronto, Daiva Šetikaitė ir K. Zubrickaitė iš St. Catharines, Ont. D. Blauzdžiūnaitė

Hamilton, Ontario

ĮDOMŲ N. METŲ SUTIKIMĄ ruošia Bendruomenės v-ba. Jau laikas rezervuoti sau staliukus ir įsigyti bilietus. Į salę bus įleidžiamas tik ribotas skaičius svečių. Šiemet bus daugiau praretinti stalai scenoje. Bilietus platina Bendruomenės v-bos nariai. Kainos: $15 asmeniui, $12 studentui ir pensininkui. Už tą kainą bus duodama šilta vakarienė, šaltas užkandis, N. Metų vakaro kepuraitės, barškalai - birbynės. Kiekvienas galės dalyvauti įvairiose vakaro premijose. Pradžia — 7 v.v. J. Vaičiaus orkestras gros nuo 8 v.v. ligi 2 v.r.

Grąžintas Kanados Lietuvių Gydytojų Sąjungos $500 čekis, kuris per klaidą buvo atsiųstas Kanados liet. dainų ir taut. šokių šventės komitetui. Tie pinigai Kanados lietuvių gydytojų buvo paskirti šiemet rengiamam pasaulio lietuvių jaunimo kongresui P. Amerikoje.

Į JAUNIMO KONGRESĄ kaip Hamiltono atstovės vyksta Rūta Šiūlytė ir Anelė Kaminskaitė. Lietuvių bankelis "Talka" per Bendruomenės v-bą joms paskyrė $500. Bendruomenė pati dar pridėjo $100. Hamiltono lietuvių kolonija yra jautri jaunimo reikalams. Jų kongresui tikimasi čia sutelkti apie $2.000.

V. TAMOŠIŪNAS, šaulių sąjungos centro valdybos pirmininkas, kariuomenės šventės proga buvo atvykęs į Hamiltoną, dalyvavo visose iškilmėse ir minėjime pasakė kalbą. G. Breichmanienei ir E. Kudabienei įteikė šaulių žvaigždės ordiną už nuopelnus lietuviškai veiklai.

IŠ FLORIDOS ATOSTOGŲ įdegę saulėje sugrįžo Br. J. Staniai ir St Milerienė.

ADVENTO REKOLEKCIJOS AV parapijoj prasidės gruodžio 7, sekmadienį ir truks visą savaitę. Jų vesti atvažiuoja iš Čikagos žinomas pamokslininkas ir knygų autorius kun. A. Grauslys. **K. M.**

ŽŪKLAUTOJŲ IR MEDŽIOTOJŲ KLUBO "Giedraitis" valdyba kviečia visus į prieškalėdinį kumpių, kalakutų ir kitų gėrybių laimės ratą gruodžio 20 d., 19 v., parapijos salėje. Valdyba ruošiasi intensyviai metiniam zuikių baliui, kuris įvyks 1976 m. sausio 24 d. Iš anksto rezervuokime šią datą. Smulkesnės informacijos bus vėliau. **V-ba**

PATIKSLINIMAS. "TŽ" 48 nr. po burmistro ir apylinkės pirmininkės nuotrauka pažymėta, kad įteikia leidinį "Lithuanians in Canada"; turėjo būti "Lithuanians in Hamilton".

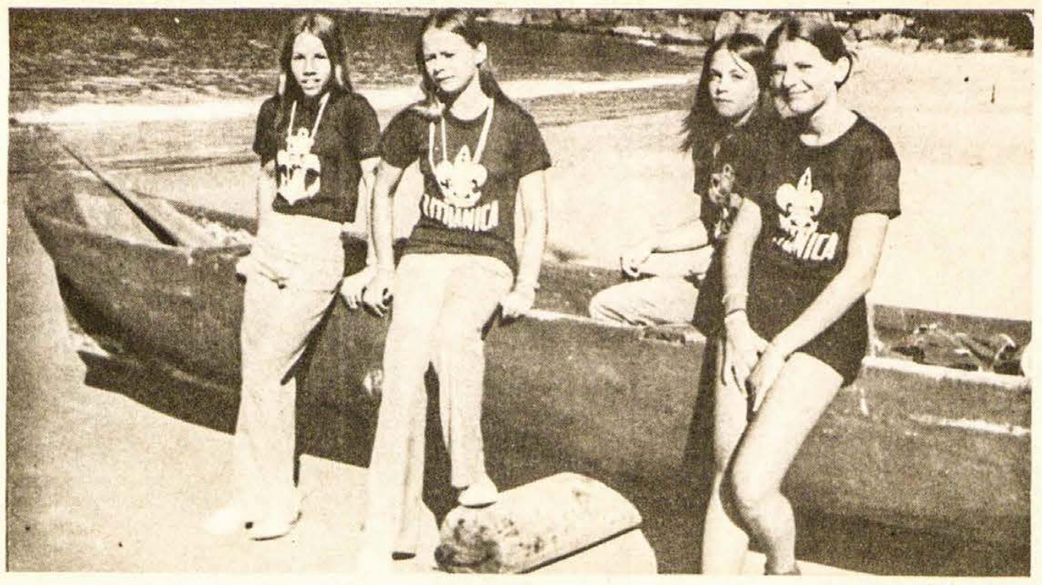

Lietuvių mokiniai iš Sao Paulo miesto, Brazilijoje, vasaros stovykloje prie iš medžio kamieno padarytos valties

Tylus priešas -- gyvasis sidabras

B. STUNDŽIA

1953 m. Japonijos pajūrio mieste Minimata pasirodė paslaptinga liga. Keturiasdešimt žmonių mirė, per 70 buvo suluošinti ir keliolika vaikų gimė su trūkumais. Ta liga daugiausia palietė vietos žvejus ir plastikos įmonės darbininkus. Net ir gyvuliai nukentėjo nuo tos ligos.

Bet po 10 metų panaši istorija pasikartojo vienoje įmonėje prie Nigata, ir vėl Japonijoje. Ten mirė 5 asmenys iš 26 susirgusių. Panašūs įvykiai pasikartojo ir kituose kraštuose.

1965 m. Švedijos valdžia paskelbė, kad gyvojo sidabro junginiai, kurie vartojami grūdų apsaugojimui nuo sugedimo, yra mirtinai pavojingi laukiniams paukščiams ir gyvuliams. Dėlto švedai ir norvegai uždraudė vartoti gyvojo sidabro junginius grūdų išlaikymui.

Pramonėje

Daugelį metų gyvojo sidabro junginiai buvo vartojami pramonėje, kasyklose ir kaikurių vaistų paruošime. Pats gyvasis sidabras yra skystas metalas, geras elektros laidininkas. Su metalais sudaro lydinius, o su kitais elementais — daugelį organinių ir neorganinių junginių. Gamtoje randamas kaip raudonasis sulfidas, kuris paprastai vadinamas cinoberiu.

Apie gyvojo sidabro nuodingumą buvo žinoma seniai, ypač apie jo garus. Bet kas atsitiko Japonijoje, kur gyvojo sidabro niekas neuostė ir jame nesimaudė? Pėdsakai vedė į kaikurias pramonės šakas. Vien JAV pramonė 1970 m. suvartojo 140.000 litrų gyvojo sidabro. Chloro ir natrio bei kalio šarmų gamybai jo reikia gana daug. Su kiekviena pagaminta chloro tona prarandama apie 250 gramų gyvojo sidabro, kuris dažniausiai patenka į nutekamuosius vandenis.

Seniau nemažai gyvojo sidabro vartodavo tauriųjų metalų, tai yra aukso ir sidabro, atskyrimui.

Šiuo metu nemažai gyvojo sidabro vartojama vinilo chlorido, kaikurių dažų, uretano, elastomerų, fungicidų ir pesticidų gamyboje. Neviena įmonė, vartojanti gyvojo sidabro druskas, liekanas suleidžia į upes, ežerus ar į jūrą. Prieš keletą metų "Dow" bendrovės chloro gamybos įmonės Sarnijoje į St. Clair upę kasmet suleisdavo apie 30.000 svarų gyvojo sidabro. 1970 m. Mičigane pradėta teismo byla prieš BASF Vyandote korporaciją, kuri suleidžia 11 - 74 svarų nuodingojo metalo į upę.

Blogiausia tai, kad per daugelį metų upių ir ežerų dugne nusėdę gyvojo sibadro junginiai tam tikromis aplinkybėmis bakterijų yra paverčiami į metilo grupę turinčią formą, kuri žmogui yra galbūt pavojingiausia.

Metilo gyvasis sidabras gali patekti į žmogaus kūną kartu su maistu, vandeniu per odą ir per kvėpavimo organus. Jis labai ilgai laikosi kūne, veikia nervų sistemą ir ardo besivystančius kūno audinius. Gal mažiau nuodingi yra gyvojo sidabro garai, nes greičiau iš kūno pašalinami.

Išmirė tūkstančiai

1971 m. prekinis laivas "Trade Carrier" Irake, Basros uoste iškrovė 16.000 tonų kviečių. Keisti buvo tie kviečiai — rožinės spalvos. Jie buvo išpurkšti fungicidais, kurie turėjo gyvojo sidabro. Ir kad skirtųsi, dar buvo išpurkšti rožiniais dažais. Bet įspėjimas, kad šie kviečiai negali būti vartojami maistui, buvo užrašytas ispaniškai.

Nepraėjo nė mėnuo, kai tie kviečiai buvo suvartoti maistui arba sušerti gyvuliams. Po kelių mėnesių tūkstančiai moterų, vaikų ir vyrų išmirė, o dešimtys tūkstančių buvo suluošinti, apakinti ar liko kurti. Buvo nušluotos ištisos šeimos.

Valdžia, norėdama, kad ūkininkai gautų geresnį derlių, nupirko Meksikoje pagerintų kviečių sėklai. Tie kviečiai buvo duodami nemokamai iki ateinančio derliaus. Ūkininkai skubėjo išparduoti savo kviečius, kad daugiau galėtų gauti nemokamų kviečių. Iš karto buvo bandoma tvarkingai dalinti, bet vėliau, budrumui sumažėjus, nemaža kviečių buvo išvogta ir išgraibyta. Nors visi buvo perspėti, kad tų kviečių nenaudotų maistui, bet ūkininkai tuo netikėjo ir galvojo, kad valdžia nori juos pabauginti.

Irake taip įvyko nebe pirmą kartą. 1956 m. apsinuodijo keli šimtai gyventojų, o 1960 m. — apie tūkstantį, iš kurio šimtas asmenų mirė. Vaistų prieš gyvojo sidabro apsinuodijimą nebuvo.

1950 m. švedų mokslininkai atsitiktinai surado priežastį, kodėl beveik ištisa paukščių karta išgaišo. Pasirodo, nuo kviečių, kuriuos norint išsaugoti sėklai, purškė su metilo gyvuoju sidabru. Sumažinus tokių grūdų vartojimą, paukščių vėl padaugėjo.

Užburtas ratas

Daug gyvojo sidabro randama gamtoje, net jūros vandenyje. Taigi, visiškai išvengti to nuodingo metalo ir jo junginių negalima. Gamtoje nepaliaujamai sukasi uždaras ratas. Žmogus žaloja aplinką, nuodydamas jam kenksmingus vabzdžius, mikroorganizmus ir gamindamas sau reikalingus chemikalus ir daiktus. Dėl to nukenčia paukščiai, laukiniai žvėreliai ir net naminiai gyvuliai. Chemikalus turinčiais mikroorganizmais minta žuvys, o jomis — vandens paukščiai. Žmogus naudoja maistui žuvis, kaikuriuos laukinius paukščius ir žvėris, daržoves, javus ir naminius gyvulius.

Tyrimai nebaigti

Kyla klausimas, kiek gyvojo sidabro gali žmogus savyje turėti ir kiek jo gali būti gyvūnuose? Reikėjo daug darbo, kol buvo surasti tinkami analizės būdai. Dar ir dabar, tą pačią analizę darant keliose laboratorijose, gaunami nevienodi atsakymai, nors jau padaryta pažanga. Visdėlto reikės dar ilgų metų darbo, kol bus nustatyta, su kiek gyvojo sidabro galima valgyti žuvį ar laukinę antį.

Kadangi daugiausia dėl aplinkos žalojimo yra kalta pramonė, tai jos žmonės visada bando esamą pavojų sumažinti. Vadovaujantieji pramonės asmenys yra įtakingi — pasiekia ir valdžios viršūnes. Dažnai tos viršūnės nutyli ar bando pramonės daromą žalą švelnesnėmis spalvomis pavaizduoti. Todėl nustatyti kiekiai, kaip nepavojingi elementai maiste, dar nėra pilnai pagrįsti tyrinėjimų daviniais. Be to, negalima pamiršti, kad gyvasis sidabras žmogaus kūne vis kraunasi, beveik nepasišalindamas.

Dar mažai žinoma, kiek gyvojo sidabro yra ore. Tyrimai nurodo, kad gyvasis sidabras ore gali būti dujų forma ir kaip aerozoliai. Kadangi dviejų metilų gyvasis sidabras garuoja, tai reikia spėti, kad ir jo yra ore.

Kas tiriama?

Tyrimai daromi visomis kryptimis. Kaikur reikėjo patikrinti kambariuose orą. Tų kambarių sienos buvo išdažytos gyvojo sidabro turinčiais dažais. Taip pat analizuojamos vandens žolės, mikroorganizmai, žuvys, paukščiai, pelės, geriamas vanduo, grūdai, žmogaus kraujas, šlapimas, plaukai, visoks maistas, pramoninės liekanos. Daugelyje vietų uždrausta žuvauti ir medžioti. Tiems tyrimams reikia didžiulių sumų, kurias yra nelengva gauti.

Visokie vabalams ir piktžolėms purkšti chemikalai yra registruojami valdžios įstaigų. Kaikurie jų yra uždrausti vartoti. Stipriau pradėti prižiūrėti geriamojo vandens ištekliai. Taip pat pradėtas spaudimas ir į pramonę. Buvo iškelta eilė bylų, bet baudos turtingai pramonei dažnai būna juokų vertos.

Labiau tikrinami ir nutekamieji vandenys iš valymo įrenginių.

Tai tik dalis saugumo priemonių, kurių buvo imtasi. Ne valdžios ėmėsi iniciatyvos, bet viešoji nuomonė, kuri priėmė valdžias prie sienos.

Kas aukoja lietuviškai spaudai, remia gyvybines lietuvybės pastangas.

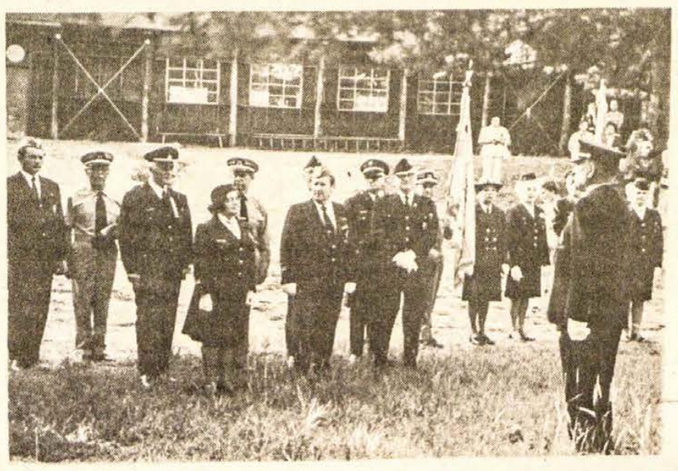

Lietuvių Šaulių Sąjungos Tremtyje narių dalis praėjusios vasaros stovykloje Wasagoje, Kanadoje. Kalba stovyklos komendantas Ignas Petrauskas Nuotr. St. Urbono

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

ČIKAGOS ARKIVYSKUPIJOS SAVAITRAŠTIS "The New World" specialiu rašiniu paminėjo deimantinę lietuvių Šv. Juozapo parapijos sukaktį. Jubilėjines pamaldas atnašavo vysk. W. E. McManus su koncelebrantais — klebonu kun. J. Gilbertu, iš šios parapijos kilusiais kun. P. Činiku, MIC, ir kun. J. Malinu, ilgai parapijoje vikaravusiu kun. P. Paurazu. Pamokslą lietuvių ir anglų kalbomis pasakė kun. P. Činikas, "Draugo" administratorius.

JAV LIETUVIŲ FONDAS spalio mėnesį paaugo $10.000. Įnašų dydžiu spalis pralenkė visus šių metų mėnesius. Aukos JAV teritorijoje yra atleidžiamos nuo pajamų mokesčio. Jų laukiama šiuo adresu: Lietuvių Fondas, 2422 West Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629.

DEIMANTINĘ SUKAKTĮ Čikagoje atšventė ir Dievo Apvaizdos parapija, kurią 1900 m. įsteigė kun. Mikas Pieža ir dėl savo ligos ją greit perdavė kun. Eduardui Steponavičiui. Dabartinę šventovę 1914 m. pastatydino kun. Mykolas Krušas. Šios parapijos klebonais buvo a.a. prel. I. Albavičius, prel. A. Martinkus ir kun. P. Juškevičius, paskutinis lietuvis klebonas, dabar kaip emeritas tebegyvenantis klebonijoje. Sukaktuvines Mišias koncelebravo vysk. N. Hayes, dabartinis klebonas kun. J. Harrington, jo asistentas kun. J. Mainz ir pensininkas kun. F. Juškevičius. Parapija apie 50 metų buvo grynai lietuviška, o dabar turi tik keletą lietuvių šeimų, jungia angliškai ir ispaniškai kalbančius amerikiečius. Taigi, deimantinė sukaktis iš tikrųjų buvo lyg ir lietuviškos parapijos laidotuvės, nes ateities lietuvių gyvenime ji jau neturės jokio vaidmens.

VISOS LIETUVIŲ bei jų bičiulių pastangos gauti leidimą muz. Aloyzo Jurgučio žmonai Marijai su dvylikmete dukrele Daina atvykti pas vyrą į JAV iki šiol buvo nesėkmingos. Dėl šios akcijos M. Jurgutienė tesusilaukė didesnių suvaržymų. Jos nepasiekia iš JAV siunčiami laiškai, net ir registruoti. Tai liudija aiškų Helsinkio deklaracijos pažeidimą, kurį vykdo Maskva ir jos įsakytas Vilnius. Spalio 20 d. M. Jurgutienė iš centrinio Vilniaus pašto pasiuntė registruotą laišką Jungtinių Tautų sekr. K. Waldheimui, prašydama jo pagalbos sovietinei išvykimo vizai gauti. Visi JAV lietuviai, norintys padėti M. Jurgutienei, prašomi laiškais ir telegramomis kreiptis į prez. G. Fordą, JAV kongreso narius bei kitus pareigūnus, nes šeimų susijungimą užtikrina Helsinkio deklaracija.

DETROITO LIETUVIŲ KULTŪROS CENTRE įvykusiame susirinkime buvo išrinktas naujas "Šilainės" tautinių šokių grupės tėvų komitetas: pirm. J. Urbonas, vicepirm. J. Idzelis, ižd. L. Matvekas, parengimų vadovė E. Žalkauskienė, jos padėjėjos — S. Ratnikienė ir E. Alkienė. Iš vadovės Galinos Gobienės pranešimo paaiškėjo, kad "Šilainės" iždas visiškai tuščias ir kad finansų stoka pristabdo grupės veiklą. Susirinkime dalyvavusieji šokėjų tėvai šiems metams įsivedė specialų $25 mokestį.

JAV ARMIJOS MJR. ROMAS LEIMONAS, psichologas ir karo ligoninės skyriaus viršininkas, neseniai buvo pakeltas į pulkininko leitenanto laipsnį. Jis yra sūnus prieš 11 metų mirusio dr. Juozo Leimono, buvusio "Vyčio" redaktoriaus. Lietuvišką šeimą plk. R. Leimonas yra sukūręs su Milda Martinkute.

LB FLORIDOS APYGARDĄ įsteigė trys šiame pusiasalyje veikiančios LB apylinkės — St. Petersburgo, Pampano Beach ir Palm Beach. Steigiamajame susirinkime dalyvavo J. A.V. LB krašto valdybos vicepirm. A. Gečys. Apygardos valdybon išrinkti: K. Jurgėla, K. Gimžauskas ir F. Prekeris iš St. Petersburgo, D. Liutermozienė iš Pampano Beach ir B. Aušrotas iš Palm Beach.

"READER'S DIGEST", milijoninio tiražo mėnraštis, spausdinamas 13 kalbų 30 šalių, š.m. spalio numeryje (Kanados laidoje) išspausdino rašinį apie Simą Kudirką "A Man Called Simas." Jame suglaustai atpasakota visa jo odisėja ir pridėta įspūdinga iliustracija, vaizduojanti momentą, kai Simas iš sovietų laivo šoko į amerikiečių laivą. Centrinė šio mėnraščio leidykla yra JAV-se.

VEIKLOS PLANUS lapkričio 5 d. posėdyje Čikagoje aptarė Lietuvių Žurnalistų Sąjungos centro valdyba. Pranešimą apie finansines problemas padarė ižd. D. Vakarė. Sąjungos iždė tą dieną buvo $4.651, Dr. P. Daužvardžio fonde — tik $449, nes $5.000 teko išleisti "Žurnalistikai". Šis pinigas grįžtų, jeigu "Žurnalistika" susilauktų gausesnių pirkėjų. Spaudos balius bus surengtas 1976 m. sausio 24 d. "Martinique" viešbučio salėje. Pusvalandį truksiančios humoristinės programos tekstą parašė kun. J. Plankis. Jis perduotas muz. A. Jurgučiui, kuris turės paruošti dainininkus ir aktorius. Tikimasi, jog balius duos apie $1.000 Dr. P. Daužvardžio fondui papildyti.

Venecuela

ANELĖ IR JUOZAS GINEIKOS Maracay mieste paminėjo vedybinio gyvenimo auksinę sukaktį. Lietuviškose pamaldose santuokos aktą atnaujino ir popiežiaus Pauliaus VI sveikinimą perskaitė kapelionas kun. Antanas Perkumas, SDB. A. J. Gineikos turi didelę prekybos įmonę "Ambar", kurios ispaniškas pavadinimas reiškia lietuvių taip pamėgtą gintarą. Sukaktuvininkai dalyvauja lietuviškoje veikloje ir remia pastangas lietuvybei išlaikyti.

Brazilija

SAO PAULO LIETUVIŲ KUNIGŲ SĄJUNGA, minėdama lietuvių imigracijos Brazilijon penkiasdešimtmetį, 1976 m. vieną Brazilijos šventovę papuoš lietuvišku kryžiumi. Šia proga taipgi bus išleistas specialus leidinys portugalų kalba apie religinės laisvės ir pagrindinių žmogaus teisių pažeidimus sovietų okupuotoje Lietuvoje.

PAULIUS ŠLEPETYS, gyvenantis Morumbyje, pradėjo medicinos studijas. Jis yra gabus jaunuolis, pasižymėjęs moksle. Šias studijas jau baigia Casa Verdes lietuvis Carlos Alberto-Baltušnikas.

Argentina

ARGENTINOS LIETUVIŲ CENTRO metinėje šventėje programą atliko abi tautinių šokių grupės. Vyresniųjų grupei vadovauja inž. A. Rastauskas, mažųjų — N. Zavickaitė. Centras taipgi surengė ir tradicinę "kiškio uodegos" medžioklę jaunimui. Iš tikrųjų ši medžioklė neturi nieko bendro nei su kiškiu, nei su jo uodega. Medžioklės dalyviai apsilanko iš anksto sutartose lietuvių institucijose ar pas atskirus lietuvius, kur jiems raštu pateikiami klausimai bei užduotys. Geriausiai atsakiusieji bei užduotis įvykdžiusieji laikomi "kiškio uodegos" medžioklės laimėtojais. Jiems parūpinamos specialios premijos. Šis savotiškas žaidimas yra pasiskolintas iš argentiniečių.

Australija

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ VEIKĖJAS a.a. Antanas Maželis mirė Adelaidėje spalio 27 d. Iškilmingose laidotuvėse giedojo "Lituania" choras ir sol. Vytautas Opulskis. Velionis palaidotas Centennial kapinėse lapkričio 1 d.

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ KOLONIJOJE rugsėjo 21 d. mirė trys tautiečiai — L. Šulcienė, E. Migevičius ir J. Jarmalavičius, peržengę 70 metų amžiaus slenkstį, iškamuoti sunkios ir ilgos ligos. Jų pasitraukimas amžinybėn paliko didelę spragą kolonijos gyvenime, kuriame aktyviai reiškėsi ši trijulė.

JUOZAS KAPOČIUS, Lietuvos laisvės kovų savanoris-kūrėjas, gyvenantis Sydnėjuje, bičiulių ir giminių būryje atšventė savo 75-tąjį gimtadienį.

ONA DANIŠKEVIČIENĖ po sunkios operacijos Kanberos ligoninėje grįžo į Sydnėjų. Ligonė sveiksta ir jau ruošiasi grįžti į "Dainos" chorą.

Švedija

M. K. ČIURLIONIO šimtojo gimtadienio minėjimą Kungelovo mieste suorganizavo Zigfridas Kalvaitis. Priesalyje buvo surengta M. K. Čiurlionio kūrinių reprodukcijų paroda. Koncertų salėje susirinkusius minėjimo dalyvius su didžiojo mūsų tautos kompozitoriaus ir dailininko gyvenimu supažindino Z. Kalvaitis. Pirmojoje koncerto dalyje V. Barkausko "Legendą apie Čiurlionį" ir keletą sukaktuvininko kūrinių atliko švedas pianistas Anders Ottosson. Antroje dalyje sceną užpildė 45 muzikantų jungtinis Kungelvo ir Goeteborgo miestų orkestras su dirigentu Guenther Kress, austru iš Vienos. Jie atliko M. K. Čiurlionio simfoninę poemą "Miške". Minėjimas užbaigtas skaidrių rodymu, atskleidusiu M. K. Čiurlionio kūrinių originalumą bei jų grožį.

Vokietija

MJR. JUOZAS VENCKUS 16 metų vadovavo 8593 LS kuopai, kurios eilėse yra lietuvių, vokiečių, lenkų ir kitų tautybių asmenų. Pensininko amžiaus jis sulaukė pernai, bet išėjimas pensijon buvo atidėtas iki šių metų. Spalio viduryje turėjo būti išrinktas naujas kuopos vadas iš keturių kandidatų, kurių du buvo lietuviai ir du vokiečiai. Vadovybė, nepripažinusi nė vieno kandidato tinkamu, kuopos vadu paskyrė vokietį karininką Foersterį. Mjr. J. Venckus su kuopa atsisveikino spalio 29 d. gausiame bendradarbių būryje. Vaišių metu jam kuopos dovaną įteikė Arno Endrikaitis, visų vardu linkėdamas sėkmės ateities gyvenime. Kun. Br. Liubinas priminė mjr. J. Venckaus lietuvišką veiklą, atliktą būnant kuopos vadu ir prieš tai jos nariu. Kuopos tarnyboje jis yra praleidęs 30 metų. Pensininkas J. Venckus dabar įsikūrė St. Ingebert—Rohrbach mieste, kur turi įsigijęs nuosavą butą. Jis žada ir toliau reikštis lietuviškoje veikloje.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street East, telefonas 544-7125 **"TALKA"**

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.
Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Kapitalas — virš $6.500.000.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santaupas 8%
term. depozitus 1 m. 9½ %

IMAME UŽ:
asmenines paskolas 12%
nekiln. turto pask. 11%

Mėsos ir puikūs dešros gaminiai
Skanėstai kiekvieno skoniui
R. Denninger Ltd.

284 KING STREET E., HAMILTON — 528-8468
740 UPPER JAMES ST., HAMILTON — 389-4113
GUELPH LINE prie PROSPECT, BURLINGTON — 639-0510
LLOYD D. JACKSON SQUARE, HAMILTON — 525-9641

MEDUS—
reikalingas sveikatai
Natūralus, nepasterizuotas.
Induose ar koriuose.
Iš bityno: **30 Dewson St.,**
Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534-0563

BALTIC MOVERS
Visų rūšių pervežimas baldai ir kt. Vežamas turtas pilnai apdraustas.
Skambinti tel. LE 4-1403
30 DEWSON St., Toronto, Ont.

"Penki stulpai turgaus aikštėje"

Toronto latvių studentų spektaklis daugiakultūrio teatro festivalio programoje

VALVE ANDRE

Šios recenzijos autorė yra estė aktorė, Kanados daugiakultūrės tarybos narė, aktyviai dalyvaujanti estų ir kitataučių teatriniame gyvenime. "TŽ" redakcijos paprašyta, ji parašė savo pastabas. RED.

A. Landsbergio "Penki stulpai..." žvelgia į gyvenimą šalies, kurią užėmė totalistinė valstybė. Jis vaizduoja didvyrišką partizanų kovą, paprastų piliečių baimę ir viltį, prispaudėjų talkininkų galvoseną ir taip pat randa laiko švelniai meilei aplinkybėse, kuriose viskas alsuoja neapykanta.

Minėtoji drama pirmiausia buvo vaidinta Čikagoje. "Chicago Tribune" bendradarbė Claudia Cassidy tuomet rašė: "Įdomus naujas vaidinimas... Individuali išraiška begalinių tikro variacijų vyksmo." Kai šis veikalas buvo suvaidintas Niujorko "Gate" teatro 1961 m., John McClain rašė "New York Journal-American":"Landsbergį reikėtų vėl išgirsti ir tai su dideliu palankumu." — "Šis penktas veikalas 'Gate' sezono repertuare yra girtinas įpėdinis "Idioto", "Žmogaus ir antžmogio", "Emanuelio" ir "Montserato", kurie buvo anksčiau suvaidinti."

Pasak John Beaufort pareiškimo dienraštyje "Christian Science Monitor": "Landsbergis mikliai operuoja pasakojimų bei ginčų scenomis pakaitomis su komentatoriaus pastabomis ir aiškinimais — faktiškais, komentatoriškais, poetiškais, t. y. pagal reikalą. Viso to pasekmė — teatriškai žadinanti drama, išryškinanti nemarų laisvės troškimą."

Kanadoje "Penki stulpai..." pirmiausia buvo suvaidinti "Naujųjų Kanadiečių Teatro" anglų kalba 1966 m. centrinės Toronto bibilotekos teatre tarptautinei publikai. Vėliau ši drama buvo suvaidinta latvių kalba Dauguvos Vanagų teatro.

Šiais metais latvių studentų teatras, dalyvaudamas ketvirtajame daugiakultūrio teatro festivalyje, suvaidino "Penkis stulpus..." anglų kalba.

Veikalas yra suskirstytas į daugelį scenų, sujungtų pasakotojo-komentatoriaus. Tai tvirto tikėjimo kūrinys, kuris sukelia itampos jausmą bei terorą, kylanti iki pačios viršūnės.

Latvių studentų vaidyba, aplamai imant, buvo kompetentinga ir efektyvi, nors buvo pastebima tendencija į statiškumą grupinėse scenose ir jų apvaldyme.

Veikalo pastatymui vadovávo Dzinters Pupedis, dekoracijas piešė Andris Hausmanis. Pastarasis viską suprastino, kad išvengtų daugelio scenų keitimo: bunkeris, įvairūs kambariai ir turgaus aikštė buvo pavaizduoti vienoje dekoracijoje. Atitinkamų scenų nurodymus atliko judantis šviesų prožektorius.

Aktoriai bent didžiąją veikalo dalį vaidino su nuoširdžiu įsijautimu ir įsitikinimu. Rudolfas Purvs, kuris anksčiau vaidino rezistencijos kovotoją Joną, šį kartą rūpestingai vaidino rūstųjį prokurorą. Jam prilygo pasakotojas-komentatorius Arnis Budrevics, Martins Zilvers kaip nuoširdus ir susirūpinęs rezistencijos vadas Antanas, Silvija Rutitis — Gražina, Andris Leja — Vietininkas, Ilze Morgensterns — Aldona, Raimondas Rutitis ir Jurgis Bramanis — laisvės kovotojai, Talis Briedis — Vaikas, Inta Purvs — Motina, Skaidrite Pupedis — Senelė, Sandra Kursis — Pirmininkas.

Imants Purvs, kuris pirmajame šio veikalo vaidinime Toronte atliko Vaiko vaidmenį, režisavo šį latvių studentų spektaklį festivalyje.

A. Landsbergio drama "Penki stulpai turgaus aikštėje" buvo suvaidinta 1975 m. lapkričio 21 d. Toronto St. Lawrence Centre for the Arts Town Hall kaip ketvirtojo daugiakultūrio teatro festivalio dalis.

Po koncerto Toronto Lietuvių Namuose: akompaniatorius St. Gailevičius, sol. G. Čapkauskienė, sol. V. Verikaitis. Koncertą surengė LN Moterų Būrelis

Nuotr. B. Tarvydo

Jie vaikščiojo "Peilio ašmenimis"

Jurgio Jankaus drama aukuriečių rankose

Lietuvių laisvės kovos randa vis daugiau rašytojų, sugebančių jas išvesti teatro scenon. Su ta tema išgarsėjo A. Landsbergis, parašęs veikalą "Penki stulpai turgaus aikštėje", kanadietis Len Peterson, sukūręs radijo dramą "Trouble with the Giants", o dabar scenoje pasirodė ir J. Jankaus "Peilio ašmenimis" — 3 v. drama. Tiesa, ji parašyta ir spausdinta "Darbininke" prieš keletą metų, tačiau scenon iškopė pirmą kartą. Tą žygį atlikti ryžosi Hamiltono "Aukuras", vadovaujamas režisorės ir aktorės E. Daugvietytės-Kudabienės. Kai reikėjo aukuriečiams pasirinkti veikalą daugiakultūrio teatro festivaliui Toronte, jų akys užkliuvo už "Peilio ašmenų", juoba, kad aukuriečiams jų autorius J. Jankus buvo pažįstamas iš kitų veikalų. Pasirinkus veikalą, reikėjo rasti vertėją, kad paruoštų angliską tekstą. Tai atliko jau anksčiau išvertusi anglų kalbon J. Marcinkevičiaus "Mindaugą" Ona Čerškutė-Spidell.

Atlikę paruošiamuosius darbus, atvyko aukuriečiai į Toronto St. Lawrence Centre ir lapkričio 23, sekmadienį, 8 v. r., pirmą kartą suvaidino kovingos nuotaikos dramą šimtinei žiūrovų, daugiausia lietuvių. Aktoriai stengėsi įsigyventi į didelės įtampos Lietuvos partizanų kovą su jų gyvybei gresiančia sovietų karinio vado Karpenkos armija.

Pagrindinį vaidmenį — partizanų vieneto vado Daugvydo atliko kanadietis Larry Tuff, jo žmonos Laimos — Lina Verbickaitė, sovietams tarnaujančio Antano — Vytautas Staškevičius, Alksnio — Mikas Kairys, Karpenkos — Algis Enskaitis, mirusių partizanų dvasių — Mikas Kairys, Ričardas Kalvaitis, Algis Palčiauskas, mirusių mergaičių vėlių — Dalia Jonikaitė, Ina Kudabaitė, partizanų — Algis Paškevičius, Algis Palčiauskas, Ričardas Kalvaitis, Ina Kudabaitė, Dalia Jonikaitė.

Pagrindiniai aktoriai buvo trys — L. Tuff, L. Verbickaitė, Vyt. Staškevičius. Jais rėmėsi veikalo sampyna ir eiga. Geriausias buvo L. Tuff. Nors kanadietis, pajėgė ne tiktai gerai išmokti savo rolę, bet ir puikiai suvaidinti. Jaunieji aktoriai galėtų iš jo pasimokyti aiškios tarenos, geros laikysenos scenoje, mostų derinimo su žodžiais. Jo asmenyje galėjai jausti, kad jis partizanų vadą ne vaidina, o toks iš tikrųjų yra. Jam prilygo Lina Verbickaitė, sugebėjusi įsigyventi į komplikuotą vaidmenį, apipintą intrigomis. Gerai vaidino ir Vyt. Staškevičius, tik jis adr turėtų sulėtinti savo žodžių tempą, neskubėti ir atkreipti dėmesį į vyriškesnę laikyseną scenoje. Jis daro aiškią pažangą vaidyboje.

Kitų vaidmenyse buvo jaučiama susiderinimo stoka, ypač grupinėse scenose. Jaunieji aktoriai gerai kalbėjo angliškai, bet nedaug teparodė aktoriškumo. Režisūra jiems būtų galėjusi daug padėti.

Pati pirmoji scena buvo perdaug realistinė. Jai trūko mistinio pobūdžio, šešėliškumo. Taip pat ir mirusių mergaičių — Rasos ir Auksės dvasios perdaug realistinės — ir aprangoje, ir laikysenoje.

Karpenkos vaidmeniui reikėjo stipresnio, uniformuoto, stambesnio aktoriaus su aiškiu rusišku akcentu.

Visdėlto, nežiūrint visų silpnybių, aukuriečiai sugebėjo perduoti žiūrovams sudėtingą veikalą, pagrindinę jo idėją, nuotaiką ir tautos tragiką. Siekdami to uždavinio, aukuriečiai turėjo nugalėti labai daug kliūčių. Jų ryžtas buvo nepaprastai didelis.

Prie veikalo nuotaikos perdavimo prisidėjo ir Lindos Stungevičienės dekoracijos — augšti, liekni beržai, primeną idilišką Lietuvos gamtovaizdį, kuriame vyksta laisvės kovos. Jų tragišką aspektą liudijo keli balti kryželiai, prigludę prie beržo.

Veikalo autoriaus J. Jankaus stiprybė yra sampyna (intriga). Kaip ir savo romanuose bei novelėse, jis moka taip supinti dalykus, kad pagauna skaitytoją ir nepaleidžia iki galo. Taip yra ir dramoje "Peilio ašmenimis". Jos pagrindiniai veikėjai pastatomi į tokias situacijas, kad iš tikro turi vaikščioti "peilio ašmenimis". Tai teikia veikalui įtampą, dinamišką eigą ir pagauna žiūrovą. Bet tam reikia ir dinamiškų aktorių. Kai į tokius vadimenis pakliūva į statiką linkę aktoriai, tik kliudo rutuliotis v e i k s m u i, užuot jį sklandžiai ridenę priekin.

Veikalas "Peilio ašmenimis" yra ilgokas. Dėlto režisorė E. Kudabienė turėjo jį trumpinti. Tai buvo neišvengiama, bet betrumpinant kaikurie esminiai aspektai nukentėjo. Pvz. gaisro praleidimas paliko spragą pradėtoje sampynoje.

Silpnoji veikalo pusė yra ta, kad veiksmas vyksta tik vienoje vietoje. Per visus tris veiksmus scena pasilieka ta pati. Žinoma, tai labai palengvina darbą scenos tvarkytojams, bet įneša nuobodumo.

Minėtoji drama yra politinio pobūdžio. Joje aiškiai pasakyta, kad čia vyksta lietuvių partizanų kova prieš okupantus rusus. Veikalui tai teikia lokalinį atspalvį, pabrėžia tautinę lietuvių kovą už laisvę. Bet einant į kanadiečių ar amerikiečių publiką, ar nebūtų geriau dalyką universalinti, išryškinti visuotinį aspektą bei parodyti, kad čia vyksta žūtbūtinė pavergto žmogaus kova prieš pavergėją. Tai nuimtų vadinamąjį propagandinį pobūdį kitataučių akyse ir gajis dar turėtų sulėtinti savo žodrama. Ją galėtų vaidinti ir nelietuvių teatrai.

Kažkas iš žiūrovų pastebėjo, kad vartojimas ukrainietiškos pavardės (Karpenko) "Peilio ašmenyse" gali būti nepriimtinas ukrainiečiams. Geriau tiktų rusiška pavardė, labiau būdinga atstovauti pavergėjui.

Pagaliau minėtina ir žiūrovų problema. Į "Aukuro" vaidinimus anglų kalba mažai tesusirenka žiūrovų. Nei aukuriečiams, nei kitiems tai nėra padrąsinimas. "Aukuro" vadovybė paruošia angliškus vaidinimus, kad tuo būdu supažindintų publiką su lietuvių kultūra bei jų problemomis. Deja, ligšiolinės pastangos tikslo nepasiekia. Kitataučiams žiūrovams sutraukti reikia kažko daugiau. Latvių studentai į savo spektaklį "Penki stulpai turgaus aikštėje" (A. Landsbergio) sutraukė gana daug žiūrovų, nes varė stiprią propagandą Toronto universitete. Estų ir latvių atstovai, dalyvavę aukuriečių spektaklyje, stebėjosi mažu žiūrovų skaičiumi. "Aukuro" vadovybė ir KLB krašto valdyba, ypač kultūros komisija, turėtų šį klausimą pastudijuoti ir ateityje daugiau padirbėti reklamos srityje, kad į lietuvių spektaklius daugiakultūriame festivalyje eitų pirmiausia bent lietuviai. Kai neina patys lietuviai, ar galima tikėtis, kad eis kitataučiai? **Dl.**

Keturios keramikės vienoje parodoje

Š. m. lapkričio 1-2 dienomis mažojoje Anapilio salėje Anapilio Moterų Būrelis surengė keturių toorntiečių keramikių darbų parodą, susilaukusią plataus visuomenės dėmesio. Štai tie, palyginti, nauji veidai.

Gražina Balsienė. Ji priklauso "Canadian Potters' Guild" ir "Potters' Studio" — 42-jų žmonių kooperatyvui. Šitos studijos narės turi daugiau galimybių eksperimentuoti, nes jos pačios perka medžiagas ir gali dirbti pagal savo pasirinktą laiką ir metodą. Lanko George Brown kolegiją. Buvo išstačius savo darbus Prisikėlimo parapijos salėje, Runnymede bibliotekoj ir Čiurlionio galerijoj Čikagoj. Šioj parodoj išstatė daugiausia darbų ir daugiausia jų pardavė.

Gražina Krašauskienė. Ji lanko Central Tech. mokyklą. Jau Vokietijoj studijavo grafiką. Keramikiniai darbai meniški, daugiau skulptūriniai. Taip pat specializuojasi sidabro papuošalų apdirbimo mene, kurie šioj parodoj savo menišku, skoningu apdirbimu traukė visų akį. Anksčiau buvo išstačius savo darbus Prisikėlimo parapijos salėj ir Runnymede bibliotekoj.

Sofija Pacevičienė. Ji 4 metus lankė Central Tech. mokyklą. Taip pat priklauso "Potters' Guild" ir "Potters' Studio". Lanko George Brown kolegiją. Vasarą lankė Sheridan kolegijoje vasarinius kursus. Vienintelė iš šios parodos dalyvių apvaldžiusi keramikinio rato techniką. Daug darbų yra daryta ant rato ir vėliau rankom pagražinta. Eksponatai, skoningai išdėstyti, teikė didelį estetinį pasigėrėjimą.

Eugenija Valiūnienė. Ji 4 metus studijavo Central Tech. ne vien keramiką, bet ir skulptūrą, fotografiją ir kitus menus. Iš visų labiausiai linkusi eksperimentuoti. Laimėjo keletą fotografijos konkursų. Keramikiniai darbai yra skulptūriniai. Jos meniškos nukryžiuoto. Kristaus skulptūros tikrai galėtų papuošti mūsų parapijų šventoves ar kitas institucijas. Savo kūrinius anksčiau buvo išstačiusi Prisikėlimo parapijos salėje, Runnymede bibilotekoje ir religinio meno parodoje Toronte.

Aplamai parodos vaizdas buvo labai geras, pasirinkimas didelis, kainos prieinamos. Nenuostabu tad, kad tiek daug žmonių parodą ne tik aplankė, bet ir įsigijo vieną ar daugiau meniškų dirbinių.

Visos šios parodos dalyvės mokosi ir tobulinasi šioje meno srityje jau daug metų, tačiau, kaip ir visi menininkai, jos siekia vis tobulesnių formų.

Joms to nuoširdžiai ir linkime. **B.**

Indėnų gyvenimo reikmenis vaizduojantis pašto ženklas, išleistas Kanados vyriausybės 1975 m.

Toronto keramikės, surengusios bendrą savo kūrinių parodą Anapilyje. Iš kairės: Gražina Krašauskienė, Sofija Pacevičienė, Gražina Balsienė, Eugenija Valiūnienė

AITVARIEČIŲ "PLUTELĖ IR PELĖS"

PR. ALŠĖNAS

Š.m. lapkričio 22 d. Lietuvos kariuomenės šventės proga Toronto Vl. Pūtvio kuopos šaulių surengtame minėjime Lietuvių Namuose meninę programą atliko mėgėjų teatras "Aitvaras", suvaidindamas S. Kapnio 2 v. komediją "Plutelė ir pelės". Ji vadinama komedija, bet iš tikrųjų tai tik humoristinis farsas, nes nėra komedijai būtinų elementų — pakankamos intrigos ir pan.

Veiksmas vyksta Lietuvos kaime, kur dar vartojamos tokios svetimybės kaip "blagaslavenstva" ir panašios. Jame netrūksta tikrai kaimiškų dialogų. Pvz. kad ir toks berno ir mergos pokalbis:

— Ko barakatinuoji?

— Širdį sopa.

— Pridėk šaltą buroką, praeis.

Įeina Adulienė.

— Zita, ko nepažiūri, kodėl penimis kriūkia?

Bernas Plutelė:

— Tokia jo kiauliška šneka.

Šiame vaidinime vaizduojama šeimininkės duktė Liulė Adulytė (L. Nakrošienė), norinti ištekėti už berno Juozo Plutelės (M. Abromaičio). Motina ją verčia tekėti už turtingo kaimyno Povilo Gumbros (S. Ramanausko).

Zita Skarutė, Adulių tarnaitė (R. Draugelytė), mielai išeitų į žmonas pas Miką Adulį, sūnų (P. Šturmą), bet labai priešinga Ona Adulienė (E. Juknienė). Ji, sužinojusi tarnaitę flirtuojant su jos sūnumi, buvo beišvaranti ją metams nepasibaigus. Pagaliau sužino, jog tarnaitė laimėjo loterijoj 10,000 litų; ima prašyti pasilikti vietoj ir netgi labai užsispyrusiai piršti ją sūnui į žmonas. Po to sužinoma, jog klaidingai buvo išskaitytas loterijos bilieto numeris: Zita (tarnaitė) tų pinigų nelaimėjo. Vėl istorija kartojasi. Suktybės vyksta ir Adulienės dukters Liulės atveju. Ji apsimeta netekusi klausos, kad tik nereikėtų tekėti už seno, turtingo ūkininko Gumbros — nori tapti berno Plutelės žmona. Našlė Ona Adulienė laikė savo santaupas kažkur užpečky paslėpusi. Tai pastebėjo bernas Plutelė ir inscenizuoja, kad jos pinigus pelės sukapojo. Baisi nelaimė. Plutelė pasiūlo kažkokiu raganišku atkerėjimu atstatyti pinigus į reikiamą vertę ir išgydyti dukterį Liulę nuo kurtumo, kad už nuopelną ją galėtų vesti. Atvyksta laiškanešys (A. Artičkonis) ir oficialiai praneša, kad tarnaitė Zita visdėlto tikrai tuos pinigus laimėjusi loterijoj... Vėl keičiasi situacija.

V i s a s veikalėlis, parašytas trumpais sakinėliais, humoristiškais išsireiškimais, teikia publikai skanaus juoko. Po vaidinimo tarė žodį Toronto LN pirm. J. Strazdas, o artistai, savo roles atlikę pakankamai gerai, apdovanoti gėlėmis ir S. Jokūbaičio padėkos žodžiu.

Vaidinimą režisavo A. Dargytė-Byszkiewicz, grimavo — V. Balčiūnaitė, scenovaizdį nupiešė K. Imbrasaitė.

Atsiųsta paminėti

Juozas Daumantas, FIGHTERS FOR FREEDOM, Lithuanian Partisans Versus the U.S.S.R. (1944-1947). Translated from Lithuanian by E. J. Harrison and Manyland Books. Copyright 1975 by Nijole Brazenas-Paronetto. Aplankas — Pauliaus Jurkaus. 254 psl. kietais viršeliais. Kaina $9.95. Leidėjas: Manyland Books, Inc., 84-39 90th Street, Woodahven, N.Y. 11421, USA.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

STRAIPSNIO KONKURSĄ paskelbė žurnalas "Laiškai Lietuviams". Jo temos: vyrams — "Kokią norėčiau turėti žmoną", moterims — "Kokį norėčiau turėti vyrą", jaunimui — "Kokius norėčiau turėti tėvus" arba "Jaunimas ir religija". Konkursiniai straipsniai turi būti neilgesni kaip 3.000 žodžių. Tas pats asmuo gali parašyti kelis straipsnius minėtomis temomis ir laimėti kelias premijas. Taigi, praktiškai imant, konkurso dalyviai nėra griežtai padalinami į vyrų, moterų ir jaunimo grupes. Straipsnius, pasirašytus slapyvardžiu, su tikrąja autoriaus pavarde bei adresu užklijuotame vokelyje iki š.m. gruodžio 31 d. reikia atsiųsti "LL" redakcijai, 2345 West 56th Street, Chicago, Ill. 60636, USA. Laimėtojams bus paskirtos penkios premijos: I — $150, II — $100, III — $75, IV — $50 ir V — $25. Pinigus premijoms parūpino mecenatai: Jolita ir Vida Kriaučeliūniatės — $150, Birutė Lieponytė — $100, Ona ir Vincas Kuliešiai — $100, Stefanija Rudokienė — $50.

DEŠIMTĄJĮ METINĮ LITERATŪROS VAKARĄ gruodžio 6 d. Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos salėje rengia šio miesto Lietuvių Fronto Bičiulių sambūris, vadovaujamas valdybos pirm. Algio Raulinaičio. Programoje dalyvaus mūsų poezijos veteranas Bernardas Brazdžionis, šiuo metu gyvenantis ir kuriantis Vista vietovėje, Kalifornijoje.

DAIL. IRENA MICKŪNIENĖ, kurios paveikslų paroda neseniai buvo surengta Toronte, pakviesta dalyvauti bendroje kanadiečių-japonų akvarelistų parodoje, kuri įvyks Tokijo mieste 1976 m. birželio mėnesį. Iš kanadiečių dailininkų atrinkta 30 asmenų. Iš I. Mickūnienės kūrinių atrinktas abstraktas, vaizduojas spalvų derinį. Iš Tokijo paroda bus perkelta į Hirošimos, Nagajos ir Osakos miestus. Iš Japonijos visa paroda bus pervežta Kanadon ir rodoma Montrealyje bei kituose miestuose. Ruošiamas katalogas, kurio bus išspausdinta 5000 egz.

DLK BIRUTĖS DRAUGIJOS Niujorko skyrius Brooklyno Kultūros Židinyje surengė dail. Aleksandros Vitkauskaitės-Merker tapybos darbų, skulptūrų ir piešinių parodą. Parodos atidarymas skyrėsi nuo tradicinio, nes jis buvo pradėtas šiai progai skirta specialia kun. P. Baltakio, OFM, invokacija. Su A. Vitkauskaitės-Merker kūryba dalyvius supažindino ne kuris nors jos kolega dailininkas, bet ji pati, išryškindama savo kūrinių mintis, atskleisdama kūrybinį porcesą. Šį įvadą ji baigė keliais savo eilėraščiais, parašytais anglų kalba. Parodos atidarymui vadovavo birutiečių pirm. M. Klivečkienė. Savo kūrybinį kelią A. Vitkauskaitė-Merker yra pradėjusi tapyba, o dabar jį tęsianti skulptūra, bet neužmirštanti ir tapybos. Jos skulptūros pirmiausia buvo įvairūs daiktai, sujungti cementu, vėliau — dažyti mediniai abstraktai, bronza ir pagaliau plastika, panaudojant įvairią įpakavimo medžiagą. Tapyboj netrūksta religinių temų, ypač lietuviškų kryžių bei jų siluetų.

M. K. ČIURLIONIO šimtojo gimtadienio minėjimą Čikagos Jaunimo Centre spalio 12 d. surengė "Margutis". Po jo vedėjo Petro Petručio įvadinio žodžio paskaitą "Čiurlionio kūrybinio originalumo versmių bejieškant" skaitė kun. Stasys Yla, svečias iš Putnamo, Conn. Meninę programos dalį atliko balerina Violeta Karosaitė, pati sukūrusi choreografinį šokį M. K. Čiurlionio "Jūros" motyvais. Kompoz. Darius Lapinskas paruošė ir režisavo dailiojo žodžio bei dainų pynę, gražiai papildytą sukaktuvininko dailės kūrinių skaidrėmis. Pynei panaudota M. K. Čiurlionio ir paties D. Lapinsko muzika, M. K. Čiurlionio ir jo žmonos laiškų, dienoraščių, atsiminimų ištraukos, H. Radausko, K. Bradūno, J. Vaičiūnaitės, J. Degutytės eilėraščiai. Šią programos dalį atliko sol. Elena Blandytė, aktoriai Jonas Kelečius ir Laima Rastenytė-Lapinskienė. Scenos dekoravimu pasirūpino dail. Danguolė Stončiūtė, skaidrėmis — Vaclovas Noreika, apšvietimu — Benas Noreikis. D. Lapinsko sumanumo dėka pynė pasižymėjo įdomia muzikos ir garsų perdavimo technika.

VYSK. M. VALANČIAUS šimto metų mirties sukakčiai spalio 19 d. popietę paskyrė Lietuvių Moterų Federacijos Čikagos klubas ir Tautiniai Lietuvių Namai. Įdomią paskaitą apie garbųjį sukaktuvininką skaitė žurnalistas dr. Juozas Prunskis. Vysk. M. Valančiaus raštų ištraukas skaitė aktoriai — Eglė Vilutienė ir Juozas Raudonis. Programai vadovavo Zita Kevalaitytė-Visockienė.

BOSTONO LIETUVIŲ kultūrinis spalio mėnesio subatvakaris buvo skirtas M. K. Čiurlionio jubilėjui. Įvadiniu žodžiu subatvakarį pradėjo pirm. E. Cibas. Su paskaitininku dail. K. Žoromskiu dalyvius supažindino dail. V. Vizgirda, nevengdamas humoro, bet ir neužmiršdamas paskaitininko laimėjimų dailėje. Dail. K. Žoromskis skaidrėmis iliustruotoje paskaitoje pateikė platų įvairių meno srovių bei jų atstovų pjūvį, jame ieškodamas vietos mūsų M. K. Čiurlioniui, kuris, jo nuomone, gal arčiausiai yra priartėjęs prie surrealizmo, bet išlikęs savitas ir turbūt nieko nesekęs. Paskaitininkas taipgi parodė ir M. K. Čiurlionio kūrinių skaidrių su atitinkamu apibūdinimu.

VILNIAUS DAILĖS MUZĖJUJE surengtą 1973 m. Australijoje mirusio dail. Vaclovo Rato-Rataiskio grafikos darbų parodą atidarė muzėjaus direktorius Pranas Gudynas. Po jo kalbėjo Lietuvos Dailininkų Sąjungos valdybos pirmininko pavaduotojas K. Bogdanas, kultūrinių ryšių su užsienio lietuviais pirmininko pavaduotojas V. Kazakevičius ir viešnia iš Australijos Genovaitė Kazokienė, atvežusi pluoštą dail. V. Rato darbų, kuriuos muzėjui padovanojo velionies žmona Regina Ratienė, vykdydama savo vyro valią. G. Kazokienė parašė ir įvadinį straipsnį šios parodos katalogui, apibūdinantį dail. V. Rato kūrybą. Mat, baigdama menotyros studijas Sydnėjaus universitete, ji savo diplominiam darbui buvo pasirinkusi šią temą. Dail. V. Ratą ji atskleidė vilniečiams kaip gausių medžio, lino, gipso rėžinių kūrėją, dirbusį mišria technika ir paskutiniuosius dvejus gyvenimo metus skyrusį spalvoto stiklo monotipijoms su vyravusiu fantastinių paukščių motyvu. Dail. V. Ratas, gimęs 1910 m. Paliepyje prie Lazdijų, 1935 m. baigė dail. A. Galdiko vadovautą grafikos studiją Kauno meno mokykloje, tobulinosi Italijoje. Australijoje daugiausia dirbo keramikos dirbtuvėse, kūrybai skirdamas laisvalaikius.

KNYGĄ APIE KIPRĄ PETRAUSKĄ "Mano gyvenimo daina" rašo jo našlė Elena Žalinkevičaitė-Petrauskienė, dramos teatro veteranė, neseniai atšventusi deimantinę savo amžiaus sukaktį Vilniuje.

M. K. ČIURLIONIO JUBILĖJUI skirti renginiai Maskvoje buvo užbaigti specialiu vakaru valstybiniame M. Lomonosovo universitete. Pranešimą "M. K. Čiurlionio kūrybos vieta XX š. meninių ieškojimų procese" skaitė menotyrininkas A. Andrijauskas.

VILNIAUS OPEROS IR BALETO TEATRAS gastroliavo Klaipėdoje su G. Donizetti opera "Lucia di Lammermoor". V. Viržonio diriguotuose spektakliuose dalyvavo solistai — D. Juodikaitytė, V. Adamkevičius, E. Kaniava, V. Bakas, E. Gutauskas, A. Kareckas ir I. Jasiūnaitė. Tarptautiniams moters metams skirtame koncerte lapkričio 13 d. operos solistai padainavo operų arijų, B. Dvariono, S. Tulikovo, A. Novikovo, J. Tallat-Kelpšos ir rusų liaudies dainų, baleto solistai atliko ištraukas iš spektaklių "Ant marių kranto", "Gulbių ežeras", "Ana Karenina" ir "Melodija". Dirigavo J. Aleksa, R. Geniušas ir V. Viržonis. Tuo pačiu metu Vilniuje gastroliavo Klaipėdos liaudies opera, atvežusi savo naujausią pastatymą — G. Donizetti "Meilės eliksyrą".

KLAIPĖDOS PAVEIKSLŲ GALERIJA, veikianti jau trečiuosius metus, turi daug dėmesio vertų kūrinių. Pirmojoj salėj lankytojų laukia XVIII-XIX š. lietuvių tapytojų darbai — L. Smuglevičiaus "Darijaus mirtis", P. Smuglevičiaus paveikslai, K. Rusecko Italijoje ir Lietuvoje tapyti peizažai, V. Smakausko romantizuota drobė "Kilminga dama mirties patale". Antrojoj salėj sutelkta XX š. pradžios lietuvių dailininkų tapyba — A. Žmuidzinavičiaus, P. Kalpoko, V. Didžioko peizažai. J. Vienožinskio, V. Eidukevičiaus portretai, J. Mackevičiaus peizažai. Trečioji salė skirta XIX-XX š. rusų dailininkų kūrybai, ketvirtoji — XVII-XIX š. italų, olandų, vokiečių ir prancūzų dailės atstovams. Antrasis galerijos augštas lankytojus supažindina su dabartine lietuvių dailininkų kūryba, kuriai atstovauja A. Gudaičio, V. Mackevičiaus, M. Cvirkienės, S. Džiaukšto tapyba, skirtingo meninio braižo skulptorių kūriniai, grafikų darbai, pradedant P. Rauduve ir baigiant S. Krasausku, R. Gibavičium, A. Skirutyte. Prieškarinio laikotarpio grafika ir J. Prapuolenio sukurti baldai puošia nedidelę verandą, vedančią į žalumynuose vasarą paskendusį galerijos kiemelį, kuriame įrengta unikali skulptūrų bei mozaikų paroda. Be lietuvių skulptorių K. Bogdano, A. Belevičiaus, K. Kisielio kūrinių, čia yra ir rusų dailininkų darbų. Pagrindinį kiemelio akcentą sudaro I. Šadro-Ivanovo "M. Gorkio portretas". Kiemelio pavėsinėje vasaros mėnesiais rengiamos vaikų dailės parodos, poezijos šventės, koncertai. Galerijos vadovas J. Tatoris džiaugiasi prie užbaigos artėjančiais statybos darbais, kurie užtikrins geroką galerijos praplėtimą, leis atidaryti taikomosios dailės skyrių.

EKSPORTUI SKIRTŲ DAILĖS DIRBINIŲ ir suvenyrų parodoje Maskvoje I laipsnio diplomą laimėjo Vilniaus "Dailės" kombinatas, aukso medalį — jo atstovas dail. K. Simanonis.

DAIL. VLADAS GURSKIS Vilniaus dailės parodų rūmuose surengė savo tapybos darbų, metalo plastikos ir monumentaliosios dekoratyvinės dailės kūrinių parodą.

A. BIELIAUSKO ROMANĄ "Mes dar susitiksim, Vilma!" išleido Varšuvos leidykla "Panstwowy instytut wydawniczy". Knygą į lenkų kalbą vertė A. Stoberska.

LENINGRADIETIS L. SOSKINAS surengė M. K. Čiurlionio šimtosioms gimimo metinėms skirtą parodą Leningrade, F. Dostojevskio muzėjuje-bute, pateikdamas retų leidinių, albumų, monografijų ir reprodukcijų iš savo asmeninio rinkinio. **V. Kst.**

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.

1072 Bloor St. W. **Tel. 534-9286**

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus

S. JOKUBAITIS

Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • **Tel. 532-3400**

AKTYVAI — virš 8 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10 - 3	term. indėlius 1 metų	9¼%
Antradieniais	10 - 3	pensijų s-tas	8¼%
Trečiadieniais	uždaryta	taupomąsias - savings s-tas	7½%
Ketvirtadieniais	10 - 7	depozitų - čekių s-tas	6%
Penktadieniais	10 - 8	DUODA PASKOLAS:	
Šeštadieniais	9-12	asmenines	9½%
Sekmadieniais	9.30 - 1	nekiln. turto	9½%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmadieniais — 9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaidas. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

F. SENKUS REAL ESTATE

21 Lumbervale Ave. • • **Tel. 533-4414**

AUTORITE SALES and SERVICE

Telefonas 531-1305 1636 Dundas St. W.

ir Bloor Autorite Garage, 296 Brock Ave. (tarp Dundas ir College)

- Sąžiningas ir patikimas patarnavimas.
- Visi automobilių mechaniniai taisymai.
- Snieginės ir paprastos padangos, **Michelin, B. F. Goodrich, Radial** ir kt.

Sav. **FRANK PETTIT**

BEST HECTRIC

NUO LŪŠNOS IKI DANGORAIŽIO!
Verslo bei pramonės pastatų elektros įrengimai, priežiūra ir kiti darbai

ELEKTROS RANGOVAS

Tel. 925-7716 Petras Prakas

Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

AR TURITE SUNKUMŲ SUPRASTI KĄ REIŠKIA GYVYBĖS DRAUDA?

Klauskite mane apie:

- pajamų mokesčių atskaitas
- pensijų planus
- taupomuosius lakštus
  - invalidumo pajamas
  - nuosavybių draudą
  - šeimos apsaugą
- Studentų draudos fondus mokslui eiti

Juozas Eimis Ramas

Canadian Premier Life *Raštinė: 363-7881*
2 Carlton St., suite 714 *Namai: 766-5857*

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave. **telefonas 536-5936**

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

DUFFERIN RADIO AND TV

SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. • Parduodamos lempos ir baterijos. • Prityręs specialistas su ilga praktika.

1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas

(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.

• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: **A. Paškevičius** ir **J. Tamošiūnas**

Senelė Marija Remenčienė stebi anūkę Nidą Remenčytę, audžiančią tautinę juostą penktoje metinėje baltiečių parodoje Sao Paulo mieste 1975. VIII. 22 - 31 Nuotr. A. Saulaičio

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

so panaikintos. Reikalui esant, jas pakeis pagrindinės tarybos sudarytos komisijos iškilusiems klausimams spręsti patariamuoju balsu. Savo pareiškime J. Munro prisiminė ir etninę spaudą. Jo nuomone, jai galėtų padėti firmos, turinčios skelbimų sutartis su federacine vyriausybe. Pastaroji galėtų pareikalauti, kad tam tikras skelbimų biudžeto nuošimtis būtų nukreiptas į etninę spaudą. Naujų planų detales J. Munro planuoja paskelbti etninės spaudos atstovams.

Kanados Socialinio Vystymosi Taryba paskelbė 285 psl. pranešimą, kritikuojantį dabartines pensijas. Jos surinktais duomenimis apie 50% dabartinių 1.800.000 pensininkų Kanadoje priartėjo prie pat skurdo ribos. Ja yra laikomos $5.020 metinės pajamos dviejų asmenų šeimai, $3.012 vienam asmeniui. Valstybinė Kanados pensija su specialiu priedu jiems suteikia tik apie $500 virš šios ribos. Federacinė vyriausybė perdidelį dėmesį skiria privačioms pensijoms, kurios 1970 m. padengė tik 40% dirbančiųjų, t.y. 2.800.000. Iš šio skaičiaus net 1.800.000 buvo valdžios tarnautojai. Taigi, beveik 70% kanadiečių, dirbančių nevaldinėse darbovietėse, tokių pensijų neturėjo. Pranešimo autoriai siūlo plėsti valstybines Kanados ir Kvebeko pensijas, skiriant joms pagrindinį dėmesį, kad būtų galima gerokai padidinti išmokas. Dabartinis 1.800.000 pensininkų skaičius 2001 m. padidės iki 3.100.000.

Kanados užsienio reikalų ministeris A. MacEachen pažadėjo federaciniam parlamentui kreiptis į Lenkijos ambasadorių, kad iš Varšuvos Kanadon būtų išleista Zigio Psarskio žmona Joana. Jiedu 1972 m. rudenį gavo leidimą keliauti po Europą ir kaip imigrantai atsidūrė Kanadoje. Z. Psarskis dirba inžinierium Ontario provincijos Georgetowne. Jo pranešimu spaudai, Joana 1973 m. pavasarį grįžo Lenkijon į tėvo laidotuves. Komunistinė valdžia dabar jos neišleidžia iš Lenkijos, tikėdamasi tokiu būdu Z. Psarskį priversti grįžti Lenkijon. Konservatorių atstovas federaciniame parlamente T. Cositt netgi pasiūlė priimti vieningą rezoliuciją, reikalaujančią Joaną išleisti Kanadon. Premjeras P. E. Trudeau šį klausimą paliko užsienio reikalų ministerio A. MacEacheno sprendimui. Pastarasis J. Psarskienės grįžimą Kanadon jau buvo iškėlęs rugsėjo mėnesį viešnagės Lenkijoje metu. Kanados ambasadorius Lenkijos pareigūnams yra įteikęs 17 pavardžių tokių asmenų, kurie neišleidžiami Kanadon, nors šeimų sujungimą užtikrina Helsinkio deklaracija.

Federacinis ministeris miestų reikalams B. Dansonas pažadėjo iki sekančio pavasario įvesti valstybinę garantiją naujus namus perkantiems kanadiečiams, kad būtų apsaugota nuo įvairių defektų. Lig šiol statybininkai, pardavę namą, nusiplaudavo rankas. Patariamoji taryba, kurią sudaro federacinės ir provincinių vyriausybių atstovai su vartotojų ir statybininkų atstovais, praėjusią vasarą jau paruošė provizorinį garantijos planą, galiojantį penkerius metus. Pirmuosius metus padengtų statybininkų garantija, užtikrinanti defektų pašalinimą, o sekančius ketverius — per tarybą gaunama drauda, kuri iš viso namo pirkėjui kainuotų apie $80.

Kanados pašto ministeris B. Mackasey rotariečiams tartame žodyje Otavoje pasmerkė Kanados darbo unijų dabartinius metodus, nes jų vadai, siekdami jėgos, kraštą veda į griuvėsius. Pasak B. Mackasey, darbininkų-darbdavių konfliktas dabar jau yra tapęs darbininkų-valstybės susikirtimu, paliečiančiu kiekvieno interesus. Priešiški unijų-darbdavių santykiai padėjo darbininkams išsikovoti geresnes darbo sąlygas praeityje, kai ekonomija skyrėsi nuo dabartinės. Unijos tada daugiausia rūpinosi tik gamyklose dirbančiais. Išsikovotą atlyginimų padidinimą padengdavo padidėjęs produktingumas. Šį principą sugriovė paslaugų pramonė. Jos unijos dabar su savo reikalavimais pirmauja Kanadoje, nors paslaugų tarnyboje neįmanoma atsilyginti už atlyginimo pakėlimus didesniu produktingumu. Čia B. Mackasey, be abejonės, turi galvoje įvairias valdžios bei miestų tarnautojų unijas, nieko bendro neturinčias su gamyba. Jo žodžiais tariant, atėjo laikas pripažinti, kad mes esame įgyvendinę materialinių gėrybių istorinius siekius. Mūsų tėvų svajonė apie gerą gyvenimą jau pasiekta. Ateities siekiams reikia kitų tikslų. Unijų vadams B. Mackasey siūlo kovoti už didesnį darboviečių demokratiškumą, geresnes sąlygas darbininkų tobulinimuisi, jų iniciatyvai bei individualumui. Ši B. Mackasey kalba, ypač jo pareiškimas, kad organizuota darbininkija dabar jau kovoja prieš tautą, susilaukė aštrios NDP socialistų vado E. Broadbento kritikos federaciniame parlamente. Premjeras P. E. Trudeau, gindamas B. Mackasey, pabrėžė, kad tai esanti ne valdžios politika, o tik vieno žmogaus asmeninė nuomonė. Tačiau jis taip pat sutiko su iškeltu faktu, kad unijų veikla kelia rimtą susirūpinimą Kanados ateitimi ir kad į šį svarbų klausimą atitinkamą dėmesį turėtų atkreipti kiekvienas federacinio parlamento narys. Pašto ministeris B. Mackasey savo veiklą yra pradėjęs unijų eilėse. Būdamas Kanados darbo ministeriu, jis įvedė labai duosnią nedarbo draudą. Ją dabar dažnai puola kritikai dėl bilijoninių išmokų bedarbiams, kurių eilėse yra ir sąmoningai darbo vengiančių asmenų.

TRIDENT REAL ESTATE Ltd. • Sąžiningas patarnavimas perkant ar parduodant nuosavybę Toronto ir Mississaugos apylinkėje •

2150 Bloor St. W., Toronto, Ont., M6S 4V7

Vyt. V. GIRDAUSKAS

Telefonai: įstaigos **766-9771** • namų **270-6075**

Ateitininkų žinios

Vyr. moksleiviai gruodžio 6, šeštadienį, lanko ligonius Šv. Juozapo ligoninėje. Kurie gali ir nori prisidėti, prašomi susirinkti ligoninės vestibiulyje 1 v. p. p. (Pagrindinis įėjimas iš Queen St.).

Vyr. moksleivių susirinkimas įvyks gruodžio 7, sekmadienį, 3.30 v.p.p., ateitininkų kambaryje. Bus rodomas filmas, po kurio seks diskusijos. Visi moksleiviai privalo dalyvauti.

Ideologiniai kursai Dainavoje įvyks tarp Kalėdų ir N. Metų. Juose gali dalyvauti aktyvūs nariai, užsimokėję nario mokestį. Norintieji vykti privalės parašyti du rašinėlius. Temos bus paskelbtos per sekantį susirinkimą. Rašinėlius reikia pasirašyti slapyvardžiu. Vardą, pavardę ir slapyvardį įdėti į atskirą voką ir pridėti prie rašinėlių. Rašinėlius įteikti kun. A. Prakapui iki gruodžio 14 d. Tikrins ir įvertins koordinacinis ateitininkų komitetas.

Ateitininkų Kūčios įvyks Prisikėlimo par. salėje gruodžio 14 d. Norintieji dalyvauti prašomi pranešti Z. Stravinskienei tel. 248-4958 iki gruodžio 8 d.

Skautų veikla

• Mindaugo dr-vės sueigą lapkričio 22 d. stebėjo nemažas būrelis tėvų, domėjosi sueigos eiga, skilčių varžybomis ir pasirodymais, išklausė pranešimų, pasivaišino kava ir suneštais pyragais, pasižiūrėjo humoristinio filmo. Sueigos metu įteikta pereinamoji skilties gairelė geriausiai "Sakalų" skilčiai, surinkusiai daugiausia taškų stovykloje. Vienas veržliausių skautų — E. Slapšys gavo stovyklinį kirvuką. Tris geriausius rašinius tema "Kas yra geras skautas?" atrinko dr-vės vadovybė ir sueigoje paskelbė rezultatus. I vietą laimėjo P. Bubelis, II — G. Sendžikas ir III — V. Šimkus. Visi jie savo rašinius perskaitė susirinkusiems ir gavo paskirtas pinigines premijas. Dr-vė dėkoja tėvams už atsilankymą, paramą ir visokeriopą talką.

• Tautos šventės proga į paskautininkio laipsnį pakeltas Mindaugo dr-vės draugininkas Linas Saplys lapkričio 23 d. skautininkų ramovės sueigoje davė skautininko įžodį. Iškilmė pradėta skautų malda ir ištrauka iš Baden-Powell'io testamento. Vadovavo ir kaklaraištį užrišo v. s. V. Skrinskas, pakvietęs mazgelius užrišti ramovės seniūną s. V. Sendžiką ir tunt. ps. V., Turūtą. Sveikinimo žodelius tarė v.s. Vl. Morkūnas, v.s. K. Batūra ir v.s. Č. Senkevičius. Išnešus vėliavą, prie kavos puoduko pagvildentos skautiškos veiklos aktualijos, iškelti sumanymai, iš kurių vienas — surengti viešą v.s. P. Jurgėlos knygos "Lietuviškoji skautija" supažindinimą su koncertu Gavėnios metu. Tuo reikalu ramovės seniūnas tarsis su skautininkių ramove.

• Lapkričio 25 d. Toronte lankėsi LS Brolijos vyr. skautininkas v.s. P. Molis ir turėjo progos susitikti su kaikuriais vadovais bei pasitarti bėgamaisiais reikalais.

• Gruodžio 14 d., 12 v., Worcester, Mass., Maironio parke bus iškilminga sueiga ir pietūs, pagerbiant LSS tarybos pirmijos pirmininką v.s. A. Saulaitį jo 50 m. skautiškos veiklos sukakties proga. Šiose iškilmėse negalintieji dalyvauti Kanados rajono skautai-tės, vadovai-vės sveikina gerbiamąjį sukaktuvininką bei linki ir toliau dirbti didžiulės skautiškos šeimos gerovei.

• Spalio 26 d. vyr. skaučių įžodį davė R. Kaminskaitė. Įžodžiui vadovavo ps. B. Paliulytė. Ačiū p.p. Kazilevičiams už globą.

• Į skaučių dr-vę įstojo R. Murauskaitė; į jaun. skaučių — L. Sturmaitė.

• Lapkričio 9 d. Hamiltono skautų-čių šventėje dalyvavo "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų skautai-tės.

• Jei kas turėtų skaučių ar jūrų skaučių išaugtų uniformų, tesikreipia į tunt. s. D. Keršienę.

• Gruodžio 7 d., 11 v.r., skautų būkle šaukiamas "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų vadovų-vių pasitarimas.

• Kanados rajono vadeivos šaukia priešstovyklinį vadovų-vių posėdį gruodžio 14 d. Bus tariamasi ateinančios vasaros stovyklos reikalais, nustatomos datos ir apsvarstomi kiti svarbūs reikalai. Č. S.

SPORTAS

VYČIO ŽINIOS

Buvusį Vyčio valdybos narį **Bronių Vitkų ir Aldoną Vitkuvienę**, atšventusius sidabrinę vedybų sukaktį, sveikiname ir linkime dar daug laimingų metų.

Berniukai C, 14 m., CYO lygos rungtynėse nugalėjo Aušrą 27:16. Komandoje žaidė: Zenkevičius 6, Radzevičius 6, J. Karpis 4, Tutlys 4, Augaitis 4, Kišonas 3.

Berniukai D, 12 m., tos pačios lygos rungtynėse pralaimėjo St. Chris 6:8. Žaidė: G. Grabauskas 2, P. Sukauskas, R. Karpis, P. Karpis, J. Ažubalis 4, S. Namikas, J. Namikas, A. Saplys, A. Balsys.

Mergaitės C, 14 m., žaidė nepilnoje sudėtyje ir pralaimėjo St. Chris 10:37. Žaidė: L. Žilinskaitė 4, R. Slapšytė 4, R. Baliūnaitė 2, K. Šimkutė, V. Balsytė.

Golfininkų sezono užbaigos pobūvis įvyks gruodžio 6 d. Prisikėlimo Parodų salėje. Pradžia 7 v.v. **A. S.**

• Seniau vyną ilgai laikydavo, kad būtų stipresnis, dabar manoma, kad šiandien neišgertas vynas gali sugesti.

Lietuvių vaikai be lietuvių kalbos — nuostolis šeimai ir tautai

AL GARBENS

REAL ESTATE

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys

Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West

PARDAVIMAI HIGH PARK RAJONE

INDIAN GROVE — ANNETTE. pusiau atskiras plytų namas per 3 augštus, 9 kambariai, 2 virtuvės, 2 prausyklos, užbaigtas žaidimų kambarys, platus šoninis įvažiavimas; įmokėti $10.000.

JANE — ANNETTE, pusiau atskiras plytų namas, 6 kambariai pilnai modernizuotas, 2 prausyklos, platus šoninis įvažiavimas; įmokėti tik $10.000; savininkas, užpirkęs namą, turi parduoti.

INDIAN GROVE, pusiau atskiras plytų namas per 2 augštu, 6 kambariai plius 2 saulės kambariai, 2 prausyklos, 2 virtuvės, nauja šildymo sistema, didelis daržas, garažas; prašo $53.000.

REIKALINGAS PIRMAS MORTGIČIUS: reikia pinigų pirmam mortgičiui — apie $35.000; mokės 12% palūkanų; 3 ar 5 metam. atviras. Skambinkite **A. Garbeniui.**

INDIAN GROVE netoli parko prabangus 12 kambarių namas, pilnai užbaigtas rūsys su privačiu išėjimu, 25 pėdų salonas, nauji kilimai; sklypas 50 x 143 pėdų, platus privatus įvažiavimas, garažas; įmokėti apie $40.000,00.

SKUBIAI REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI

AL. GARBENIS Namų tel. HU 9-1543

STASYS DARGIS Namų tel. 248-9196

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:	IMA:
9½% už 2 m. term. dep.	9½% už asm. paskolas
8¾% už 1 m. term. dep.	9½% už mortgičius
7½% už taupymo s-tas	
8¼% už pensijų planą	
6% už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 11 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $10,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais — nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais — nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonas **532-8723** Toronto, Ontario, M6P 1A6

ED. KONDRATAS, siuvėjas

Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)

1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario **Tel. 533-5454** **Lietuviams daroma NUOLAIDA**

LITHO-ART SPAUSTUVĖ

971 College St., Toronto 4, Ontario

Telefonas: 533-4363

LIETUVIAI SAVININKAI

Įvairūs spaudos darbai: leidiniai, programos, visi verslo bei reklaminiai spaudiniai

CHOLKAN

R. CHOLKAN & CO. LTD. REALTOR

REAL ESTATE — GENERAL INSURANCE

KINGSWAY, puikus 5 butų pastatas, 3 ir 2 miegamųjų, didžiuliai kambariai; balkonai išeina į parką; 5 garažai su privačiu įvažiavimu, vienaaugščio didumo butai, netoli susisiekimo; apie $40.000 įmokėti, atvira skola; retai pasitaikantis pirkinys.

ROYAL YORK — BLOOR, gražus 6 kambarių vienaaugštis, užbaigtas rūsys su baru, garažas su privačiu įvažiavimu, viena atvira skola.

JANE — BLOOR, apynaujis, gražus dvibutis su užbaigtu butu rūsy, gražus kiemas, garažas su privačiu įvažiavimu, apie $20.000 įmokėti.

ROYAL YORK — BLOOR, 8 kambarių per du augštus puikus atskiras namas. Gražus didžiulis kiemas, 3 prausyklos, pilnai užbaigtas rūsys, garažas su privačiu įvažiavimu, netoli Bloor.

SWANSEA, gražus atskiras originalus tributis. Garažai su privačiu įvažiavimu; skubus pardavimas.

VAKARŲ TORONTE, 5 butų atskiras mūrinis pastatas — trijų ir dviejų miegamųjų. Vandeniu-alyva šildomas; balkonai, garažai su privačiu įvažiavimu.

P. KERBERIS,
2336 Bloor Street West
tel. 763-5555 namų 535-1584

ADVANCE REAL ESTATE Ltd.

Toronto Real Estate Board narys

1055 Bloor Street West

Rezidenciniai — komerciniai — investacijos — mortgičiai įkainojimas — namų drauda

A. (BLUE) BLIŪDŽIUS

Telefonai: 534-9246 namų 537-2291

NAUDOKITĖS PASLAUGOMIS TŲ, KURIE SKELBIASI "TĖVIŠKĖS ŽIBURIUOSE"

Žmoniu problemos gali būti rimtos problemos

Ontario kaip tik ir stengiasi spręsti jas iš anksto

Neseniai buvo sudarytos sąlygos grupei indėnų vaikų lankyti viešąją mokyklą šiaurės Ontario mieste. Miesto mokyklos vedėjas žinojo, kad kartais indėnų vaikai turi sunkumų su kitais mokiniais. Norėdamas užbėgti už akių tokiai situacijai, jis pakvietė Žmogaus Teisių Komisijos patarėją pakalbėti tos mokyklos mokiniam. Patarėjas klausė, ar kam nors iš jų teko persikelti į kitą mokyklą ir ar jie pagalvojo, kaip jaustųsi tuo atveju, jei būtų svetimi. Tuo būdu jis padėjo jiem suprasti, kaip indėnų vaikai jausis, kai ten atvažiuos. Dėlto integracija, palyginti, buvo sklandi.

Patarti bendruomenei yra vienas pagrindinių jūsų Ontario Žmogaus Teisių Komisijos uždavinių. Mes rengiame seminarus bei diskusijas su policija tose srityse, kur atsiranda komunikacijos kliūčių tarp jos ir mažumos grupių, ir tuo būdu padedame atslūgdinti įtampą bei skatinti sugyvenimą.

Mes dalyvaujame imigrantų ir čiagimių mažumų susirinkimuose, aiškiname jų teises, nustatytas įstatymo, jų pareigas kaip provincijos piliečių.

Taip pat mes padedame žmonėms sueiti į kontaktą su vietinėmis institucijomis, kaip pvz. šeimų ir mokyklų draugijos, bendruomenės ir valdžios agentūros, tikinčiųjų bendrijos, kurios gali padėti, bet daugelis nė nežino apie jų buvimą. Ten, kur atsiranda sunkumų dėl rasės, kalbos, spalvos ar tikybos, Žmogaus Teisių Komisija yra pasiruošusi rengti diskusijas ir skatinti sugyvenimą bei vienas kito pažiūros supratimą.

Mūsų uždavinys — suvesti žmones draugėn ir skatinti geresnius santykius tarp visų grupių.

Jei norėtumėte daugiau informacijų arba pagalbos, kreipkitės į Human Rights Commission vienu iš sekančių adresų:

HAMILTON
1 West Avenue South
Postal Zone: L8N 2R9
Telephone: 527-2951

KENORA
808 Robertson Street
Postal Zone: P9N 1X9
Telephone: 468-3128

KITCHENER
824 King Street West
Postal Zone: N2G 1G1
Telephone: 744-7308

LONDON
560 Wellington Street
Postal Zone: N6A 3R4
Telephone: 438-6141

OTTAWA
2197 Riverside Drive
Postal Zone: K1H 7X3
Telephone: 731-2415

SAULT STE. MARIE
125 Brock Street
Postal Zone: P6A 3B6
Telephone: 949-3331

SUDBURY
1538 LaSalle Boulevard
Postal Zone: P3A 1Z7
Telephone: 566-3071

THUNDER BAY
435 James St. South
Postal Zone: P7E 6E3
Telephone: 475-1693

TORONTO
400 University Avenue
Postal Zone: M7A 1T7
Telephone: 965-6841

WINDSOR
500 Ouellette Avenue
Postal Zone: N9A 1B3
Telephone: 256-3611

Ontario Human Rights Commission
Ministry of Labour
Bette Stephenson, M.D., Minister

Province of Ontario
William Davis, Premier

Toronto, Ontario

Toronto Maironio mokykloje šiais mokslo metais dirba 26 mokytojai vienuolikoje skyrių (su parengiamuoju). Štai jų pavardės: J. Andrulis (vedėjas), V. Javaitė, R. Birgelytė, sesuo Loreta, D. Šaltmirienė, E. Draudvilienė, R. Underytė, M. Abromaitis, I. Meiklejohn, Z. Didžbalienė, B. Čepaitienė, L. Senkevičienė, S. Bubelienė, V. Bireta, M. Gudaitienė, A. Kuolienė, A. Vaičiūnas, A. Abromaitienė, P. Jurėnas, L. Vaitiekūnaitė, K. Imbrasaitė, D. Garbaliauskienė, kun. A. Prakapas, kun. J. Staškus, V. Aušrotas, A. Vaičiūnienė. Mokyklos vedėjo telefonas: 239-0863.

Paaukojo "T. Žiburiams" po $50: Anapilio Moterų Būrelis, "Atžalyno" rėmėjų grupė (vienas iš jos padovanotų bilietų laimėjo $50); po $10: Dana ir Ted Chornomaz, Vincas Sakas, Vacius Ivanauskas, Stasys Jonaitis, Zigmas Laurinavičius, Regina Sirutienė. Nuoširdus ačiū rėmėjams.

"Sunbeam" — didžiausia elektros reikmenų gamykla Toronte lapkričio 18 d. suruošė pagerbtuves savo tarnautojams, išdirbusiems 25 metus, ir jų žmonoms. Šioje bendrovėje dirba ir keletas lietuvių. J. Šablinskas, kuris joje dirba kaip superintendentas, buvo įvesdintas į 25-rius metus dirbusių klubą ir apdovanotas auksiniu laikrodžiu. Jis yra daug padėjęs savo tautiečiams gauti darbą arba pirkti elektros reikmenų papiginta kaina.

"The Toronto Sun" dienraštyje XI. 6 buvo išspausdintas gudų veikėjo K. Akula laiškas ryšium su JT pasmerkimu sionizmo, prilygstančio rasizmui. Esą JT neobjektyvios — gelbsti vieną mažą tautą, bet padėjo palaidoti Baltijos valstybes, Gudiją, Ukrainą ir kitas pavergtas tautas Helsinkio deklaracijoje. Tame pačiame dienraštyje XI. 19 buvo išspausdintas Vitos Lapaitienės laiškas, siūlantis iškelti JT į Maskvą, kur jų išlaidas turėtų sumokėti Brežnevo kraštas.

ŠYPSENOS

Pasamdė visam amžiui . . .

Kartą rašytojas Bernard Shaw triūsė sodelyje prie savo vasarnamio. Ėjusi pro šalį ponia, gyvenanti kaimynystėje, nepažino Shaw, manė jį esant sodininku.

— Seniai tamsta dirbi pas Shaw? — paklausė ponia.

— Jau dvidešimt penkeri metai.

— Ar gerai tamstą atlygina šeimininkė?

— Kad gerai, nepasakyčiau. Duoda maistą ir pastogę.

— Ateikite dirbti pas mane. Tamsta turėsi daug geresnes sąlygas.

— Negaliu, ponia. Mane ponia Shaw pasamdė visam amžiui.

— Bet juk tai vergija! — rūsčiai tarė ponia.

— Ne, ponia, tai vedybos. Aš esu ponios Shaw vyras.

Batsiuvys ir kaizeris

Vokietijos kaizeris susitiko su batsiuviu.

— Koks tavo amatas?

— Batsiuvys.

— Tai puikus amatas, — sako kaizeris.

Batsiuvys paklausė:

— O tavo koks amatas?

— Aš esu Vokietijos kaizeris, visą šalį valdau.

— Tai ir tavo amatas neprastas.

Kvietimas į krikštynas

Ūkininkas siuntė mergaitę pakviesti kaimyną į krikštynas. Mergaitė priėjo prie lango ir, bijodama šunų, paklausė:

— Ar šunys namie?

— Išbėgę, — atsakė jai.

— Prašau į krikštynas.

— Gerai, kai parbėgs, pasakysiu. (Iš lietuvių tautosakos).

Dovanos

Milano firmai, kuri verčiasi langų įstiklinimu, sukako 20 metų. Firmos savininkas Magidas ta proga visiems jo kvartale gyvenantiems berniukams iki 14 metų amžiaus padovanojo po timpą. Prie dovanos buvo vis pridėta kortelė su įrašu: "Dėkingas už nuolatinį bendradarbiavimą". Parinko Pr. Alš.

V. Vokietijoje gyvenančio STASIO MOTŪZO drožinys, saugomas ALKOs muzėjuje Putname, Conn., JAV

Naujo namo problemos

Kanados korporacijų ir vartotojų reikalų ministerijos informacija

Kai įsikuriate naujame name, galite susidurti su problemomis, pradedant konstrukcijos trūkumais, kaip plyšiai ir skylės pamatuose, iki mažesnių problemų, kaip virtuvės grindų atsipalaidavusios plytelės.

Geriausia pirmoje eilėje išdėstyti skundą raštu jūsų namo statytojui. Laukite atsakymo iš paties namo statytojo — rangovo; nesutikite, kad skundas būtų perduotas antriniam rangovui. Pagaliau jūsų susitarimas buvo padarytas su pagrindiniu rangovu. Ir tai yra jo atsakomybė, o ne jūsų prižiūrėti, kad antrasis rangovas padarytų reikalingus pataisymus.

Svarbu išsaugoti visos jūsų korespondencijos su rangovu nuorašus. Jei byla užtrunka, korespondencija didėja, patartina vesti dienyną apie įvykių eigą tarp jųdviejų.

Nelaukite atsakymo pergreitai. Nieko nepaprasto, jei rangovų atsakymai užtrunka, nes problemos, kurios namo savininkui yra labai reikšmingos, gali būti rangovui mažareikšmės, ypač jeigu tai yra išvaizdos, o ne struktūros problema. .

Duokite pakankamai laiko, mažiausiai mėnesį, kad jūsų skundas būtų patikrintas ir trūkumai pataisyti. Ir atsiminkite, kad kiekvieno skundo yra dvi pusės.

Jeigu jūsų namas yra finansuojamas pagal "National Housing Act" ir jūsų susirašinėjimas su rangovu atsiduria beviltiškoje padėtyje, užmegzkite ryšius su "Central Mortgage and Housing Corporation" artimiausia vietine įstaiga. Šiuo atveju smulkus dienynas ir viso susirašinėjimo nuorašai yra labai reikšmingi.

Jei, atlikęs šiuos žygius, jūs tebemanote, kad rangovas neatliko savo įsipareigojimo, rašykite į federacinės ministerijos — "Department of Consumer and Corporate Affairs" artimiausią rajono įstaigą. Jei tai neduos pageidaujamų rezultatų, nors esate tvirtai įsitikinęs, kad teisiškai esate nuskriaustas, galite griebtis paskutinės priemonės — tartis su advokatu.

* * *

Jei norite gauti leidinėlį "Consumer Contact", rašykite: The Consumer, Box 99, Ottawa / Hull, K1N 8P9. Jis yra nemokamas; spausdinamas anglų ir prancūzų kalbomis. Atsiminkite, Box 99 gali padėti išspręsti jūsų, kaip vartotojų, problemas. Surašykite savo nusiskundimą ir išsiųskite. **Canadian Scene**

* * * Vertė **J. Str.**

Karingi vaikai

"Kitą vakarą mačiau kaip du lietuviai berniukai (Brookse), sirenai nukaukus, nebenorėjo nė savo kiemelyje pasilikti, o movė į vidų. O Detroite keliolikmečiai tuo laiku tik pradeda naktinius manevrus po parkus, su kanapių cigaretėm dantyse, su peiliais kišenėse".

Alf. Nakas, "Draugas", 1973. XII. 8.

Apie torontiškio mėgėjų teatro "Aitvaras" išvyką į Detroitą, kur jis suvaidino "Generacijos medį", V. Mingėla "Draugo" XI. 20 laidoje rašo:

Keli žodžiai apie mėgėjus aktorius. Mikalojus Didžiulis — netikėtai pralobęs — Stepas Ramanauskas; apie jį tenka tik iš geros pusės pažvelgti. Tai jau su patirtim teatralas mėgėjas. Ann Didžiulienė — Lili Nakrošienė, tai svarbiausia šioje komedijoje aktorė: jos vaidyba įtikinanti ir nekartą sukėlusi smarkių plojimų. Duktė Matilda Didžiulytė — Vyta Balčiūnaitė; Elzbieta — tarnaitė — Dana Jokubaitytė; jos lengva rolė, bet ją atliko be klaidų. Elena, atsilankiusi pas praturtėjusius draugus tam genealogijos daktarui galėjo protarpiais nesąmoningai sakyti: "Sveika esu, sveika esu!" Ją vaidino Regina Giniotienė. Karpio (korespondento) vaidmenį gerai atliko Vidmantas Šilinskas, Brazio — genealogijos daktaro — Vytautas Staškevičius. Tai geras jaunas aktorius. Iš jo galima tikėtis susilaukti neblogo aktoriaus.

Sol. V. Verikaitis su "Aido" choru lapkričio 28-30 dienomis koncertavo Čikagoje — atliko meninę programą religinei šalpai rengtame vakare Augštesniosios Marijos Mokyklos salėje ir giedojo per pamaldas Marquette Parko lietuvių šventovėje.

KALĖDINĖS dovanos

Tik per Angliją — greičiau, pigiau, geriau. Siūlome augštos kokybės dovanų siuntinį, kuris bus naudingas kiekvienai šeimai Lietuvoje.

KALĖDINIS 1975

3 metrai puikios vilnonės angliškos medžiagos eilutei; 2.75 m. storos "crimplene" medžiagos moteriškai eilutei arba moteriškam apsiaustui; vyriški nailoniniai marškiniai arba bliuzė; vyriškas arba moteriškas labai geros rūšies megztinis; 1 vilnonė gėlėta skarelė; 2 gėlėtos nailoninės skareles; 2 p. vyriškų arba moteriškų vilnonių (arba nailoninių) kojinių; 1.80 m. "crimplene" medžiagos suknelei (arba 1 sv. vilnonių mezgimui siūlų); 1 sv. šokoladinių saldainių; 20 angliškų cigarečių.
Kaina su muitu ir visomis persiuntimo išlaidomis $160.00

Paruošiame specialius maisto gaminių siuntinius 1975 m.
Kaina su muitu ir persiuntimo išlaidomis $50.00

Tam, kas nori pats sudaryti siuntinį, siūlome šiuos dalykus:

3 m. labai geros angliškos medžiagos eilutei	$45.00
Stora su ornamentais "crimplene" medžiaga — 1 m.	$ 7.00
"Crimplene" medžiaga suknelėms — 1 m.	$ 6.50
Nailoninis kailis moteriškam apsiaustui	$33.00
Dirbtinis minkas moteriškam apsiaustui	$54.00
Vilnone medžiaga žieminiam apsiaustui	$36.00
Vilnonė gėlėta skarelė	$ 8.00
Komplektas moteriškų nailoninių apatinių	$10.00
Įvairių spalvų perukai	$30.00
Nailoniniai marškiniai	$ 9.00
Vilnoniai arba "acryleno" nertiniai	$19.00
Lietsargiai "Telescopic"	$10.00

Šitos kainos yra su sovietiniu muitu.
Reikia pridėti tiktai persiuntimo išlaidas $17.00

Priimame užsakymus: autovežimių, motociklų, dviračių, televizijos aparatų, šaldytuvų ir kt. Persiunčiame pinigus tokiom prekėm, kurių negalima iš čia pasiųsti.

Sudarome **testamentus,** administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba pinigais į Lietuvą ar kitas šalis.

BALTIC STORES LTD. (Z. Juras)
421 Hackney Rd., London, E. 2. England
Tel. 01-739-8734 arba 01-460-2592
Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas

CANADIAN ART MEMORIALS LTD.
176 LAKESHORE ROAD WEST
(kampas Mississauga Road N.)
Port Credit, Ont. Tel. 278-2757

LOUIS TEMPORALE — oficialus skulptorius — Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

DRAUDA
Balio Maskeliūno įstaiga

Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2483 Lakeshore Blvd. West, Toronto 14, Ontario
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Tel. 535-1258
TORONTO, ONTARIO
• —— *UŽSAKYMAI PRIIMAMI TELEFONU* —— •
• —— *NEMOKAMAS PRISTATYMAS* —— •

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS
į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu

Dovanos be muito: Automobiliai, motociklai, sklb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir piniginiai pažymėjimai (certificates). Jų persiuntimas bus nutrauktas gruodžio 15 d.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.

Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA Baltic Exporting Co. 482 Roncesvalles Ave., Toronto 3, Ontario
Telefonas LE 1-3098 Savininkai S. ir F. Janavičiai

Simon's TELEVISION
2385 Dundas St. W., Toronto 9, Ont. Telefonas 532-8772
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor - Dundas požeminio. • Prieš pirkdami kitur, pasiteiraukite apie mūsų kainas. • Garantuotas sutaupymas.
TAISOM — PARDUODAM — NUOMOJAM
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS

ĮSIDĖMĖTINAS IŠRADIMAS

Geriausias Amerikoj ir Europoj "JIB Haarpflege-Lotion" preparatas sulaiko plaukų slinkimą, naikina pleiskanas, pašalina niežėjimą, plaukų skilimą, stiprina plaukų šaknis, padeda atgauti natūralią plaukų spalvą. JIB vartodami nebūsite nei žili, nei pliki 100%. Įrašyti vaistinių RED BLUE knygoj. JIB Medicine Liq. 8 uncijos 16 savaičių $6.00. Pinigus siųsti mūsų atstovybei:
2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ontario, Canada arba J. I. B. Laboratory 1437 So. 49th. Ave., Cicero, Illinois 60650, U. S. A.

743-0100
FRANK BARAUSKAS, F.R.I.
Nuosavybių pirkimas ir pardavimas; pirmų ir antrų mortgičių sudarymas
FRANK BARAUSKAS LIMITED, Realtor

Dresher-Barauskas INSURANCE AGENCY LTD.
Visų rūšių drauda • VALTERIS DREŠERIS
• Įstaigos tel. 233-3334 ir 231-2661 • Namų tel. 233-4446 •
• 3828 Bloor St. W. (Prie Kipling ir Six Point Plaza) •

OKULISTAS
L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 COLLEGE ST., TORONTO
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r. - 6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

OKULISTAS
S. BROGOWSKY, O.D.
412 RONCESVALLES AVE.
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto tel. 531-4251
Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo10 v. ryto iki 4 v. p.p.
Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

V. Bačėnas All Seasons Travel, B.D.
2224 Dundas Street W.,
Toronto, Ontario
M6R 1X3
Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531
nuo 11 v. r iki 7 v. v.

INSURANCE *Namų — Gyvybės Automobilių Komerciniai*
533-1121 WALTER DAUGINIS 249-2067
1613 BLOOR STREET WEST, TORONTO, ONTARIO

TORONTO ONT

Anapilio žinios

Telefonas: 277-1270

— Šį sekmadienį po 11 v. pamaldų šios parapijos liet. kat. moterų draugijos skyrius švenčia metinę šventę. Vienuoliktos val. pamaldose draugijos narės dalyvauja organizuotai su vėliava, po to — susirinkimas su vaišėmis.

— N. Metų sutikimą Anapilio salėje rengia parapijos taryba. Bilietai — suaugusiam $13, studentui arba pensininkui — $10. Pradžia 7.30 v.v. Bilietai gaunami sekmadieniais po pamaldų arba skambinant telefonu J. Jasinevičiui 769-5075.

— Praėjusią savaitę Šv. Jono lietuvių kapinėse palaidota a.a. Valerija Zarienė ir iš Mount Hope kapinių perkelta a.a. Placida Stripinienė.

— Anapilio Moterų Būrelis Anapilio skoloms mokėti įteikė $1000. Už auką būreliui nuoširdi padėka.

— Kalėdinės plotkelės gaunamos sekmadieniais po pamaldų salėje, o šiokiadieniais parapijos klebonijoje.

— Pamaldos: šį šeštadienį, 8 v.r., už a.a. Oną Bytautienę, užpr. B. Luomanas; sekmadienį, 10 v.r., už a.a. Juozą ir Anastaziją Mikševičius, 11 v. L. K. Moterų Draugijos intencija (Draugijos Globėjos Dievo Motinos šventėj) ir už a.a. Kleopą Daulenskį.

— "TŽ" 48 nr. aukotojų sąraše įvyko korektūros klaida; turėjo būti: $100 paaukojo B. M. Rickevičiai.

Lietuvių Namų žinios

— Pr. sekmadienį popietėje dalyvavo 262 asmenys. Svečių knygoje pasirašė: A. ir D. Mičiūnai iš St. Redford, Mich., R. ir V. Gaškos iš Midland, Mich., S. ir V. Ramanauskai, Conn., R. ir J. Hillenbrent iš Dearborn Heights, Mich., J. Budnikienė, Hamilton, S. ir A. Oleka iš Tillsonburgo, Ont.

— Lapkričio 29 d. įvyko Toronto Lietuvių Moterų Šalpos Grupės "Daina" 35 m. sukakties minėjimas. Susirinkusieji labai gražiai paminėjo "Dainos" sukaktį. Gaila, kad daugelis lietuvių suspėjo pamiršti "Dainos" šalpos nuopelnus ir, palyginti, mažas skaičius minėjime dalyvavo.

— Š.m. gruodžio 5, penktadienį, Gedimino Pilies menėje susirenka choro "Varpas" dalyviai laisvai pabendrauti ir pavakarieniauti.

— Toronto Universiteto Lietuvių Studentų Klubas gruodžio 6 d. vakarą susirenka semestro pabaigos šokiams Vytauto Didžiojo menėje.

— LN Moterų Būrelio Kūčių vakarienė įvyks gruodžio 24, trečiadienį (ne penktadienį, kaip per klaidą paskelbta), 7.30 v.v. Numatoma 12 patiekalų tradiciniai valgiai ir meninė programa. Kaina suaugusiems — $6, jaunuoliams nuo 10 metų — $2, vaikams iki 10 metų — nemokamai. Stalai numeruoti.

— Susirinkimas Lietuvių Susivienijimo Amerikoje 236 kuopos įvyks š.m. gruodžio 14 d., 1 v.p.p., L. Namuose. Susirinkimas labai svarbus, nes bus renkama valdyba.

— Gruodžio 7, sekmadienį, 12 v. dienos, Gedimino Pilies menėje bus Toronto Lietuvių Pensininkų Klubo loterija — bazaras. Lankytojai jame galės pamatyti, kokius gražius bazaro ir loterijos dalykus lietuviai pensininkai yra paruošę. Kas norės, galės juos įsigyti.

— Lietuvių Namų nario įnašus sumokėjo: Maksimilijonas Briedikis, Eugenija Dubinskaitė, L. Stripinis po $100, Jonas Akelaitis, Albinas Melvydas ir M. B. po $25; Joana Budrikienė $20; Pranas Jankauskas $1.

"TŽ" redakcijoje lankėsi prof. Julius Slavėnas su šeima iš Buffalo, N.Y., lydimi torontietės V. Anysienės. Jie paėmė "TŽ" Buffalo skaitytojams net 5 savaičių, nes dėl paštininkų streiko laikraštis negalėjo būti išsiųstas. — Iš Čikagos lankėsi Adomas Viliušis, kuris rūpinasi M. Krupavičiaus monografijos platinimu. Paliko 12 egzempliorių.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Sveikiname Juozą Šarūną, savo draugų tarpe paminėjusį savo 60-tą gimtadienį; taip pat Ireną ir Mečį Pranevičius, paminėjusius 25 metų vedybų sukaktį.

— Lapkričio 29 d. iš mūsų šventovės palaidota Valerija Barbora Zarienė; vyrui, broliui ir visiems artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą.

— Pensininkų pobūviai rengiami trečiadieniais, 4 v.p.p., Parodų salėje.

— Choro repeticijos — ketvirtadieniais, 7.30 v.v., Muzikos studijoje.

— Šis penktadienis yra mėnesio pirmasis; ligoniai ir seneliai lankomi namuose.

— Tretininkų Mišios bus ateinantį sekmadienį, 10.45 v.

— Antroji rinkliava — parapijos skoloms mažinti bus daroma ateinantį sekmadienį.

— Religiniai pokalbiai ir diskusijos, rengiami par. religinės sekcijos, prasidės trečiadienį, gruodžio 10 d., 7.30 v.v., Parodų salėje. Visi kviečiami dalyvauti.

— Katechetinės ir pirmosios Komunijos pamokos — sekmadieniais, po 10 v. Mišių pas seseles.

— Mūsų šventovėje susituokė Elaine Donnelly ir Leonard Baviera.

— Pakrikštytas Vytautas Valentinas, Valiaus ir Jūratės Lemkių sūnelis.

—Vyrų rekolekcijos bus gruodžio 5-7 d.d. King City. Jas ves kun. Jonas Duoba, marijonas. Registruotis pas A. Bumbulį 769-6038 arba V. Sondą 769-0671.

— Automobilius prašome statyti naujai sutvarkytoje Neilsono aikštėje, 277 Gladstone. Aikštė atdara nuo 9.30 v.r. iki 1.30 v.p.p.

— N. Metų sutikimo baliui bilietus galima gauti pas V. Tasecką par. kavinėje arba vakarais telefonu 535-6659.

— Šventovės atnaujinimui aukos plaukia gana gerai; tikimės, kad visi prisidės pagal išgales.

— Mišios šeštadienį, 8 v. — už Petronelę Makuzienę, užpr. A. E. Underių; 8.30 v. — už Joną Austinską, užpr. B. M. Rickevičių; 9.30 v. — už Ireną Gurevičienę, užpr. A. Gurevičiaus; 9 v. — už Nataliją Baltakienę, užpr. B. O. Vilimų; 9.30 v. — už pensininkus; 10 v. — specialia intencija, užpr. D. Keršienės; sekmad., 8 v. — už Steponą Juodikaitį, užpr. J. Juodikaitienės; 10 v. — už Stasį Černiauską, užpr. J. Černiauskienės; 11.30 v. — už Mykolą Dervinį, užpr. S. Dervinienės; 7 v.v. — už Luką Gatavecką, užpr. žmonos ir dukters.

Paštininkų streikas šią savaitę, atrodo, pasibaigs, ir "TŽ" pristatymas netrukus vėl sunormalės. Streiko metu skaitytojai laikraštį gaudavo per parapijas, bankelius, krautuves. Kaikurie atsiimdavo jį tiesiai iš administracijos sau ir savo kaimynam. Atsirado net tokių geradarių, kurie savo iniciatyva pristatydavo "TŽ" visos gatvės ar net apylinkės tautiečiams. St. Dargis paėmė visą maišą "TŽ" ir išvežiojo juos Westono skaitytojams. "TŽ" leidėjai reiškia tokiems talkininkams nuoširdžią padėką.

Baltic Exporting Co. praneša, kad dovanos be muito (motociklai, siuvamos ir skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai, automobiliai ir piniginiai pažymėjimai — certificates) nuo š.m. gruodžio 15 d. bus visai panaikintos. Jeigu kas norėtų pasiųsti, prašomi paskubėti.

Anapilio Moterų Būrelio pobūvis, kuriame dalyvavo narės su šeimomis ir kviestiniai svečiai bei viešnios, buvo surengtas lapkričio 30 d. po pamaldų mažojoje Anapilio salėje. Susėdus prie vaišių stalo, Būrelio pirm. S. Aušrotienė padarė veiklos pranešimą. Iš jo buvo matyti kultūrinė veikla ir Anapiliui telkiama finansinė parama. Ižd. F. Urbonienė pranešė, kad Būrelis per dvejus metus sutelkė apie $11.000, rengdamas kavutes bei kitokius renginius. Iš tų lėšų Anapilio salei buvo nupirktos užuolaidos ir jomis prisidėta prie kitų išlaidų. Iš šių metų pajamų $1000 paskirta Anapiliui, $50 jaunimo kongresui, $50 "T. Žiburiams", $25 lietuviškai radijo valandėlei. Sveikinimo žodį tarė gen. kons. dr. J. Žmuidzinas, kun. P. Ažubalis, Anapilio Sodybos Korporacijos pirm. A. Rinkūnas, Lietuvos Kankinių par. tarybos pirm. J. Žiūraitis, kun. Pr. Gaida, kat. moterų skyriaus pirm. S. Petraitienė. Visi buvo pavaišinti prieš-piečiais, pagamintais Anapilio Moterų Būrelio.

NATŪRALAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA, 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5. Tel. 533-8008. Bernardas Naujalis, R.M. Npt. R.N.A.

BLOOR—JANE rajone išnuomojamas dirbančiai moteriai kambarys su baldais, virtuvė, prausykla ir garažas. Skambinti tarp 7-9 val. vakaro 763-4233.

FLORIDOJE, St. Petersburge, parduodamas medinis 4 butų namas (condominium). Geras pirkinys keliem asmenim arba šeimom. Atskiri įėjimai, elektros skaitliukai, prausyklos. Sklypas 75-130 pėdų, galima pastatyti 8 automobilius. Netoli vandens ir miesto centro. Kaina — $18.500. Metinės pajamos — $6.000. Teirautis: 1936 — 16 th Ave. North, St. Petersburg, Florida, USA.

JONAS BANYLIS atleika visus statybos remontus, naujus pristatymus, prausyklų keramikos, sienų ir grindų darbus. Skambinti po 5 v.p.p. telefonu 535-4329.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

FOTOGRAFAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydui tel. 534-5615.

MISSISSAUGOJE prie Dixie-Dundas prekyvietės parduodamas pilnai apstatytas (nauji baldai, indai ir t.t.) vieno miegamojo butas (condominium) su 30 pėdų ilgio dengtu balkonu. Savininkas dar prieš Kalėdas persikelia Floridon, todėl kaina tik $31.500 su $7.000 įmokėjimu. Skambinti 275-1669 10 v.r. — 2 v.p.p.

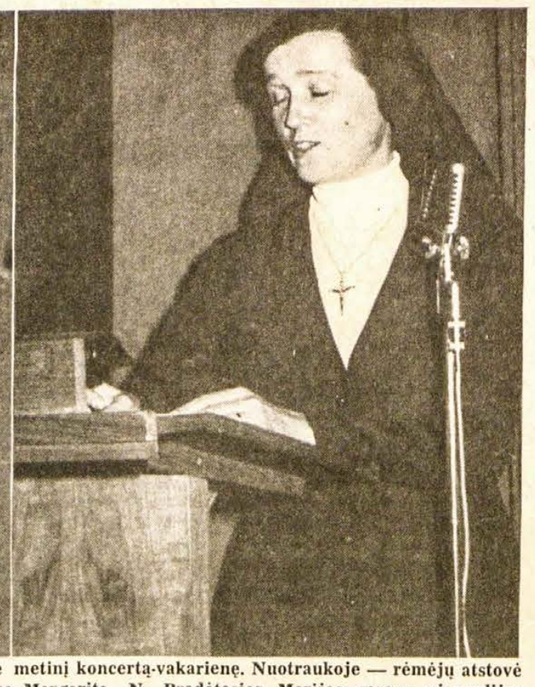

Toronto Lietuvių Vaikų Namų seselių rėmėjos surengė metinį koncertą-vakarienę. Nuotraukoje — rėmėjų atstovė L. Kunnapuu-Freidankaitė taria atidaromąjį žodį, sesuo Margarita, N. Pradėtosios Marijos seserų vienuolijos vadovė, dėkoja programos atlikėjams ir dalyviams Nuotr. St. Dabkaus

PAVOJUS ETNOKULTŪRINEI VEIKLAI. Didžiojoj spaudoj pasirodė daugiakultūrių reikalų ministerio J. Munro pareiškimas apie numatomą daugiakultūrės veiklos siaurinimą. Iš jo aiškėja, kad Kanados vyriausybė nebefinansuos etnokultūrinių grupių veiklos ir atsisakys arba labai susiaurins ligšiolines kultūrines programas. Daugiakultūrei veiklai numatytas lėšas $5,6 milijono planuojama panaudoti kovai su diskriminacija. Toks ministerio pareiškimas labai sujaudino etnokultūrines grupes. Jau plaukia protesto telegramos premjerui P. E. Trudeau. Protesto telegramas tuojau pat turėtų siųsti ir visos lietuvių organizacijos bei paskiri asmenys. Otava turi pajusti stiprią reakciją iš visų tautinių grupių. Tik tada planuojamas posūkis galės būti sustabdytas. Jei planuojamas posūkis įvyks, bus padaryta didelė žala ne tik etnokultūrinėm grupėm, bet ir visai Kanadai.

KLK Moterų Draugijos Lietuvos Kankinių parapijos skyrius rengia savo metinę šventę gruodžio 7, sekmadienį. 11 v. ryto — šv. Mišios Draugijos mirusių narių intencija. Pamaldose narės dalyvauja organizuotai su vėliava, pasipuošusios tautiniais drabužiais.

Po pamaldų bus agapė, kurios metu kun. dr. P. Gaida skaitys paskaitą tema: "Herojinė dabarties kova Lietuvoje". Kviečiame visas nares su šeimomis gausiai dalyvauti. Taip pat kviečiame viešnias ir svečius, prijaučiančius mūsų Draugijai, į šią šventę, pasivaišinti ir pasiklausyti paskaitos apie dabartinius įvykius Lietuvoje. **Valdyba**

Anapilio Sodybos Korporacijos narių metinis susirinkimas — gruodžio 7, sekmadienį, 4 v. p.p., mažojoje Anapilio salėje. Darbotvarkėje — pranešimai, statuto priėmimas, valdomųjų organų rinkimas ir diskusijos ateities veiklos klausimais.

Buvusiam Ontario provincijos ministeriui J. Yaremko pagerbti grupė iniciatorių rengia banketą gruodžio 8, pirmadienį, 6.30 v.v., Royal York viešbutyje. Dalyvaus įvairių tautinių grupių atstovai, jų tarpe ir lietuviai — apie 30 asmenų.

KLB TORONTO APYLINKĖS VALDYBA š.m. gruodžio 9, antradienį, 7.30 v.v., L. Namuose šaukia apylinkės tarybos posėdį. Darbotvarkėje: registracija (organizacijos sumoka po $10 metinio mokesčio), apylinkės valdybos pranešimai, Vasario 16 minėjimo ir Karavano reikalai. Apylinkės tarybą sudaro 25 nariai — rinkti atstovai ir lietuviškų organizacijų bei institucijų pirmininkai arba valdybų deleguoti asmenys. Dėl paštininkų streiko neįmanoma buvo pranešti apie posėdį tarybos nariams raštu, dėlto šis pranešimas spaudoje yra kartu ir oficialus kvietimas.

Apylinkės valdyba

VLIKo tarybos posėdis įvyko lapkričio 29-30 d.d. Brooklyne Kultūros Židinio patalpose. Išrinkta nauja valdyba: pirm. dr. K. J. Valiūnas, dr. Br. Nemickas, Ant. Sabalis, J. Valaitis, Br. Bieliukas, A. Vedeckas. Iš buvusio valdybos narių naujon nebeįėjo: J. Audėnas, A. Vakselis, Vyt. Radzivanas. Iš Kanados posėdžiuose dalyvavo: KLB pirm. J. R. Simanavičius, Tautos Fondo Atstovybės Kanadoje pirm. A. Kuolas, TF Toronto atstovybės pirm. A. Firavičius, T. Stanulis. A. Kuolas T. Fondo centrui įteikė $10.000, A. Firavičius — $15.000.

TORONTO LIETUVIŲ STUDENTŲ KLUBAS
kviečia visą jaunimą į

Kalėdų šokius

gruodžio 6, šeštadienį, 8 v. vakaro,
mažojoje Lietuvių Namų salėje

Ateikite atsisveikinti su išvykstančiais į Pietų Ameriką!
Gros "Muzika" Įėjimas — $2.00
TULSK valdyba

O'KEEFE CENTRE
Front & Yonge **363-6633**

VALSTYBINIS KANADOS BALETAS Steigėja — Celia Franca

The Nutcracker (SPRAKTUKAS)
Žavinti Kalėdų legenda

Tik 14 seansų
Gruodžio 23, antradienį, iki sausio 3, šeštadienio
Popietiniai ir vakaro seansai

Bilietai — O'Keefe Centre kasoje
Telefonas informacijai: (416) 363-6633

Paveikslų paroda. Š.m. gruodžio 13, šeštadienį, Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St. W., Gedimino pilies menėje įvyksta mūsų žymaus menininko Petro Bugailiškio iš Čikagos lietuviško stiliaus dailės paroda. Parodos atidarymas — 11 val. ryto, lankymo valandos nuo 11 val. ryto iki 6 val. vakaro. Gruodžio 14, sekmadienį, paroda tęsiama Prisikėlimo parapijos Parodų salėje nuo 12 iki 5 val. po pietų. **LAS Kanados vietininkijos valdyba**

LAS Kanados vietininkijos suvažiavimas — posėdis įvyksta šių metų gruodžio 13, šeštadienį, Toronto Lietuvių Namuose. Posėdžio pradžia — 1 v.p.p. Suvažiavimo vakarienė su programa prasideda 6 val. vakaro, į kurią maloniai kviečiami atsilankyti ir Sąjūdžiui prijaučiantieji. **Valdyba**

Apie "Varpo" choro koncertą Klevelande "Draugo" korespondentas XI. 14 rašo:

Toronto "Varpas" buvo didžiausia šių Lietuvių Dienų atrakcija. 60 žmonių ansamblis, jauno ir energingo dirigento rankose, davė puikią dovaną dainos mėgėjams. Didžiulė auditorija sekė kiekvieną dirigento mostą ir grožėjosi dainų skambesiu, ypatingai mišraus ir moterų choro. Choro parinkti kūriniai įdomūs ir įvairūs ... Kiekviena daina buvo palydėta audringais plojimais. Clevelando lietuviai svečius dainininkus priėmė šiltai, tikėdamiesi, kad jų viešnagė nebus paskutinė ... Dirigentas J. Govėdas, turėdamas talentą ir muzikinį universiteto pasiruošimą, galės "Varpą" iškelti į pirmaujančių chorų eiles.

KALĖDINIS "T. ŽIBURIŲ NUMERIS išeis gruodžio 18 d. Tam numeriui skirti kalėdiniai asmenų, organizacijų, įmonių, institucijų sveikinimai ir skelbimai priimami **iki gruodžio 9 d.** Kaip ir praėjusiais metais, bus išspausdintas ir bendras sveikinimas tų, kurie vietoje atvirukinių sveikinimų aukoja "T. Žiburiams". Norintieji prisidėti prie to bendro sveikinimo prašomi pranešti apie tai telefonu "TŽ" administracijai iki gruodžio 9 d. Kalėdų savaitę "TŽ" neišeis.

Vietoj kalėdinių sveikinimų atvirukais paaukojo "T. Žiburiams" $20: Angelė ir Vytas Kulniai; $15: A. ir P. Ščepavičiai, Adelė Visockienė — Jeronimas Jakelaitis; Justina ir Aloyzas Ramonai, Marytė ir Vaclovas Vaitkai; $10: Jadvyga Barzdaitienė ir Aleksas Paulius, Elena ir Stepas Pusvaškiai, Valerija Anysienė, Petras Žulys, Monika ir Jonas Žėkai, Steponas Varanka ir šeima.

"Neramios dienos" — Jono Matulionio dienoraštinių atsiminimų knyga, 579 psl., jau atspausdinta ir pradedama platinti. Ji gaunama Toronto Prisikėlimo parapijos raštinėje, "Litho-Art" spaustuvėje (971 College St.), pas V. Aušrotą ir užsakius telefonu 535-0790. Kaina — $15. Knyga gražiai išleista — kietais viršeliais, su dail. T. Valiaus aplanku, fotografinėmis iliustracijomis. Tai vertingas leidinys vokiečių okupacijos Lietuvoje laikotarpiui nušviesti.

SOLD UNITED TRUST REALTOR

$77.900 — MISSISSAUGOJE; 8 kambarių mūrinis namas. Centrinis oro šildymas ir vėsinimas, arti mokyklų ir krautuvių, 10% mortgičius lengvomis išsimokėjimo sąlygomis.
$135.000 — MISSISSAUGOJE; 5 minutės nuo Anapilio, naujas labai modernus, pilnai išdekoruotas, su visais patogumais, dviem garažais 9 kambarių (3,500 kvadratinių pėdų) namas.

Jei manote pirkti ar parduoti Mississaugoje namą, jums mielai patarnaus
(Ponia) **EUGENIJA VAŠTOKAS**
Telefonai: įstaigos **279-8440,** namų **274-4495**
1125 Dundas St. E., Mississauga L4Y 2C4

MONTREALQUE

KLK Moterų Dr-jos Montrealio skyrius AV parapijos salėje gruodžio 6, šeštadienį, 7 v.v., rengia dailiojo žodžio vakarą, kuriame dalyvaus rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė. Ji skaitys savo ir kitų kūrinius, muzika palydint Z. Lapinui. Be to, bus švediškas stalas, loterija, baras.

Šeštadieninės mokyklos Kalėdų eglutė bus gruodžio 21 d., 3 v.p.p., Aušros Vartų parapijos salėje. Mokyklos mokiniai jau senokai ruošiasi šiai šventei. Kaip kiekvienais metais, taip ir šiemet Kalėdų eglutės programa bus įdomi. Žada atvykti Kalėdų senelis iš Lietuvos, kuris jau rūpinasi įvairiomis dovanomis mūsų mažiesiems. Neužmirškime savo mažuosius atvežti į Aušros Vartų parapijos salę gruodžio 21, sekmadienį.

Religinis ir jubiliejinis koncertas bus gruodžio 24 d. vakarą prieš Bernelių Mišias. Parapijos k-tas rūpinasi, kad religinė šventė būtų įspūdinga. AV choras jai uoliai ruošiasi. Religiniame koncerte dalyvaus ir mūsų solistai — Gina Čapkauskienė ir Antanas Keblys.

AV parapijos susirinkimas šaukiamas š.m. gruodžio 28, sekmadienį, po 11 v. Mišių.

LITUANISTINIS SEMINARAS jau veikia kas antrą šeštadienį, 9 v.r., mokyklos patalpose. Seminarui vadovauja dr. H. Nagys ir dr. I. Gražytė - Maziliauskienė.

Išrinktas naujas šeštadieninės mokyklos tėvų komitetas: V. Piečaitis — pirmininkas, B. Niedvaras — iždininkas, E. Verbylienė — sekretorė, M. Jurkuvienė — narė švietimo reikalams, J. Bernotienė ir A. Čicinskienė — narės.

Otavos universiteto švietimo skyrius praėjusią vasarą suorganizavo keturių savaičių tarptautinio pobūdžio švietimo kursus V. Vokietijoje, Kaselio mieste. Buvo nagrinėjamas palyginamasis švietimas įvairiose valstybėse, ypač plačiau paliečiant Vakarų ir Rytų Vokietiją, Angliją ir Sovietų Sąjungą. Kursuose dalyvavo 20 asmenų. Prof. G. Procuta buvo kursų koordinatoriumi ir pagrindiniu lektoriumi. Jis buvo ten nuvykęs su šeima. Iš lietuvių dalyvavo dvi montrealietės — Marija Jurkuvienė ir Julija Bernotienė, iš Otavos — dr. M. Ramūnienė su dukra. Kursantai aplankė Vakarų ir Rytų Berlyną. Marija Jurkuvienė Europoje praleido ilgesnį laiką — viešėjo pas brolį Romą Sinių Olandijoje, aplankė Prancūzijos ir V. Vokietijos įdomesnes vietas.

Akademinis Sambūris atšventė savo veiklos 25 metų sukaktį. Dalyvavo per 100 žmonių — viduriniosios kartos atstovų. Jų tarpe buvo ir steigėjai — dr. P. Lukoševičius, dr. J. Sungaila ir kiti.

"Tauro" krepšininkų parengimas AV parapijos salėje praėjo gan gražiai. Dalyvavo per 200 žmonių, daugiausia jaunimas. Brolių J. ir H. Celtorių rūpesčiu visi buvo labai pigiai ir labai gražiai pavaišinti. Jaunimas labai patenkintas. Reikia džiaugtis, kad mūsų kukli AV parapijos salė sutraukia daug daugiau žmonių, ypač jaunimo, negu puikūs, liuksusiniai Montrealio viešbučiai — restoranai. Meninę programą gražiai ir su lengvo žanro humoru atliko AV parapijos vyrų oktetas.

Viešnios. Ona Stankūnaitė - Vilėniškienė iš Bostono, ilgesnį laiką gyvenusi Montrealyje, savo nuoširdžiu darbu daug davusi mūsų parapijai, bendruomenei ir visoms lietuviškoms organizacijoms, vieši pas seserį Mariją ir svainį Joną Adomaičius. P. Karasiejienė, torontiškė, viešėjo dukters ir žento Zavių šeimoje, kurie netrukus persikels nuolatiniam gyvenimui į Torontą.

AV parapijos komitetas dėl susidariusių sunkumų ryšium su paštininkų streiku jubiliejinę parapijos šventę iš sausio mėnesio perkėlė į gegužės mėnesį.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL, QUE. H4E 2A8. TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	6.0%	Asmenines	11.0%
Taupomąsias s-tas	8.0%	Nekiln. turto	10.75%
Term. ind. 1 m.	8.5%	Čekių kredito	12.0%
Term. ind. 2 m.	9.25%	Investacines nuo	11%
Term. ind. 3 m.	9.75%		
Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.		Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.	

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 ik 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.

A.a. A. Čirūno metinės. Kiek nori vaikščiok, žmogau, Toronto gatvėmis, lankyk lietuviškose Toronto šventovėse pamaldas arba įvairius kultūrinius parengimus, bet niekur nebesutiksi to žmogaus, kurio veidą visuomet puošė didelis nuoširdumo jausmas ir šypsena, visoks paslaugumas, gerumas ir atsidavimas Dievo garbei bei Lietuvos ir lietuvių gerovei. O tas žmogus — tai buvo ilgametis Toronto lietuvių kolonijos gyventojas, vyresniosios ateivių kartos lietuvių veikėjas Antanas Čirūnas. Augščiausiajam pašaukus, 1974 m. gruodžio 13 d. jis iškeliavo amžinybės takais.

A.a. Antanas Čirūnas buvo paprastas kaimo žmogus, nedaug mokslo ragavęs, bet turėjo šviesų protą ir suprato, jog mokslas šioje žemėje — didžiausias turtas. Todėl ir savo vienintelį sūnų išmokslino iki daktarato laipsnio.

Ilgus metus gyvendamas Kanadoje, a.a. A. Čirūnas nenuėjo jokiais slidžiais keliais: nenustojo tikėjimo, neatkrito nuo lietuvių ir jų veiklos. O tai jo didžiausias nuopelnas, kurį mes, gyvieji, privalome ypatingai įvertinti.

Metinių proga jo žmona, Bronė Čirūnienė, ir sūnus su šeima yra užprašę šv. Mišias už velionį. **P. Alš.**

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame mieliems bičiuliams ir giminėms, o ypač rengėjoms, už gražias mums surengtas namo įkurtuves. Dar kartą visiems ačiū.

Neris ir Algimantas Ankai

"Atžalyno" tėvų komitetas lapkričio 30 d. L. Namuose surengė loterijos bilietų traukimą. Pradžioje sveikinimo žodį tarė "Atžalyno" vadovė S. Martinkutė - Leparskienė, kuri tvarkė meninę dalį. Po porą šokių atliko visos trys šokėjų grupės. Pranešėjos pareigas atliko Dana Jokūbaitytė. Įteikti pažymėjimai Dainavoje baigusioms tautinių šokių vadovų kursus — Vidai Javaitei, Dianai Bubulytei, Danai Jokūbaitytei. Tėvų komiteto parengimų vadovas Pr. Dovidaitis įteikė "Atžalyno" mokytojoms po rožę: Gražinai Strimaitienei, Birutei Lelienei, Danutei Jurkšaitytei, S. Martinkutei - Leparskienei. Loterijos bilietų traukimui sklandžiai vadovavo V. Bireta. Stambiausias laimikis $1000 teko S. Kuzmui. Jis čia pat pareiškė tą sumą aukojąs abiem ansambliam — "Atžalynui" ir "Gintarui" po $500. Antras laimikis $500 teko J. Strazdui. Jis visą tą sumą paaukojo "Atžalynui". N. Eileen laimėjo $300, A. Juzukonis $200, P. Šturmas $100, I. Havard $100, E. Novak $100, "T. Žiburiai" $50, E. Brewer $50, A. Spudas $50, P. Šturmas $50. Visa eilė asmenų laimėjo po $25, $15, $5. Ši loterija "Atžalynui" davė apie $2000 pelno. Trečdalį visų loterijos bilietų išplatino J. Bubulienė. Iš viso išplatinta 3400 bilietų.

Dabartinį tėvų komitetą sudaro: pirm. J. Bubulienė, vicepirm. S. Macijauskas, parengimų vadovas Pr. Dovidaitis, ižd. V. Dauginis, sekr. P. Šturmas, nariai — I. Biskienė, Alf. Marcis.